

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada l'any per a tractar els afers d'interès comú.

A continuació hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PINO VILALTA
 Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
 Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
 Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS
 Vocalies: ÒSCAR ALOMAR KURZ
 JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ
 FERRAN CLIMENT COSTA
 XAVIER ESCUTÉ GASULLA
 ORIOL OMS LLOBET
 JULI PUJADE-VILLAR
 DELFÍ SANUY CASTELLS
 FERRAN SAYOL ALTARRIBA
 Delegat de l'IEC: JOAQUIM GOSÁLBEZ NOGUERA

Representants de les delegacions i grups de treball

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA
 Delegació d'Osona: GUILLEM BAGARIA MORATÓ
 Delegació de la Franja de Ponent: ÀNGEL ROMO DIEZ
 Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS
 Delegació de la Serralada
 Litoral Central: JORDI CORBERA BENEDICTO
 Representant del grup de treball
 Oxygastra: PERE LUQUE PINO
 Representant del grup de treball
 SCFN: IGNASI CEBRIAN ESTER
 Representant del grup de treball
 GOC: LLUÍS SALVADOR MARTÍNEZ
 Grups de treball: Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya
 Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Espais Naturals Protegits
Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Societats adherides:

Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord
Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà
Grup Mineralògic Català
Societat Catalana de Lepidopterologia
Societat Catalana de Micologia
Estació Biològica de l'Aiguabarreig
Associació Ibèrica de Mirmecologia
Associació Catalana de Malacologia
Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya
Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Societat Catalana d'Herpetologia
Centre Excursionista de Terrassa
Associació MontPhoto
ConSORCI dels Espais Naturals del Delta del Llobregat
El Cau del Cargol

Nombre de socis: 1.002

* Aquesta institució és filial de l'IEC des del 1915.

Assemblea General

El 29 de juny de 2016 es va celebrar l'Assemblea General de socis i sòcies de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. La sessió va incloure el nomenament de Salvador Filella Cornadó com a soci d'honor de la Institució, en reconeixement de la seva tasca naturalista.

Activitats

D'entre les activitats organitzades per la ICHN i els seus grups de treball i delegacions durant el curs 2015-2016, destaquen les següents:

Conferències

— 12 de gener. «El papel del naturalismo en la biología del siglo XXI», a càrrec del

naturalista Joaquín Araújo. Va ésser pronunciada a la seu de l'IEC.

— 12 de febrer. «Custòdia de patrimoni: Projecte Salines Vilanova de la Sal», de l'educador mediambiental Miquel Marcellí. Va ésser organitzada conjuntament amb el Grup de Natura Terres de Ponent i va tenir lloc al Centre Lapallavacara (Balaguer).

— 18 de març. «Geologia, de la plana a la muntanya», pel geòleg Pau Montané. Es va organitzar conjuntament amb el Grup de Natura Terres de Ponent i es va dur a terme al Centre Lapallavacara (Balaguer).

— 27 de maig. «Viu la Terra! Apassionats per la natura», pronunciada pel geògraf Josep Germain a la Sala Cultural de l'Ajuntament de Solsona.

— 3 de juny. «Els arbres als boscos i als paisatges urbans», a càrrec del micòleg i botànic Jaume Llistosella. Emmarcada dins de la programació de la XII Setmana del Medi Ambient del Parc Natural del Delta de l'Ebre i de les sessions científiques de la ICHN. Va tenir lloc al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta).

Cursos naturalistes

— 17 i 18 d'octubre. «Dibuixar la natura: l'esbós de camp», a càrrec de Jordi Corbera, il·lustrador científic i representant de la Delegació de la Serralada Litoral Central de la ICHN. Es va dur a terme en diversos indrets de Mataró i de la serra del Corredor.

— 14-16 de maig. «De la plana ponentina a la serra del Montsec. Coneixement del medi natural», impartit per Pere Esteve, del Grup de Natura Terres de Ponent; Marc Pérez López, ornitòleg; Joan Urtiberea, del Centre Excursionista de Balaguer, i els especialistes de la Universitat de Lleida Alejandro Juárez, Pau Montané i Delfí Sanuy. El programa va comprendre sessions dedicades a aspectes com ara la geologia del Montsec o el paisatge i la vegetació de la muntanya mediterrània (Port d'Àger) i també activitats com una visita al jaciment paleoantropològic de la Roca dels Bous (Sant Llorenç de Montgai). Es va dur a terme en diversos indrets de la comarca de la Noguera.

— 21 i 28 de maig. «L'estudi de les poblacions a través de la recopilació i l'anàlisi de dades de camp», a càrrec de Yolanda Melero, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) de la UAB. L'objectiu era aprendre a recopilar, organitzar i analitzar dades de camp per a obtenir informació sobre les poblacions de les espècies, amb sessions dedicades a aspectes com, per exemple, l'efecte de variables en les estimacions poblacionals o les dinàmiques de poblacions fragmentades. Es va impartir a la Facultat de Ciències de la UAB.

— 11 i 12 de juny. «Cybertracker. L'ús de dispositius mòbils per al registre de dades al camp». Diego Martínez, tècnic de fauna de Forestal Catalana, va presentar la nova metodologia de recopi-

lació d'informació científica i naturalística al camp basada en l'ús d'aplicacions per a telèfons mòbils. Es va portar a terme al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) i en diferents punts del delta de l'Ebre a fi de recollir dades amb el programa Cybertracker.

— 9 i 10 de juliol. «Macròfits. Característiques, identificació i valor indicador», impartit pel consultor ambiental Cèsar Gutiérrez al Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu del Ter (Manlleu). La sessió teòrica va destinar-se a presentar els macròfits i la pràctica va consistir en una sortida de camp per la comarca d'Osona a fi d'observar-ne els diversos gèneres i espècies i recollir-ne mostres.

— 16 i 17 de juliol. «Flora i vegetació de l'alta muntanya del Pirineu oriental», amb Xavier Oliver Martínez-Fornés (ICHN). Curs de camp per a aprendre a interpretar el paisatge vegetal de l'alta muntanya del Pirineu oriental, tot caracteritzant les diferents comunitats vegetals, les plantes que les formen, la seva distribució i la seva ecologia. Va tenir el suport del Parc Natural de les Capçaleres del Ter.

Sortides naturalistes

— 30 d'abril. Els secans de Mas de Melons-Alfés. Sortida per a introduir aficionats i la ciutadania en general al coneixement de la flora i la fauna pròpies dels secans i oferir-los l'oportunitat d'interac-

cionar amb els científics participants en les Terceres Jornades de Prospecció Biològica de Catalunya.

— 28 de maig. Recerca d'orquídes a la serra de Busa. Activitat oberta a tothom, organitzada pel Grup Orquidològic de Catalunya de la ICHN (GOC).

— 22-24 de juliol. Bioblitz Solsonès 2016. La ICHN va col·laborar en aquesta activitat oberta a tothom, organitzada pel Grup de Natura del Solsonès (GNS) i el Centre d'Estudis Lacetans. Va consistir principalment a fer un recompte intensiu de les espècies tant de flora com de fauna presents en la rodalia de l'alberg Rectoria de la Selva (Navès).

Jornades

La ICHN va organitzar les jornades següents, que es van celebrar a la seu de l'IEC:

— 18 de novembre. XIII Jornada CREA-SCB-ICHN: «Els serveis ecosistèmics que ens ofereixen els boscos». Investigadors i tècnics van reflexionar i discutir sobre els serveis ambientals que s'obtenen dels boscos, com ara la producció d'aigua neta o la regulació del clima. Va ésser coorganitzada amb el CREA i la Societat Catalana de Biologia.

— 23 de gener. Jornada *Un nou Pla especial per a protegir el Parc Natural de Collserola*. Entre altres qüestions, es van debatre l'estat actual del Parc de Collserola, la conservació de la diversitat biològica i els usos del Parc, a fi de proposar els punts

clau que hauria d'incloure el nou pla. La jornada va ésser organitzada conjuntament amb la Plataforma Cívica per a la Defensa de Collserola i la Comissió per a la Defensa del Patrimoni Natural.

— 28-30 d'abril. Terceres Jornades de Prospecció Biològica. Es van celebrar a la zona de Mas de Melons-Alfés (Segrià i Garrigues).

— 28-29 de juny. *The World of Natural Wine*. Elaboradors de vi natural van intercanviar les seves experiències en aquesta jornada tècnica dividida en tres blocs: el camp i el viticultor, en què es van exposar aspectes de la natura, biodiversitat, vinya, sòls...; el celler i el vinicultor, en què es van abordar qüestions sobre l'elaboració del vi, maceracions, repòs, etc., i la societat i el vi, en què es van donar a conèixer les relacions amb la restauració i la recuperació de les denominacions d'origen. Es va coorganitzar amb Vi Integral (VIN) i l'Associació de Vins Naturals de França.

Presentacions de publicacions

— 16 d'abril. *Orquídies del Ripollès*, llibre resultant de cinc anys de treball d'una quarantena de persones en el marc d'un dels projectes de recerca participativa de la ICHN. En conjunt, es van identificar, al Ripollès, seixanta de les noranta espècies d'orquídies de Catalunya. La presentació va tenir lloc al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses (Ripollès).

— 5 de maig. *Nemus*, revista científica anual en línia i impresa, editada conjuntament per les associacions civils científiques Ateneu de Natura, Associació Grup Au d'Ornitologia i Associació Paleontològica i Mineralògica d'Onda. Té per objectiu elevar el nivell de coneixements científics i contribuir a difondre les disciplines de les ciències naturals, especialment entre la societat castellanenca. L'acte, celebrat a la seu de l'IEC, va anar a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'Institut; Joan Pino, president de la ICHN, i els autors Enric Forner, de l'Ateneu de Natura; Joan Castany, de l'Associació Paleontològica i Mineralògica d'Onda, i Miquel Tirado, de l'Associació Grup Au d'Ornitologia.

Col·laboracions i participacions

— Participació en les juntes rectores de diversos espais naturals protegits.

— Participació en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura, Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya, Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre, Consell Científic Assessor del Parc Natural de Collserola i Comissió Tècnica de Boscos Singulars.

— La ICHN és membre de la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori.

— La ICHN va signar el *Compromís ciutadà per la sostenibilitat* - Agenda 21 de Barcelona.

— Col·laboració amb les institucions signatàries de la declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

Recerca participativa

Van continuar les activitats dels diversos grups de recerca participativa de la ICHN i de les seves delegacions i grups de treball, que són els següents:

- Les orquídiades del Ripollès
- Les orquídiades del Solsonès
- Els ortòpters de la Garrotxa
- La flora de la Garrotxa
- Les orquídiades de la Garrotxa
- Les papallones diürnes de la Garrotxa
- Els odonats de la Garrotxa
- Seguiment de les libèl·lules de Catalunya
- Els coleòpters florícoles del Vallès Occidental
- Les orquídiades d'Osona
- Els líquens de Céllecs
- Els tomísidecs de Céllecs

Delegació del Bages

Sortides naturalistes

Es van fer sortides a espais naturals de Catalunya dedicades a diversos aspectes relacionats amb la botànica, la zoologia, l'ecologia i la geologia. Les sortides, guiades per Jordi Badia i Florenci Vallès, biòlegs, i Oriol Oms, geòleg, van ésser les següents:

— 3 d'octubre. Estany de Queragut i cova de Font-rabiosa (Arieja i Capcir).

— 7 de novembre. Cogulló del Turp (Solsonès i Alt Urgell).

— 12 de desembre. Riera de Talamanca (Bages).

— 16 de gener. Platja del Torn i les Rojales (Baix Camp).

— 20 de febrer. Mina de plom Eugènia de Bellmunt del Priorat, instal·lacions de cria de tortuga mediterrània de Marçà i pantà dels Guiamets (Priorat).

— 19 de març. De Sant Aniol a Santa Pau per la serra de Finestres (Garrotxa).

— 16 d'abril. Volta al Pedraforca de Gósol a Saldes (Berguedà).

— 21 de maig. Siurana (Priorat).

— 18 i 19 de juny. Baix Aran (Vall d'Aran).

— 9 de juliol. Riera de les Gorgues (Osona).

Conferència

— 1 d'abril. «Les migracions a llargues distàncies d'ocells». Va ésser pronunciada per Marc Illa, secretari de l'Institut Català d'Ornitologia, a l'auditori de la Plana de l'Om de Manresa.

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona

Dins del cicle *Descobreix els sistemes aquàtics*, es van realitzar les sortides i activitats següents:

- 25 de setembre. Els ratpenats.
- 3 d'octubre. Dia Mundial dels Ocells.
- 10 d'octubre. La geologia i els fòssils.
- 25 d'octubre. Els petits mamífers i carnívors.
- 14 de novembre. Els bolets.

En el marc del cicle *Descobreix els sistemes naturals*, es van fer les sortides i activitats següents:

- 5 de març. Anellament científic d'ocells.
- 16 d'abril. Els peixos de riu.
- 29 i 30 d'abril. Bioblitz Osona.
- 7 de maig. Les orquídiades.
- 21 de maig. Dia Mundial del Peix Viatger.
- 4 de juny. Les papallones diürnes.
- 12 de juny. Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics.

Finalment, en el marc de la Setmana de la Natura, el 29 de maig es va celebrar una jornada de prospecció d'orquídiades a Osona per a recollir dades amb vista al projecte Atlas d'Orquídiades d'Osona.

Projectes

- Basses: restauració de basses agrícoles
  - Conservació i custòdia del territori
  - Mussol
  - Gat salvatge
  - Orquídiades d'Osona
  - Grup de treball ornitològic

Delegació de la Garrotxa

Tertúlies Naturalístiques

Les *Tertúlies Naturalístiques* constitueixen un punt de trobada de persones interessades en el patrimoni natural de la Garrotxa. S'hi parla de diversos temes, com ara d'aspectes concrets de fauna, flora o geologia, i de projectes previstos o que estan en marxa. Durant aquest curs es van celebrar les tertúlies següents, al restaurant Els Catòlics d'Olot:

- 8 d'octubre. «Els fongs de la Garrotxa. No només hi ha bolets!».
- 12 de novembre. «Els ratpenats de la Garrotxa. Un so val més que mil imatges».
- 10 de desembre. «Què sabem o què no sabem? El coneixement sobre el patrimoni natural de la Garrotxa».
- 14 de gener. «Turisme de natura: ús o abús?».
- 11 de febrer. «El melic de la Garrotxa. Les espècies endèmiques i altres curiositats geogràfiques».
- 10 de març. «Hi ha risc real de terratrèmols i erupcions volcàniques a la Garrotxa?».
- 14 d'abril. «Les orquídiades de la Garrotxa: què en sabem?».
- 12 de maig. «El valor de les zones humides a la Garrotxa».
- 9 de juny. «Què és la natura?».
- 14 de juliol. «Les joies de la corona. Hi ha una escala de valors naturals?».

Cicle de conferències «Viatges naturalistes pel món»

Cicle emmarcat en els actes de celebració del desè aniversari de la Delegació, consistent en la presentació d'experiències naturalistes en viatges a diferents indrets de món. Les conferències corresponents a aquest curs van ésser:

—2 d'octubre. «Nova Zelanda», a càrrec de Xavier Oliver.

—16 d'octubre. «Teixos mil·lenaris al Regne Unit», per Antònia Caritad.

—30 d'octubre. «Serengueti, la Tanzània salvatge», a càrrec de Pepi Compte i Marc Homs.

—20 de novembre. «Etiòpia, la vuitena meravella del món», de Fran Tralalon.

Grups de treball

— Orchis

— Papallones diürnes

— Flora vascular

— Flora amenaçada

— Ortòpters

— Ocells

— Libèl·lules

X Seminari sobre el Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa

Sessió oberta en què tots els estudiosos i aficionats van presentar el resultat dels treballs acabats de realitzar o els que estaven duent a terme en l'àmbit de la Garrotxa. Va tenir lloc el 27 de febrer a

la sala teatre Pere Serrat d'Els Catòlics (Olot).

Delegació de la Serralada

Litoral Central (SLC)

—7-13 de novembre. 31a Exposició de Bolets del Maresme, coorganitzada amb Patrimoni Natural - Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Primer de tot, el 7 de novembre es va fer la tradicional sortida per a collir els bolets que formarien part de l'exposició. Els exemplars, representatius de la diversitat de la comarca, es van exhibir a la plaça de l'Ajuntament de Mataró.

—8 de març - 9 d'abril. Seminari 2016: «Llum, fosc i éssers vius», coorganitzat amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Les sessions es van portar a terme a Mataró, generalment a la sala d'actes de Can Palauet, i van ésser aquestes: «Fotoquímica orgànica», a càrrec de Josep Font (Departament de Química de la UAB), el 8 de març; «Llum i fotosíntesi, motors de la vida a la Terra», impartida per Joaquim Azcón (Departament de Biologia Vegetal de la Universitat de Barcelona, UB), el 15 de març; «La llum i les comunitats bentòniques marines», per Mikel Zabala (Departament d'Ecologia de la UB), el 17 de març; «El color ens porta la llum: fabriquem plaques solars», taller impartit al Centre de Patrimoni Arqueològic i Natural (CPAN) per Laia Pallejà (Institut Català d'Investigació Química), el 19 de març; «Fosc: opor-

tunitat o reclusió pels ratpenats?», amb Carles Flaquer (Museu de Ciències Naturals de Granollers), el 31 de març; «Comportament de la llum i el color», taller impartit al CPAN per Josep M. Valls i Marta Segura, del Centre de Recursos de Ciències Experimentals Pau Martí (Escola Pia de Catalunya), el 2 d'abril; «Efectes i causes de la contaminació lumínica, amb Manuel Garcia Gil (Departament d'Enginyeria de Projectes i de la Construcció de la Universitat Politècnica de Catalunya), el 5 d'abril; «Ritmes d'activitat al mar profund: efecte sobre l'avaluació de les comunitats i noves tècniques d'estudi», a càrrec de Jacopo Aguzzi (Institut de Ciències del Mar del CSIC, ICM-CSIC), el 7 d'abril; «Éssers que il·luminen: la bioluminescència», per Be-goña Vendrell (ICM-CSIC), el 8 d'abril, i «La llum, els ulls i l'evolució», a càrrec de Lluís Serra (Departament de Genètica de la UB), el 9 d'abril al CPAN.

Tronades científiconaturalistes

— 4 de maig. «Biogeografia de la Mediterrània, o com la història evolutiva afecta l'actual diversitat d'insectes aquàtics», per Cesc Múrria (Departament d'Ecologia de la UB).

— 1 de juny. «Les orquídiades d'Osona i la recerca participativa», a càrrec de Guillem Bagaria, representant de la Delegació d'Osona, que va presentar el projecte Atlas d'Orquídiades d'Osona.

Projecte Fonts

Projecte enfocat al mostreig del massís del Montseny i l'altiplà del Lluçanès, en què col·laboren el GNO i el grup naturalista Lluçanès Viu. Durant l'any 2015 es van mostrejar noranta fonts del Montseny i les Guilleries, i actualment s'està duent a terme l'anàlisi química de les aigües i la identificació dels briòfits, a fi de poder fer les anàlisis estadístiques un cop finalitzat aquest procés.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Exposicions

«Formes i textures de la natura»

Exposició d'imatges preses per fotògrafs de la Societat, que tenen com a fil conductor la forma curiosa d'un element de la natura (per exemple, les antenes d'una papallona). Va ésser exhibida al concurs internacional de fotografia de la natura MontPhoto (Lloret de Mar) entre el 2 i el 4 d'octubre de 2015, a la Fira Ecoviure de Manresa del 23 al 25 d'octubre de 2015 i al Museu de Ciències Naturals de Granollers del 6 de maig al 25 de setembre de 2016.

«20 anys de MontPhoto»

El 7 d'abril es va inaugurar al claustre de l'IEC aquesta exposició retrospectiva dels vint anys de recorregut del concurs MontPhoto. En l'acte d'inauguració, el fotògraf Pedro Javier Pascual va oferir una conferència il·lustrada amb fotografies seves.

Sessions audiovisuals

Es van realitzar sessions audiovisuals consistents en conferències acompanyades de fotografies o vídeos i amb un col·loqui final. Les sessions, dutes a terme a la seu de l'IEC, van ésser les següents:

— 7 d'octubre. «L'herpetofauna del món perdut», conferència inaugural del curs a càrrec de l'arqueòleg i herpetòleg César Barrios. Sessió conjunta amb la Societat Catalana d'Herpetologia.

— 26 de novembre. «El fotògraf dins la nit. Descobrint la llum a la foscor», per Marta Bretó, graduada en fotografia i creació digital. La ponent va exposar les tècniques de fotografia nocturna, explicant, per exemple, com captar les estrelles, i va parlar de qüestions com la problemàtica de la contaminació lumínica de les ciutats.

— 4 de febrer. «Els ecosistemes de Venèçuela. Dels Andes a l'Amazones», a càrrec de David G. Guillamón.

— 7 d'abril. Inauguració de l'exposició «20 anys de MontPhoto» i, seguidament, conferència «MontPhoto, entre l'art i la natura», de Pedro Javier Pascual.

— 5 de maig. «La bellesa del microcosmos. La fotografia microscòpica». Sessió entorn de la fotomicrografia —la fotografia realitzada amb l'ajut d'un microscopi—, que va anar a càrrec de Mercè Durfort, catedràtica de biologia cel·lular de la UB.

— 17 de juny. «La ruta a l'origen de la vida. Un viatge de 4.000 milions

d'anys», per Luis Gabriel Ahumada, que col·labora amb el centre d'Ecologia Aplicada de Santiago de Xile i sol acompanyar l'equip científic que va descobrir els estromatòlits de la Puna, i la fotògrafa Victoria Gracia. La sessió va girar entorn de la troballa d'aquestes restes fòssils d'activitat biològica a roques de 3.500 milions d'anys a Xile i l'Argentina i del fet que això implica que la vida podria haver sorgit a la Terra en fa 3.800-4.000.

Curs de màrqueting

Va ésser impartit per Mònica Busquets (SCFN) a la seu de l'IEC i es va estructurar en quatre sessions: «Fonaments de màrqueting. Posicionament, segmentació i branding» (16 de setembre), «El pla de màrqueting. El full de ruta» (14 d'octubre), «El meu blog. Benvingut a casa meva» (21 d'octubre) i «E-mail màrqueting. El rei» (28 d'octubre).

Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

El 28 de maig es va fer una sortida conjunta amb el GNS a la recerca d'orquídi- es a la Serra de Busa (Solsonès), guiada per Enric Bringués i Jordi Domènech.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 79 (2015).

MARTÍN, Ricard [et al.]. *Les libèl·lules de Catalunya*. Girona: Brau, 2016. [Amb el suport de la Institució Catalana

d'Història Natural de l'IEC, Oxygastra (Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya), la Fundació Mascort i el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya] *Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 121 (setembre-octubre 2015); núm. 122 (novembre-desem-

bre 2015); núm. 123 (gener-febrer 2016); núm. 124 (març-abril 2016); núm. 125 (maig-juny 2016); núm. 126 (juliol-agost 2016).

Orquídies del Ripollès. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2016.

Revista Catalana de Micologia, vol. 37 (2016).

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació: 1912

JUNTA DIRECTIVA

Fins a l'11 de novembre de 2015

Presidència:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicepresidència 1a:	ÀUREA NAVARRO SABATÉ
Vicepresidència 2a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	MARINA RIGAU RESINA
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOL CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	JOAN DURAN FERRER
Vocalia d'Ensenyament:	CARLES GIMÉNEZ ESTEBAN
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	DOLORS VAQUÉ VIDAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promocions:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOL IBORRA EGEA

A partir de l'11 de novembre de 2015

Presidència:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicepresidència 1a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Vicepresidència 2a:	MONTserrat COROMINAS GUIU
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOL CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	CARLES GIMÉNEZ ESTEBAN
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	DOLORS VAQUÉ VIDAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promocions:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOL IBORRA EGEA

Delegat de l'IEC: RICARD GUERRERO MORENO

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	JOSEP PLANAS (fins a l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona)
	NÈREA ROHER (des de l'11.11.2015) (Universitat Autònoma de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRIGA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANA I. CAÑO-DELGADO (Centre de Recerca en Agrigenòmica)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia de Desenvolupament	JORDI GARCIA-FERNÁNDEZ (fins a l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona)
	FRANCESC CEBRIÀ (des de l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona)
Biologia Evolutiva	MONTSERRAT PAPACEIT (Universitat de Barcelona)
Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	GABRIEL CAPELLÀ (fins a l'11.11.2015) (Institut Català d'Oncologia)
	ORIOL CASANOVAS (des de l'11.11.2015) (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia de Sistemes	ALBERT SORRIBAS (Institut de Recerca Biomèdica de Lleida)
Biologia i Societat	CRISTINA JUNYENT (fins a l'11.11.2015) (Fundació Ciència en Societat)
	MARIA FONTANALS (des de l'11.11.2015) (Universitat Autònoma de Barcelona)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)

Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	MERCÈ BERLANGA (fins a l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona) JORDI MAS CASTELLÀ (des de l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	JOSEP SAURA (fins a l'11.11.2015) (Universitat de Barcelona) CARLES SAURA (des de l'11.11.2015) (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	FRANCESC VIÑALS (fins a l'11.11.2015) (Institut Català d'Oncologia) MARC CLARET (des de l'11.11.2015) (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	ROSA MARIA PINTÓ (Universitat de Barcelona) JUANA DíEZ (Universitat Politècnica de Catalunya)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Balears	vacant
SCB a Lleida	M. ÁNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)
SCB al Vallès	JORDI BARBÉ (Universitat Autònoma de Barcelona)
SCB a València	LLUÍS PASCUAL (Universitat de València)

SCB a Vic

JULITA OLIVERAS

(Universitat de Vic - Universitat Central
de Catalunya)

Nombre de socis:

1.471

Assemblea General Ordinària

L'11 de novembre es va celebrar una Assemblea General Ordinària dels socis i sòcies de la Societat Catalana de Biologia (SCB) a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC. En finalitzar la sessió es va atorgar el títol de soci honorífic a Carles Bas i Peired, figura cabdal del camp de la biologia marina i soci des del 1966. Va ésser president de l'SCB entre 1975 i 1979 i és membre de l'IEC des de l'any 1978.

Activitats

A continuació es presenten les activitats en què van participar les seccions de la Societat durant el curs 2015-2016, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC.

Jornades

— 9 d'octubre. V Trobada de la Xarxa MetNet (Metabolic Network) a l'SCB. Activitat organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme, en què van participar investigadors amb interessos comuns relacionats amb el camp del metabolisme, sobretot en relació amb la diabetis i l'obesitat. S'hi van pre-

sentar treballs finalitzats dels grups que integren la xarxa MetNet.

— 23 d'octubre. XII Jornada d'Avanços en Ecologia. El programa va incloure, entre altres activitats, una xerrada sobre els efectes de la pol·lució de l'aire en el desenvolupament del cervell i una conferència sobre respostes ecològiques i evolutives de les espècies vegetals al canvi climàtic. Les intervencions van anar a càrrec dels científics Jordi Garcia-Ojalvo (Universitat Pompeu Fabra, UPF), Iñaki Ruiz-Trillo (Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats), Maria Mayol (CREAF), Jordi Sunyer (Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental), Cristina Linares (Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona, UB) i Jordi Catalan (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, CREAF), que va fer de moderador. Va ésser coorganitzada amb el Centre d'Estudis Avançats de Blanes i celebrada a la seva seu.

— 18 de novembre. XII Jornada CREAF-SCB-ICHN: «Els serveis ecosistèmics que ens ofereixen els boscos». En la dotzena jornada conjunta del CREAF, l'SCB i la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), es van oferir ponències

sobre qüestions com la funció productiva del bosc, el paper de regulació dels ecosistemes forestals i l'experiència de la naturalesa lligada al benestar humà. Així mateix, es va obrir una taula rodona per a debatre les formes d'aplicació dels principis dels serveis ecosistèmics a la gestió del medi natural.

— 20 de novembre. RECAM 2015: «Unitat i diversitat en microbiologia». Dotzena edició de la Reunió Científica Anual de Microbiologia (RECAM), organitzada per la Secció de Microbiologia i adreçada als microbiòlegs d'universitats, dels centres de recerca i de la indústria, així com a professors, estudiants i professionals interessats en la microbiologia. S'hi van tractar temes diversos i d'actualitat científica, com la resistència als antibiòtics i la millora del tractament del càncer de bufeta amb micobacteris en emulsió.

— 27 de novembre. Jornada de Senyalització en els Models de Llevat: «El protagonisme de la quinasa». El programa va incloure més d'una desena de ponències, entre les quals, per exemple, «Regulación de la expresión génica a través de la ruta CWI en levaduras» (Javier Arroyo, Facultat de Farmàcia de la Universitat Complutense de Madrid) i «Activation and role of a H₂O₂-dependent MAP kinase cascade – gene regulation by phosphorylation of a transcription factor» (Elena Hidalgo, UPF). Va ésser organitzada conjuntament amb la Universitat de

Lleida (UdL) i celebrada a la seva Facultat de Medicina.

— 30 de novembre. XIV Jornada de Virologia. Activitat organitzada anualment per la Secció de Virologia amb la voluntat de reunir els grups i professionals que, des de les universitats i les institucions de recerca catalanes, dediquen la seva investigació a la virologia. Els investigadors convidats, que van presentar diferents aspectes clau dels virus emergents i una nova estratègia de generació de vacunes atenuades, van ésser Isabel Sola (Departament de Patologia del Centre Nacional de Biotecnologia del Consell Superior d'Investigacions Científiques, CSIC), Andrés Merits (Universitat de Tartu, Estònia), Jordi Serra-Cobo (Departament de Biologia Animal de la UB) i Miguel Ángel Martínez (Institut de Recerca de la Sida IrsiCaixa de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol). Així mateix, també van participar-hi estudiants de doctorat i investigadors postdoctorals, amb presentacions orals sobre els seus temes d'estudi més recents.

— 14 de desembre. *Els residus de les ciutats: cost econòmic, energètic, mediambiental i social*. Va ésser organitzada per la Secció de Biologia i Societat, amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica, i es va dedicar als residus generats per les grans àrees urbanes. Per mitjà de conferències, es van plantejar qüestions com, per exemple, quina quantitat de residus genera una

ciutat com Barcelona, com es gestionen i quina contaminació se'n deriva.

— 18 de desembre. III Jornada de Bioinformàtica i Biologia Computacional. Es va organitzar conjuntament amb l'associació Bioinformatics Barcelona i es va estructurar en quatre sessions, amb conferències sobre aspectes de la bioinformàtica a Catalunya, des dels grans projectes i iniciatives que s'hi realitzen fins als reptes de la interdisciplinarietat associada a aquest camp de recerca. Així mateix, estudiants i investigadors postdoctorals van oferir tretze comunicacions orals, la millor de les quals va rebre el premi JdB2015.

— 22 de gener. Jornada sobre Biologia del Microambient Cancerós. La va organitzar la Secció de Biologia Molecular del Càncer per a analitzar els últims avenços en biologia molecular, cel·lular i tissular del càncer. Va incloure conferències d'investigadors de prestigi internacional, com és ara Kari Alitalo (Institut de Biomedicina Biomedicum d'Hèlsinki, Finlàndia), que va parlar de factors de creixement vascular en el microambient cancerós, i Roger Gomis (Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona), que va exposar mecanismes de metastasi específics de teixit.

— 29 de gener. VI Trobada de la Xarxa MetNet. Per mitjà de quatre ponències, es van abordar aspectes com el consum elevat de fructosa o l'annexina A6 al fetge.

— 10 de febrer. Dia de Darwin 2016. En el marc de la celebració del Dia de Darwin, la Secció de l'SCB a València va organitzar dos actes: a la Sala Darwin del Campus Burjassot-Paterna de la Universitat de València (UV), la conferència «L'origen de la cèl·lula eucariota», pronunciada per Toni Gabaldón (Centre de Regulació Genòmica), i a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània, una sessió dedicada a l'Antropocè i a la presentació del núm. 411 de la revista *Saó*, que tracta de les polítiques ambientals valencianes.

— 8 de març. VI Jornada de Cromatina i Epigenètica. Va ésser organitzada per la Secció de Biologia Molecular amb la col·laboració del BCN Chromatin Club. A partir de xerrades de científics convidats i de l'exposició de pòsters dels participants, es van presentar els resultats més innovadors dels investigadors catalans que treballen en aquest àmbit de la recerca biològica i biomèdica. Es van abordar temes com ara el paper dels RNA no codificants en la funció i malaltia de diferents tipus cel·lulars o l'arquitectura epigenètica de la cèl·lula cancerosa i de les cèl·lules espermàtiques.

— 15 d'abril. VII Trobada de la Xarxa MetNet. La va organitzar la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme, amb la voluntat que diferents grups de recerca exposessin els seus darrers resultats o els treballs en curs per a discutir-los i rebre les opinions i els suggeriments dels

investigadors que integren la xarxa. S'hi van presentar treballs sobre temes com ara l'homeòstasi de la glucosa o la sensibilitat a la insulina.

— 26 d'abril. I Jornada de Microbiologia. La va organitzar la Secció de Microbiologia per afavorir les interaccions científiques entre els membres de les diferents institucions de recerca de Catalunya. Antoni Villaverde, de l'Institut de Biotecnologia i Biomedicina de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va pronunciar la conferència inaugural, centrada en la fabricació microbiana de nanoestructures proteiques. Tot seguit, es van oferir ponències sobre aspectes varis de la microbiologia (per exemple, la taxonomia en l'era de la genòmica i el tractament de l'aigua contra el virus de l'hepatitis E), i estudiants de doctorat van presentar la seva recerca en pòsters. La cloenda va ésser a càrrec de Jordi Mas, coordinador de la Secció, que va parlar de l'impacte i la presència de la microbiologia en els projectes de recerca del programa europeu Horizon 2020.

— 28 d'abril. Dia de la Immunologia: «Nanotecnologia aplicada a la immunologia». Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana d'Immunologia en commemoració del Dia de la Immunologia i va incloure diverses ponències i una taula rodona sobre els nous horitzons de la nanotecnologia.

— 7 de maig. XVII Matinal de l'Evolució. Jornada d'actualització cien-

tífica per a professorat de secundària i batxillerat, organitzada per la Secció de l'SCB a València. Va incloure diverses conferències, entre les quals «La diversitat i evolució dels virus» i «El costat fosc de l'evolució humana: evolució adaptativa i malalties neurocognitives», i un debat general amb els ponents. Es va celebrar a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic de la UV.

— 21 de maig. V Jornada de Biologia a l'Ensenyament. La va organitzar la UV en col·laboració amb l'SCB amb l'objectiu que el professorat de biologia de secundària i batxillerat, a partir de comunicacions orals, parlés de les seves experiències docents. Es va portar a terme a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic de la UV.

— 27 de maig. *Metabolisme del teixit adipós en l'obesitat*. Va ésser organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme i va incloure un bon nombre de presentacions i conferències sobre les descobertes recents en aquest camp. Les conferències plenàries van ésser «Systems biology to assess complex metabolic networks» (Roger Guimerà, Universitat Rovira i Virgili) i «Adipose tissue mechanisms in human insulin resistance and T2D -translational studies» (Jan Eriksson, Departament de Ciències Mèdiques de la Universitat d'Uppsala, Suècia).

— 14 de juny. XXIII Jornada de Biologia Molecular. Activitat organitzada

per la Secció de Biologia Molecular per fomentar la interacció científica entre els membres dels centres de recerca de Catalunya i afavorir la presentació de la recerca dels estudiants de doctorat. El programa es va confegir amb sessions especialitzades en biologia de llevats, biologia estructural, biologia regenerativa i cèl·lules mare, i biologia molecular general. S'hi van presentar dinou comunicacions orals i vint-i-una en forma de pòster, majoritàriament d'estudiants de doctorat, a més de les conferències dels convidats.

— 27 de juny. XVI Jornada de Biologia Evolutiva. Jornada que organitza la Secció de Biologia Evolutiva per promoure la interacció dels membres dels grups de recerca catalans d'aquest camp. Vincent Rossi, de l'Institut de Física Interdisciplinària i Sistemes Complexos, va ésser l'investigador convidat d'aquesta edició, en què els investigadors més joves van presentar i debatre els seus treballs doctorals o postdoctorals.

Conferències i col·loquis

— 4 de novembre. «El microbioma humà». Conferència organitzada per la Secció d'Ensenyament i impartida per Francisco Guarner, del Servei de l'Aparell Digestiu de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

— 11 de novembre. «Humans o posthumans? Què ens pot fer ser la biotecnologia?». Col·loqui amb què es va inaugurar el curs 2015-2016. Va ésser presen-

tat i moderat per Miquel-Àngel Serra, coordinador del llibre *¿Humanos o posthumanos? Singularidad tecnológica y mejoramiento humano*, i hi van participar tres coautors de l'obra: Ramon Maria Nogués (catedràtic d'antropologia biològica a la UAB), Daniel Turbón (catedràtic d'antropologia física a la UB) i Ricard Solé (investigador en biologia de sistemes a la UPF).

— 16 de desembre. «El virus de l'hepatitis C. Personalitzem el tractament amb la tecnologia d'última generació». Conferència organitzada per la Secció d'Ensenyament, que va anar a càrrec de Josep Quer, professor de la Facultat de Medicina de la UAB.

— 27 de gener. «De les amfetamines a la genètica, el repte continu en la detecció del dopatge». Conferència pronunciada per Jordi Segura, de l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques, i organitzada per la Secció d'Ensenyament. Els avenços en biotecnologia, endocrinologia, teràpia gènica i altres àrees mèdiques han potenciat l'evolució de les substàncies dopants cap a proteïnes, pèptids i altres substàncies equivalents a les que ja tenim en l'organisme. En aquests casos, la detecció del dopatge s'ha de basar en descobertes que permetin diferenciar el producte biotecnològic exogen de l'hormona natural o bé en variacions en concentracions de biomarcadors diagnòstics. La sessió va aportar informació dels desenvolupaments i expectatives per a afrontar aquests reptes.

Congressos

— 20-22 de juny. 13è Congrès Nacional de Micologia. Va aplegar investigadors per a intercanviar experiències i establir possibles xarxes de recerca que afavoreixin els avenços en micologia. La conferència inaugural, «Els llevats com a models per a l'estudi de les respostes cel·lulars davant l'estrès oxidatiu», va anar a càrrec d'Enrique Herrero (UdL). Seguidament es van oferir més conferències i comunicacions orals sobre temes com ara les micosis invasores, que causen complicacions als pacients immunodeprimits, o l'ús dels fongs com a cèl·lules model d'estudi de l'estrès oxidatiu i l'envelliment humà. Va ésser organitzat per la Societat Espanyola de Microbiologia i la UdL, amb la col·laboració de la Secció de Lleida de l'SCB, i va tenir lloc a l'Auditori del Centre de Cultures i Cooperació Transfronterera de la UdL.

— 25-29 de juliol. SIS 2016: «La conferència sobre l'impacte social de la ciència». Congrès internacional dedicat a l'impacte social de la recerca, que va reunir investigadors, agències d'avaluació, empreses editorials, agents socials i universitats amb la finalitat de debatre les seves recerques científiques i el seu potencial impacte en la societat. Va ésser organitzat per la Social Impact Open Repository, amb la col·laboració de l'SCB, i es va dur a terme a l'Edifici Històric de la UB.

Altres activitats

— 2-10 de novembre. Curs d'optogenètica, quimiogenètica i biofotònica. L'objectiu del curs, coordinat amb l'IEC i la UB, va ésser proporcionar coneixements bàsics de les tècniques optogenètiques i quimiogenètiques, de les seves possibles aplicacions experimentals i clíniques, i del disseny primari d'experiments per al mapatge de circuits neuronals. Va ésser impartit per Gero Miesenböck (Universitat d'Oxford, Regne Unit), Luis de Lecea (Universitat de Stanford, EUA), Pau Gorostiza (Institut de Bioenginyeria de Catalunya) i Clara Touriño (Institut Italià de Tecnologia de Gènova).

— 2-6 i 18 de novembre (1a edició) i 2-6 de maig i 1 de juny (2a edició). Curs «Com podem gestionar projectes amb intel·ligència emocional?». Va ésser organitzat per la Secció de Biologia i Indústria, amb la voluntat d'ensenyar a professionals de la gestió de projectes què és la intel·ligència emocional, com es pot aplicar en els projectes i quins són els avantatges d'aplicar-la en la feina diària. Va ésser impartit dues vegades per Ascensió Heredia, directora de projectes i consultora d'empreses del sector farmacèutic.

— 6 i 9 de febrer. VI Olimpíada de Biologia de Catalunya. Activitat coordinada amb la major part de les universitats catalanes i amb el Col·legi de Biòlegs de Catalunya, el Centre de Documentació i Experimentació en Ciències, el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en

Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, i el Seminari Permanent de Ciències Naturals. En aquesta edició, duta a terme simultàniament en diferents universitats, van participar 390 estudiants de batxillerat. La prova teòrica (el dia 6) contenia 50 preguntes i la pràctica (el dia 9) plantejava tres problemes. Els premis es van lliurar en un acte públic a la seu de l'IEC el 19 de febrer; les tres medalles d'or van ésser atorgades a Teodor Jové (Institut Ramon Muntaner de Figueres), Jordi Garriga (Institut La Segarra de Cervera) i Marc Serra (Institut Escola Industrial de Sabadell). Els sis millor classificats van formar la delegació catalana en l'onzena Olimpíada Espanyola de Biologia, que es va celebrar a Vigo entre el 7 i el 10 d'abril.

— 30 d'abril. Viquimarató Biologia València 2016. Trobada d'investigadors i viquipedistes a fi de millorar els continguts de diferents disciplines de la biologia a la Viquipèdia en català. Va tenir lloc a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània de València i va ésser coorganitzada amb l'IEC, Acció Cultural

del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència - Unitat de Cultura Científica de la UV, amb la col·laboració d'Amical Wikimedia i altres entitats.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Biologia

Premi instituït el 1962, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre ciències biològiques. En la 53a convocatòria, integrada en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, l'SCB, a proposta d'una ponència formada per Oriol Cabré, Carles Ciudad i Montserrat Corominas, va premiar Àurea Mora per *La longitud dels telòmers, un marcador de la qualitat de vida i de l'envel·liment: ¿quina és la seva implicació en els trastorns mentals?* El Premi es va lliurar el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2016.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 66 (2015).

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP MONSERRAT MOLAS
Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
Tresoreria: CONRAD VILANOU TORRANO
Vocalia: MARIA ARQUER CORTÉS
ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
JOAN CUSCÓ CLARASÓ
JOAN GONZÀLEZ GUARDIOLA
XAVIER SERRA BESALÚ

Delegat de l'IEC: PERE LLUÍS FONT

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència JOAN ROSELLÓ MOYA
Secció de Filosofia Antiga JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Medieval MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
Secció de Filosofia Moderna
Grup d'Estudis Fichteans SALVI TURRÓ TOMÀS
Secció de Filosofia Contemporània
Grup d'Estudis Fenomenològics FRANCESC PEREÑA BLASI
Grup d'Estudis Sartreans IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
Grup de Filosofia Analítica AMBRÒS DOMINGO BELANDO
Grup de Filosofia Personalista ALBERT LLORCA ARIMANY
Secció de Filosofia Pràctica
Grup de Didàctica de la Filosofia FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
Grup Ad Hoc ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
Secció de Filosofia Catalana JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Clàssica Alemanya SALVI TURRÓ TOMÀS
M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ

Nombre de socis: 213

Activitats

Durant el curs 2015-2016, les diferents seccions i grups de la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL) van participar en les activitats presentades a continuació, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC.

Conferències

— 20 de novembre. «Coloraciones emotivas y temples anímicos en los estudios acerca de la estructura de la conciencia. Análisis de los manuscritos inéditos de Husserl». Va ésser organitzada per l'SCFIL i va anar a càrrec d'Antonio Ziri6n, professor de l'Institut d'Investigacions Filos6fiques de la Universitat Nacional Aut6noma de M6xic.

— 13 de maig. «Qu6 significa ser s6 mismo? Heidegger y el cuidado de s6», organitzada pel Grup d'Estudis Fenomenol6gics i pronunciada per Jes6s Adri6n, director del Grup d'Estudis Heideggerians.

— 27 de maig. «Mística i fenomenologia», per Amador Vega, catedràtic d'est6tica a la Universitat Pompeu Fabra. Va ésser organitzada pel Grup d'Estudis Fenomenol6gics.

— 17 de juny. «Do you feel the same? Self-identity, empathy and community feeling in Husserl», per Elodie Boulbil, investigadora «Marie Curie» del Centre National de la Recherche Scientifique (París).

Seminaris

«Deu qüestions de filosofia política»

Seminari organitzat pel Grup de Filosofia Analítica, adreçat a professors de filosofia de secundària i a estudiants de grau o llicenciatura de filosofia, així com també a qualsevol persona interessada a reflexionar sobre qüestions filos6fiques. Va constar de deu sessions dutes a terme durant el primer semestre del 2016, en cadascuna de les quals un ponent convidat va oferir una confer6ncia entorn d'una qüestió de filosofia política —en alguns casos vinculant-la a l'obra d'un pensador clàssic— i seguidament es va obrir un debat. Algunes de les confer6ncies foren: «John Locke i la desobedi6ncia civil», a càrrec d'Iñigo Gonz6lez (Universitat Aut6noma de Barcelona, UAB), el 17 de febrer; «Filosofia política en Plat6», per Josep Monserrat, professor de la Universitat de Barcelona (UB), l'11 de maig, i «Rousseau, entre llibertat i obedi6ncia consentida», d'Ignacio Vicario, professor de la Universitat Aut6noma de Madrid, el 25 de maig.

«El *Laques* de Plat6»

Seminari de lectura organitzat pel Grup de Recerca EIDOS: Platonisme i Modernitat. Es va impartir d'abril a juny a la Facultat de Filosofia de la UB en sis sessions dedicades a presentar l'obra i fer-ne lectures.

«Hobbes on legal authority and political obligation»

Seminari d'investigació organitzat pel Grup de Recerca EIDOS: Platonisme i Modernitat, amb la col·laboració de la Secció de Filosofia Antiga. Va ésser impartit per Luciano Venezia, professor de la Universitat Nacional de Quilmes (Argentina), el 27 de maig a la Facultat de Filosofia de la UB.

Congressos

IV Congrés Català de Filosofia

Organitzat conjuntament amb la Societat de Filosofia del País Valencià i l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, va celebrar-se a L'Enològica (Vilafranca del Penedès) entre els dies 25 i 27 de novembre. La finalitat va ésser debatre els problemes que la filosofia té plantejats tant aquí com arreu. Va haver-hi conferències, taules de debat, sessions monogràfiques, ponències, comunicacions i pòsters sobre àrees tan diverses de la filosofia com són la lògica, l'estètica i la teoria de les arts.

III Congrés Internacional de Filosofia Grega

Organitzat per la Societat Ibèrica de Filosofia Grega, es va celebrar del 20 al 22 d'abril a la Facultat de Lletres de la Universitat de Lisboa. Va incloure ponències de diversos experts, com per exemple Marco Zingano (Universitat de São Paulo), Montserrat Jufresa (UB) o Ricardo Santos (Universitat de Lisboa).

16th Annual Meeting of the Collegium Politicum: «Universalism, Cosmopolitanism, and the Ius Gentium in Ancient Political Thought»

Congrés del Collegium Politicum en què s'aborden qüestions de filosofia antiga i de filosofia política. Aquesta edició va ésser organitzada per la Universitat de Bonn i va girar entorn de la visió antiga de temes com ara la ciutadania, els moviments migratoris, el cosmopolitisme, la diversitat cultural o la guerra i la pau. El secretari de l'SCFIL, Bernat Torres, hi va impartir la conferència «Ancient and Modern Cosmopolitanism. Beyond Politics and Ethics». Va tenir lloc entre els dies 26 i 28 de maig a la Universitat de Bonn.

Jornades

XX Col·loqui de Vic: «La festa»

Els Col·loquis de Vic són una trobada anual de professionals de les humanitats i els millors especialistes universitaris del moment per a debatre un tema comú. L'edició d'aquest curs es va organitzar conjuntament amb l'Ajuntament de Vic, el Consell Comarcal d'Osona, la Societat de Filosofia del País Valencià, l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Universitat La Sapienza de Roma, l'Institut de Dret i Tecnologia de la UAB i la Universitat de Vic. Es va dur a terme els dies 1 i 2 d'octubre a l'Ajuntament de Vic i al Consell Comarcal d'Osona.

Les sessions van girar entorn de la festa entesa des de dos àmbits diferents:

la festa, la filosofia i la ciència, i la festa i les arts. Per a cada àmbit hi va haver diverses comunicacions seguides d'un col·loqui, a més d'altres actes com la ponència «Festa, filosofia, amistat», d'Antoni Bosch-Veciana (Universitat Ramon Llull).

IV Jornades sobre l'Ensenyament de les Humanitats al Batxillerat

La Societat va participar en la quarta edició de les Jornades, organitzades per la Facultat d'Humanitats de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) i centrades en la filosofia com a eix transversal d'aprenentatge de les assignatures de les diferents modalitats de batxillerat. Es van celebrar els dies 26 i 27 de febrer a la Facultat.

En la primera sessió, el professor de filosofia Jordi Beltran va oferir la conferència «El poder formatiu de la filosofia» i, després, Àngels Baldó, del Departament d'Ensenyament, va parlar de «Les competències bàsiques de la matèria de cultura i valors ètics». Tot seguit, es van impartir els tallers «La filosofia 3/18», a càrrec del Grup IREF (Grup d'Innovació i Recerca per a l'Ensenyament de la Filosofia), i «La filosofia i les dificultats lectoescriptores», per Martí Curiel, de l'escola Xaloc.

La segona sessió va començar amb la presentació d'experiències docents i del projecte «Filosofia, ara», a càrrec del professor de filosofia Xavier Serra. A

continuació es van realitzar els tallers «Filosofia i cinema», conduït per Jordi Puigdomènech López, professor de la UIC, i «Tecnòtica i responsabilitat», a càrrec de Ramon Alcoberro, professor de la Universitat de Girona. La conferència de clausura, «La condició humana a la literatura», va ésser pronunciada pel professor de filosofia Mariano Royo.

I Jornades Filosòfiques a Vilafranca del Penedès

Van ésser convocades per alumnes de quart de filosofia de la UB amb l'objectiu de debatre qüestions pròpies de la història de la filosofia traslladades a l'actualitat, i es van celebrar els dies 2 i 3 de juliol en un antic celler. El programa va combinar ponències amb tallers i activitats culturals com, per exemple, concerts.

Altres activitats

Presentació del llibre *Autour de la bêtise* L'acte, organitzat per la Societat, es va celebrar el 13 de novembre i va anar a càrrec de l'autor de l'obra, Roland Breuer (professor de Universitat Catòlica de Lovaina, Bèlgica).

Sessions del Grup de Filosofia

Personalista

Durant aquest curs 2015-2016, el Grup de Filosofia Personalista es va dedicar a la lectura i l'estudi del pensament de Jean Lacroix, un dels referents del personalisme comunitari a Europa entre les dècades

dels anys trenta i els vuitanta del segle xx. Les obres estudiades van ésser *Personne et amour* (1942), en les sessions del 17 de desembre i del 28 de gener; *Le personnalisme comme anti-idéologie* (1972), el 3 de març, el 7 d'abril i el 5 de maig, i *Philosophie de la culpabilité* (1977), els dies 26 de maig i 9 juny. Totes les sessions es van dur a terme al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès.

III Olimpíada de Filosofia de Catalunya:
«Què és la bellesa?»

L'SCFIL va col·laborar en l'organització de la tercera edició de l'Olimpíada, que es va celebrar el 27 de febrer al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Van participar-hi uns 80 estudiants de batxillerat de més de quaranta centres de Catalunya seleccionats pels seus professors per a realitzar la prova plantejada: una dissertació entorn de la pregunta «Què és la bellesa?». Els dos guanyadors de l'Olimpíada, Adrián Agenjo i Laia Tutusaus, van representar Catalunya en la final espanyola, celebrada els dies 15 i 16 d'abril a Oviedo.

Càtedra Joaquim Xirau

Aquesta càtedra es va crear el 2001 mitjançant un conveni entre la UB i la Universitat Autònoma de Mèxic (UNAM), en memòria del filòsof català exiliat a Mèxic i amb la finalitat de promoure l'ensenyament i la recerca en el camp de les arts i les humanitats. L'SCFIL va col·laborar en l'organització de l'edició del 2016, ocupada per Enrique Hülsz Piccone, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UNAM. Entre el 29 de març i el 7 d'abril, Hülsz va impartir sessions a la Facultat de Filosofia de la UB, entre les quals la conferència «Physis en Heráclito».

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 26 (2015).

EMBREE, LESTER. *Es pot aprendre a fer fenomenologia?* Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2015.

La Guerra. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2015. (Col·loquis de Vic; 19)

Journal of Catalan Intellectual History = Revista d'Història de la Filosofia Catalana [en línia], vol. 9-10 (2015).

Societat Catalana de Física

Any de fundació:	1986*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI
Vicepresidència:	NÚRIA FERRER ANGLADA
Tresoreria:	JOAN GARÍN CASANOVAS
Secretaria:	AGUSTÍ POCH PARÉS
Vocalia:	ALBERT BRAMON PLANAS EMILI ELIZALDE RIUS M. ÀNGELS GARCIA BACH ANTONI GIRÓ ROCA XAVIER GRANADOS GARCIA IGNASI JUVELLS PRADES JORDI MIRALDA ESCUDÉ JORDI MUR PETIT JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS LLORENÇ PORQUER SEGUÍ SANTIAGO VALLMITJANA RICO JOAN VALLS GONZÀLEZ
Comitè de publicacions:	FRANCESC XAVIER ÀLVAREZ CALAFELL XAVIER JAÉN HERBERA
Coordinador del lloc web:	JOAN VALLS GONZÀLEZ
Delegat de l'IEC:	DAVID JOU MIRABENT
Nombre de socis:	398

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Física (SCFIS) durant el curs 2015-2016:

Conferències

Les conferències es van dur a terme generalment a la seu de l'IEC.

— 21 d'octubre. «Cent anys de relativitat general», conferència inaugural

del curs a càrrec d'Enric Verdaguier, catedràtic de física teòrica a la Universitat de Barcelona (UB). Verdaguier va fer un recorregut per la història de la teoria de la relativitat general, des del 1915, quan Einstein va publicar les equacions de la relativitat general, passant pels anys seixanta, en què la teoria va agafar impuls i es van fer importants avenços (com la predicció de l'existència de forats negres), fins als nostres dies, en què és més vigent que mai i les seves conseqüències són presents en sistemes tan quotidians com el GPS.

— 9 de desembre. «El neutrí. La partícula camaleònica», per Federico Sánchez, de l'Institut de Física d'Altes Energies. Sessió dedicada al Premi Nobel de Física 2015, concedit a Takaaki Kajita i Arthur McDonald per les seves investigacions sobre les oscil·lacions dels neutrins que demostren que aquestes partícules tenen massa.

— 11 de març. «El descobriment de les ones gravitacionals», d'Enric Verdaguier, catedràtic de física teòrica a la UB. La conferència es va pronunciar en el transcurs de l'acte de lliurament dels premis de la fase catalana de l'Olimpiada de Física de l'any 2016, dels premis als treballs de recerca del 2015 i dels premis del II Concurs d'Imatges de Física.

— En el marc del XXIV cicle *Física oberta*, es van oferir aquestes conferències:

• 25 de novembre. «La llum. Història, naturalesa i instruments», de

Joan Garín, catedràtic de física i química d'ensenyament secundari. Sessió amb motiu de la declaració de la UNESCO del 2015 com a Any Internacional de la Llum i les Tecnologies Basades en la Llum, que va girar entorn de la relació entre les diferents teories que expliquen els fenòmens observats.

• 26 de gener. «La llum com a ona i partícula: Albert Einstein i Max Planck», per Emili Elizalde, de l'Institut de Ciències de l'Espai del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Conferència també amb motiu del 2015 com l'Any Internacional de la Llum, dedicada a la llum com a ona i partícula sense massa alhora.

• 23 de febrer. «Introducció a la microscòpia avançada per a aplicacions biomèdiques. Des de la microscòpia en camp clar fins a la superresolució passant pel microscopi confocal». Sessió dedicada a l'aplicació de la llum i la microscòpia en els diferents camps biomèdics, que va anar a càrrec de Jordi Andilla, de l'Institut de Ciències Fotòniques.

• 17 de març. «La primera observació directa d'ones gravitatòries i forats negres», a càrrec de Jordi Miralda, de l'Institut de Ciències del Cosmos de la UB. Miralda va parlar dels forats negres, exposant-ne el descobriment i les perspectives que s'obren per a la investigació de l'Univers.

• 12 de maig. «Relativitat general, singularitats, censor còsmic, i tot

això...», de José M. Martín Senovilla, catedràtic de física teòrica a la Universitat del País Basc (UPV/EHU). El ponent va presentar una avaluació crítica dels teoremes de singularitats en la relativitat general.

*XXI Trobades Científiques
de la Mediterrània Josep Miquel Vidal:
«Llum-matèria-llum. La interacció
de la llum amb els materials
i la seva posterior detecció»*

Les Trobades Científiques de la Mediterrània, coorganitzades anualment amb la Secció de Ciència i Tècnica de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), tenen per objectiu oferir un marc d'intercanvi d'experiències i coneixements sobre un tema actual de recerca, facilitant la relació i la comunicació entre els científics i els tecnòlegs de l'entorn més proper. Atès que el 2015 va ésser l'Any Internacional de la Llum, la 31a edició de les Trobades es va dedicar a la interacció de la llum amb els materials i la seva posterior detecció, com a mètode per a estudiar els materials o com a procediment per a generar estructures i configuracions amb aplicacions fotòniques varies.

Entre altres experts, hi van participar investigadors en física, en ciències de la vida i en enginyeria de materials. Es van impartir set sessions, entre les quals, per exemple, «Conical Refraction: Fundamentals and Applications» (Alex Turpin, Departament de Física de la UAB) i

«PANSILICON. Applications of Silicon Nanoparticles to Electronics, Photonics and Nanomedicine» (Francisco Javier Meseguer, Institut de Tecnologia Química CSIC - Universitat Politècnica de València). Així mateix, es van oferir onze presentacions orals. Van tenir lloc a la seu de l'IME (Can Victori, Maó) del 7 al 9 d'octubre i hi van col·laborar l'IEC, la UB, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i el Consell Insular de Menorca.

VI Jornades sobre l'Ensenyament de la Física i la Química: «Ciència en context»
Jornades organitzades conjuntament amb el Col·legi de Llicenciats de Catalunya, Obra Social La Caixa i la Societat Catalana de Química, dirigides a professors de ciències. La sisena edició es va programar en tres sessions entre el 22 i el 24 d'octubre, la primera a la seu de l'IEC i les altres dues al CosmoCaixa (Barcelona). A fi d'aportar recursos didàctics per a un ensenyament contextualitzat de les ciències, es van oferir diverses activitats, com ara conferències (per exemple, «Llum, química i vida: de la fotosíntesi a la teràpia fotodinàmica» i «Ensenyar ciències amb significat social: conceptes en contextos»), presentacions en forma de pòster i un bon nombre de tallers (per exemple, un de dedicat l'escalfament global i el canvi climàtic a partir de les mesures de radiació i de gasos d'efecte hivernacle).

Olimpiada de Física

El 5 de febrer es van realitzar les proves de la fase catalana de l'Olimpiada de Física simultàniament a la Facultat de Física de la UB, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Lleida, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona i a la Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili. Hi van participar 157 estudiants de física de segon de batxillerat i del darrer curs de formació professional de segon grau.

L'acte públic de lliurament dels premis va tenir lloc l'11 de març a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. Els vint millors classificats van formar la delegació catalana en la XXVII Olimpiada Espanyola de Física, celebrada a Sevilla entre els dies 22 i 25 d'abril.

Exposició de maquetes d'invents al llarg de la història

Per quarta vegada es van exposar trenta maquetes construïdes per Ramon Magem d'invents que han canviat la història de la física (per exemple, l'evolpila d'Heró, la màquina de vapor, l'ariet hidràulic, el generador de Van der Graaf i la pila de Volta). La mostra, exhibida entre el 14 i el 18 de març a la Sala Pere i Joan Corominas de l'IEC, va anar adreçada especialment a alumnes de batxillerat de física o de tecnologia.

XLVIII Universitat Catalana d'Estiu: «LEix Mediterrani: camins de mar, de terra i de cultura»

En el marc de la XLVIII Universitat Catalana d'Estiu, dedicada a l'eix mediterrani, l'SCFIS va participar en el curs «Planeta terra - planeta oceà: interrelacions i canvi climàtic». El curs va tenir lloc a Prada de Conflent entre el 21 i el 23 d'agost i va constar de sessions tant teòriques com pràctiques.

El primer dia va anar a càrrec de Josep Lluís Pelegrí, del Departament d'Oceanografia Física i Tecnològica de l'Institut de Ciències del Mar del CSIC, que va abordar «Els oceans i el clima de la Terra». L'endemà, les sessions van ésser impartides per Damià Gomis, de l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats, i van versar sobre «Present i futur dels nostres oceans: el cas de la Mediterrània». I el darrer dia, amb Maria Dolors Martínez, del Departament de Física de la UPC, es va dedicar al «Règim de temperatures i de precipitacions a Europa Occidental. El nostre clima canvia?».

II Concurs d'Imatges de Física

Concurs de fotografies de física, que en aquesta convocatòria va anar adreçat a estudiants de física de segon de batxillerat. D'entre les disset imatges presentades, el jurat, constituït pels membres de la junta de l'SCFIS Ignasi Juvells, Joan Garín i Joan Valls, va acordar atorgar el primer premi a *Martell. La 3a llei de*

Newton, de Gerard Solé, i el segon, a *Moviment ondulatori i harmònic simple*, d'Ivan Villanueva. Així mateix, va concedir accèssits a *Efecte Tyndall i reflexió de la imatge en tres miralls*, de Dorin Mihai; *L'altra Lluna*, de Marta Llagostera, i *Xarxa de difracció*, de Marta Perxés. Pel que fa al Premi Popular, va ésser per a la fotografia *Feix de làser verd*, de Paula Sumber.

Col·laboracions

— Encontres amb el Tercer Cicle. Activitats organitzades per estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física de la UB (tardor 2015).

— Conferència «Relativitat general: un segle d'aventures a través de l'espai-temps», pronunciada per José M. Martín Senovilla, catedràtic de física teòrica a la UPV/EHU. Amb aquesta sessió, que es va portar a terme el 4 de novembre a l'Aula Magna Enric Casassas de la UB, es va inaugurar la mostra «Cent anys de la relativitat general», organitzada per la Biblioteca de Física i Química d'aquesta universitat.

— XI Jornada de Recerca del Departament de Física i Enginyeria Nuclear de la UPC. Va tenir lloc el 29 de gener a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC.

— 4a Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària (JIPI). Es va celebrar el 2 de febrer a l'Edifici Històric de la UB.

— Taller de física de partícules, organitzat per l'Institut de Ciències del Cosmos de la UB. Va ésser impartit a la Facultat de Física d'aquesta universitat en una sessió el 26 de febrer o bé l'11 de març.

— XI Fira d'Empreses, organitzada per les Facultats de Física i Química de la UB, amb la participació de les facultats de Geologia, Matemàtiques i Biologia d'aquesta mateixa universitat. Es va celebrar el 4 de maig a l'edifici de Física i Química de la UB.

Premis

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Premi instituït el 1962, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre física. En la 53a convocatòria, corresponent al *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Ple de l'Institut, a proposta d'una ponència formada per Jordi Miralda, Xavier Batlle i Josep Llosa, va acordar premiar *Caracterització optoelectrònica del grafè sobre diferents substrats a altes freqüències*, de Daniel Gabriel Cortés. L'acte de lliurament del Premi va tenir lloc el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2016.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

Premis convocats per a estimular la realització de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. En la 14a edició, el

jurat va acordar premiar *Pel·lícules de sabó*, de Gabriel Abadal (Institut Pere Calders de Bellaterra) i *Visió nocturna*, de Pol Julià (Escola Pia de Terrassa). Així mateix, va concedir accèssits als treballs següents: *Les constants universals. Els números de la naturalesa*, de Salima Majjouti (Institut de Vic); *L'espectroscòpia, l'anàlisi dels espectres de la llum*, d'Ana Rodríguez Rodríguez (Escola Sagrada Família Sant Andreu de Barcelona),

i *Puc aconseguir mesurar la velocitat de la llum?*, de Laia López Llobet (Escola Pia de Sabadell). El lliurament dels premis es va dur a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC l'11 de març.

Publicacions

Recursos de Física [en línia], núm. 16 (tardor 2015); núm. 17 (primavera 2016).
Revista de Física, vol. 5, núm. 2 (2015).

Societat Catalana de Química

Any de fundació:	1986*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	CARLES BO JANÉ
Vicepresidència:	NORA VENTOSA RULL
Secretaria:	GREGORI UJAQUE PÉREZ
Tresoreria:	RAMÓN SAYÓS ORTEGA
Vocalia:	CONSOL BLANCH COLAT AURELI CAAMAÑO ROS JORDI CUADROS MARGARIT (des del 8.10.2015) JORDI GARCÍA GÓMEZ JOSEFINA GUITART MAS JORDI LLORCA PIQUÉ ROSA MARIA MARCÉ RECASENS ANNA ROGLANS RIBAS PAU SERRA PRAT XAVIER TOMÀS MORER (fins al 9.9.2015)
Vocalia jove:	JOSEP ANTON VIETA CORCOY (fins al 7.1.2016)
Delegat de l'IEC:	ÀNGEL MESSEGUER PEYPOCH
Nombre de socis:	768

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Assemblea General

El 16 de desembre de 2015, la Societat Catalana de Química (SCQ) va celebrar la seva Assemblea General de socis i sòcies.

2015-2016, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per l'SCQ durant el curs

Jornades

— 20 d'octubre. Jornada sobre Química i Aliments, organitzada conjuntament amb la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona (UdG) i celebrada a la seva Aula

Magna. Activitat adreçada als alumnes de la Facultat de Ciències de la UdG perquè coneguessin què pot aportar la química a la millora de la qualitat dels aliments. Va constar de tres conferències: «Additius alimentaris: noves perspectives», de M. del Carme Carretero, professora del Departament d'Enginyeria Química, Agrària i Tecnologia Agroalimentària de la UdG; «La química del color del vi», a càrrec de Fernando Zamora, professor del Departament de Bioquímica i Biotecnologia de la Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili (URV), i «L'anàlisi de fàrmacs i ingredients alternatius en aliments d'origen animal», per José A. Garcia Regueiro, investigador i assessor dels laboratoris d'anàlisi de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries.

— 22-24 d'octubre. VI Jornades sobre l'Ensenyament de la Física i la Química: «Ciència en context», organitzades conjuntament amb el Col·legi de Llicenciats de Catalunya, Obra Social La Caixa i la Societat Catalana de Física (SCFIS). Van començar amb la conferència «Llum, química i vida: de la fotosíntesi a la teràpia fotodinàmica», de Santi Nonell (Institut Químic de Sarrià - Universitat Ramon Llull), i seguidament van arrencar les diferents activitats, entre les quals hi havia sessions de pòsters, un tast d'experiències químiques, comunicacions orals, conferències i tallers. Van tenir lloc a la seu de l'IEC el dia 22, i al CosmoCaixa Barcelona els dies 23 i 24.

— 27 de novembre. Jornada Gran Sud-Oest 2015 (JGSO 2015), a la Montpellier Business School (Montpellier). Es va participar en aquesta jornada organitzada anualment per la Secció Llenguadoc-Rosselló de la Societat Francesa de Química perquè els químics del sud de França —en aquesta edició, també els catalans— intercanviïn idees sobre la seva recerca. Va estructurar-se en tres blocs temàtics: «química orgànica i bioorgànica», «química del sòlid, materials, polímers» i «heteroquímica, química de coordinació». Els ponents convidats van ésser Concepció Rovira (Institut de Ciència de Materials de Barcelona) i Talal Mallah (Institut de Química Molecular i dels Materials d'Orsay, de la Universitat París Sud).

— 22 de desembre. XV Conferència Enric Casassas: «Aplicacions de dades espectrals obtingudes amb satèl·lits, avions, drons o sensors de proximitat», coorganitzada amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i amb el Departament de Química de la Universitat de Lleida (UdL). El 2050 la població mundial haurà crescut un 34% i, per a afrontar l'increment de la demanda d'aliments, caldrà duplicar-ne la producció. A través de la captura, l'emmagatzematge i l'anàlisi de dades procedents de sensors que mesuren una gran quantitat de paràmetres, d'imatges captades amb satèl·lits o drons, i d'altres recursos com ara la previsió meteorològica, s'espera que es pugui

diagnosticar l'estat dels ecosistemes i furnir criteris científics a fi de millorar la producció agrària, reduir les malalties i les plagues, i regular les activitats humanes per fer-les ambientalment sostenibles. Per mitjà de les sessions «La utilització de dades de sensors multispectrals. Aplicacions», a càrrec de Vicenç Palà (Institut Cartogràfic de Catalunya); «Ús de sensors propers en agricultura de precisió (proxidetecció)», per Àlex Escolà (Departament d'Enginyeria Agroforestal de la UdL); «Cartografia de sòls», impartida per J. A. Martínez Casanovas (Departament de Medi Ambient i Ciències del Sòl de la UdL), i «Casos d'èxit en teledetecció agrícola», per Fran García (AgroMapping), es va presentar una visió general de tots aquests instruments i fonts de dades. Va tenir lloc a la sala d'actes del Campus ETS d'Enginyeria Agrària de la UdL.

— 3-5 de febrer. Novena Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans, organitzada amb la col·laboració de la Universitat de Perpinyà Via Domícia i celebrada a la seva seu central. La Trobada tenia com a objectius donar a conèixer els treballs d'investigació dels diferents grups de recerca en química dels Països Catalans i fomentar la cooperació entre els investigadors que treballen en les diferents disciplines de la química. El programa va incloure diverses conferències com, per exemple, «La quimiometria, una eina fonamental per a l'anàlisi i interpre-

tació de les mesures i dades químiques», una taula rodona que portava per títol *Hi ha vida més enllà del laboratori per a un químic?*, i vuit simposis dedicats a temes variis, com ara la metodologia sintètica de compostos orgànics i inorgànics.

— 27 de febrer. IV Jornada de Divulgació del Conreu i les Característiques de la Tòfona, celebrada a l'Auditori VIT (Recinte Firal El Sucre, Vic). Es va col·laborar en aquesta activitat organitzada pel Grup de Recerca en Biodiversitat, Ecologia, Tecnologia i Gestió Ambiental i el Grup de Recerca en Alimentació, Salut i Benestar de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. Els objectius de la Jornada eren, entre d'altres, actualitzar els coneixements científics i tècnics sobre el conreu de la tòfona i presentar les característiques físiques, nutricionals i sensorials d'aquest bolet i les seves aplicacions culinàries. El programa va constar de ponències, comunicacions d'experiències, tallers de reconeixement de tòfones, i propostes gastronòmiques i degustacions de plats amb tòfona.

— 6 d'abril. 21a Conferència Fèlix Serratosa, coorganitzada amb la Real Sociedad Española de Química. Va tenir lloc a l'Auditori de l'Institut Català d'Investigació Química (Tarragona) i va constar de quatre conferències: «Transition metals at the center: catalytic methods and tools for chemical biology», de José Luis Mascareñas, de la Universitat de Santiago de Compostel·la; «The sweet

side of chemistry: sugars, NMR & molecular recognition», per Jesús Jiménez Barbero, del Centre d'Investigacions Biològiques del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i «The evolution of aspects of organocatalysis and photoredox catalysis in the MacMillan Lab» i «Proposals in photoredox catalysis», totes dues a càrrec de David W. C. MacMillan, de la Universitat de Princeton, Nova Jersey (EUA).

— 8 d'abril. Química al Superordinador MareNostrum. Jornada al Centre de Supercomputació de Barcelona per a visitar el superordinador MareNostrum i el museu de supercomputadors. Gregori Ujaque, de la Universitat Autònoma de Barcelona, va pronunciar-hi la conferència «Es poden veure les molècules ballant? Sí, i canviant de parella!».

— 13, 14, 18 i 19 d'abril. IX Jornades sobre Química Verda (JQV 2016): «L'aire: un bé per preservar». Van ésser organitzades per la Facultat de Química de la URV amb el patrocini de la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible, l'Associació Empresarial Química de Tarragona i l'SCQ. Es van celebrar a les facultats de Química i d'Enologia de la URV i van incloure activitats com ara una visita a les empreses Veolia (incineradora de residus industrials) i Sirusa (incineradora de residus urbans), una conferència sobre la biomassa i la projecció del documental *Who killed the electric car?* (Chris Paine, 2006).

— 27 d'abril. XXVIII Debat de Química a l'IEC: «App, gamificació i química». Els telèfons intel·ligents i les tauletes cada dia són més a l'abast dels joves i el seu ús a l'aula amb fins educatius comença a ésser habitual. La incorporació d'estratègies de gamificació o ludificació en l'ensenyament també s'han anat incorporant amb una valoració positiva tant dels alumnes com dels docents. En aquesta jornada, adreçada al professorat de química, física, tecnologia i matemàtiques d'ensenyament secundari i universitari, es van presentar idees clau sobre l'ús d'aquests recursos i estratègies, amb exemples d'aplicacions i experiències d'aula. Així mateix, es va premiar el millor pòster fet per un dels estudiants, *Cristal·lografia de raigs X aplicada als edulcorants*, de Masa Gulyás (Institut Sant Pere i Sant Pau de Tarragona).

— 13 de maig. Química al sincrotró ALBA. Es va visitar aquesta gran instal·lació científica i Jordi Llorca, de la Universitat Politècnica de Catalunya, va pronunciar la conferència «Àtoms amunt, àtoms avall... Compte que ve una molècula!».

— 6 de juny. Sisena Jornada Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la gestió ambiental», organitzada conjuntament amb Dones d'Avui.Cat i CETaqua (Centre Tecnològic de l'Aigua) per commemorar el Dia Mundial del Medi Ambient. Aquesta edició va girar entorn de l'impacte dels medicaments i les drogues en el medi

ambient un cop han estat emprats. Aquests compostos representen un risc per als ecosistemes aquàtics i, especialment, per a la fauna, ja que produeixen efectes neurotòxics que poden afectar la reproducció i supervivència de les espècies. Al llarg de la jornada es van presentar els fàrmacs i les drogues més consumits i els efectes que produeixen en el medi, mitjançant presentacions a càrrec d'investigadores, ja que la finalitat d'aquesta activitat és promoure la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el món de la recerca i, per això, les sessions sempre són conduïdes per dones.

Altres activitats

Exposició bibliogràfica «Cent anys de la relativitat general»

Amb motiu del centenari de la presentació de la teoria de la relativitat general d'Albert Einstein a l'Acadèmia Prussiana de Ciències, durant tot el curs es va oferir al CRAI Biblioteca de Física i Química la Universitat de Barcelona (UB) una exposició basada en fons bibliogràfics relacionats amb aquesta teoria. Va ésser organitzada per la Biblioteca de Física i Química de la UB amb la col·laboració de l'SCFIS, la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i l'SCQ. La inauguració va tenir lloc el 4 de novembre a l'Aula Magna Enric Casassas de la UB, amb la conferència «Relatividad general: un siglo de aventuras a través del espacio-tiempo», de José María Martín Senovilla

(catedràtic de física teòrica de la Universitat del País Basc).

Acte científic amb motiu de la commemoració del Premi Nobel de Química 2015

El 16 de desembre es va celebrar un acte en commemoració del Premi Nobel de Química 2015, atorgat a Tomas Lindahl, Paul L. Modrich i Aziz Sancar pels seus estudis sobre els mecanismes de reparació de l'ADN. Durant l'acte, Ramon Eritja, de l'Institut de Química Avançada de Catalunya, va oferir la conferència «Les eines de reparació de l'ADN» i es van lliurar diplomes a les persones doctorades a les universitats catalanes en algun àmbit de la química al llarg del curs 2014-2015.

European Association for Chemical and Molecular Sciences (EuCheMS)

L'SCQ és societat membre de l'EuCheMS des del gener de 2008. Durant el curs 2015-2016 va participar en aquestes reunions:

— 6 de setembre. Assistència del delegat de l'SCQ Romà Tauler a la reunió dels membres de la Divisió de Química Analítica de l'EuCheMS celebrada a Bordeus (França).

— 19 de setembre. Assistència de la delegada de l'SCQ Sílvia Lacorte a la reunió dels membres de la Divisió de Química i Medi Ambient de l'EuCheMS duta a terme a Leipzig (Alemanya).

— 28 de setembre. Assistència del

president de l'ESCQ, Carles Bo, a l'assemblea general de l'EuCheMS que va tenir lloc a Viena (Àustria).

Així mateix, el delegat de l'ESCQ Ramon Sayós va assistir a la reunió de la Divisió de Química Computacional de l'EuCheMS duta a terme en el marc del 10th European Conference on Computational Chemistry, congrés celebrat a la ciutat alemanya de Fulda entre el 31 d'agost i el 3 de setembre. Sayós, membre del Comitè Científic Internacional d'aquest congrés, hi va presentar la candidatura de l'ESCQ per a organitzar-ne l'onzena edició. La proposta va ésser acceptada i el congrés tindrà lloc a Barcelona al començament del mes de setembre del 2017.

A més, els vocals de la junta directiva de l'ESCQ Josefina Guitart i Aureli Caamaño, delegats de la Societat a la Divisió d'Educació de l'EuCheMS, al llarg del curs es van anar reunint amb els altres delegats d'aquesta divisió per preparar el congrés ECRICE 2016, que se celebraria a Barcelona entre el 7 i el 10 de setembre.

La Societat també té representants als grups de treball de l'EuCheMS Química i Energia (Jordi Llorca, vocal de l'ESCQ) i Química Verda i Sostenible (Nora Ventosa, vicepresidenta de l'ESCQ).

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química

Premi instituït el 1962, que s'ofereix a un

treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre química. En la 53a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va quedar desert.

Premis als treballs de recerca

de batxillerat dins l'àmbit de la química

Premis oferts a treballs de recerca de batxillerat en els quals la química té un pes important. En la desena edició, el jurat va acordar concedir el primer premi *ex aequo* als treballs *Nervis a flor de pell*, realitzat per Georgina Tresàncez, Blanca Serra i Marta Fernández, de CIC Escola Batxillerats (Barcelona), i *Estudi de la viabilitat de l'extracció casolana d'olis essencials i de la utilitat d'aquests com a conservants naturals*, obra de Natàlia Gonga, de l'Institut Milà i Fontanals (Barcelona). Així mateix, es van atorgar dos accèssits: a *Els diabètics tenen problemes... amb les fruites*, de Carlos Pavón, de Jesuïtes Bellvitge Centre d'Estudis Joan XXIII (Hospitalet de Llobregat), i a *La màgia de les begudes autoescalfables*, de Carla Tort (Institut El Foix, Santa Margarida i els Monjos). També es va fer una menció honorífica a una desena de treballs. Els premis es van lliurar en el marc del XXVIII Debat de Química a l'IEC.

Publicacions

Educació Química, núm. 19 (2014).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 14 (2015).

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació:

1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

XAVIER JARQUE RIBERA

Vicepresidència:

ENRIC VENTURA CAPELL

Vicepresidència adjunta:

IOLANDA GUEVARA CASANOVA

Secretaria:

ALBERT RUIZ CIRERA

Tresoreria:

NATÀLIA CASTELLANA VILA

Vocalia:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

MARTA BERINI LÓPEZ-LARA

NÚRIA FAGELLA RABIONET

JOSEP GRANÉ MANLLEU

ALBERTO HERRERO IZQUIERDO

CARLES ROMERO CHESA

MANEL UDINA ABELLÓ

Comitè Científic:

TOMÁS ALARCÓN COR

ÀLEX ARENAS MORENO

CARLES CASACUBERTA VERGÉS

LUIS VICTOR DIEULEFAIT

ANTONI GUILLAMON GRABOLOSE

TERE MARTÍNEZ-SEARA

ARTUR NICOLAU NOS

JOAQUIM ORTEGA CERDÀ

JOAN PORTI PIQUÉ

MARTA SANZ SOLÉ

JOAN DE SOLÀ-MORALES RUBIÓ

ENRIC VENTURA CAPELL

Comitè de Publicacions:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

ROSA CAMPS CAMPRUBÍ

JULÀ CUFÍ SOBREGRAU

ENRIC VENTURA CAPELL

Corresponding member EMS-SCM:

EVA MIRANDA GALCERAN

Delegat de l'IEC:

JOAN GIRBAU BADÓ

Nombre de socis:

784

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Acte inaugural del curs i Assemblea General

El curs 2015-2016 de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) es va inaugurar el 12 de novembre a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC amb la conferència «Primera edició del Premi Barcelona Dynamical Systems», a càrrec d'Amadeu Delshams (catedràtic de matemàtiques a la Universitat Politècnica de Catalunya, UPC). Tot seguit es va lliurar aquest premi i, finalment, es va celebrar l'Assemblea General de socis i sòcies de l'SCM.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per l'SCM durant el curs 2015-2016, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 3 d'octubre. XII Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques: «Matemàtiques. Ara ho veig!», organitzada conjuntament amb la Federació d'Entitats d'Ensenyants de Matemàtiques de Catalunya (FEEMCAT), la Societat Balear de Matemàtiques (SBM-XEIX) i la Societat d'Educació Matemàtica Al-Khwarizmi,

del País Valencià. Jornada dedicada a l'aplicació del raonament visual a les matemàtiques des de l'ensenyament infantil fins a la universitat. Va incloure sessions com ara les conferències «Geometria per visualitzar, experimentar, interpretar, raonar... un repte!», pronunciada per Anton Aubanell (professor jubilat del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi de la Universitat de Barcelona, UB), i «Veig matemàtiques per tot arreu. És greu, doctor?», per Josep Lluís Pol (IES Marratxí, Mallorca); una presentació d'experiències d'aula sobre visualització, i la tertúlia «Fer visible l'invisible. Veure-ho per entendre-ho».

— 9 de novembre. Conferència «Les contribucions de John F. Nash a l'economia i a la matemàtica», coorganitzada amb la Societat Catalana d'Economia. Va anar a càrrec de Jordi Massó, professor d'economia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i de Xavier Cabré, professor de la Institució Catalana de Recerca.

— 25 de febrer. Presentació dels resultats del projecte Cent anys de mate-

màtiques a l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011), de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'Institut, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) i l'SCM. El projecte constitueix un conjunt de bases de dades que recull totes les activitats de l'IEC relacionades amb les matemàtiques des del 1911. La presentació dels resultats del projecte va anar a càrrec dels seus responsables, Manuel Castellet i Antoni Roca Rosell.

— 11-13 de juliol. Congrés Català d'Educació Matemàtica (C2EM), organitzat per la FEEMCAT i la Facultat de Matemàtiques de la UB, amb el suport de l'SCM i d'altres entitats. Va reunir a l'Edifici Històric de la UB més de 600 mestres i professors de matemàtiques des d'educació infantil fins a universitat, tant de Catalunya com de les Illes Balears, el País Valencià, Andorra i Madrid. Sota el lema «Construir matemàtiques. Compartir per aprendre», es van compartir experiències per a assolir objectius com, per exemple, acordar línies d'actuació per a la millora de l'educació matemàtica i apropar les matemàtiques a la societat. El programa va incloure un bon nombre d'activitats, com ara debats, conferències, homenatges (a Leibniz i a Ramon Llull), sortides (per exemple, al MMACA, al Museu de Matemàtiques de Catalunya, a Cornellà de Llobregat), tallers, un concurs de fotogra-

fia matemàtica, i una sessió dedicada a la redacció conjunta de conclusions.

Proves i concursos

Problemes a l'Esprint

Activitat de resolució de problemes matemàtics en línia per equips de centre convocada conjuntament amb la FEEMCAT i el CESIRE/CREAMAT. El centre guanyador és el primer a enviar totes les solucions correctes. En l'edició d'aquest curs van guanyar els centres següents: Saint George's School (Fornells de la Selva), pel que fa al cicle superior de primària; La Salle de Girona, Institut Samuel Gili i Gaya de Lleida i Institut Nou de Girona, quant al primer cicle d'ESO; IES Bellaguarda d'Altea (País Valencià), quant al segon cicle d'ESO, i, en la categoria de batxillerat, Aula Escola Europea de Barcelona. Els premis es van lliurar el 27 d'octubre al MMACA.

IX Olitele

Concurs telemàtic convocat per l'SCM com a activitat preparatòria de l'Olimpíada Matemàtica. S'adreça a estudiants de batxillerat o de cicles de formació professional de centres de Catalunya —excepcionalment també hi poden participar alumnes d'ESO— i consisteix a resoldre 12 problemes matemàtics. Van guanyar els primers premis Jordi Rodríguez Manso (1r de batxillerat de l'Aula Escola Europea de Barcelona) i Iñaki Garrido (2n de batxillerat de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona).

Fase catalana de la 52a Olimpíada

Matemàtica Espanyola

L'SCM va organitzar la fase catalana de la 52a Olimpíada Matemàtica Espanyola. Va tenir lloc els dies 11 i 12 de desembre simultàniament a Tarragona, Lleida, Girona i Barcelona, i van participar-hi alumnes de batxillerat i de cicles de formació professional —excepcionalment també podien participar-hi alumnes d'ESO. Els primers premis van ésser atorgats a Jordi Rodríguez Manso (1r de batxillerat de l'Aula Escola Europea de Barcelona), Jordi Castellví (2n de batxillerat de l'Aula Escola Europea de Barcelona) i Iñaki Garrido (2n de batxillerat de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona). Els guanyadors van formar part de la delegació catalana a la 52a Olimpíada Matemàtica Espanyola, celebrada en diversos espais de Barcelona entre el 31 de març i el 2 d'abril.

III Copa Cangur

Concurs de resolució de problemes matemàtics per equips de set alumnes de 2n i 3r d'ESO. El 10 de març es va celebrar la final catalana de la tercera edició, al Poliesportiu de la UPC. Va guanyar l'equip de l'Escola IPSI de Barcelona.

XXI Prova Cangur

El 7 d'abril es va realitzar la XXI Prova Cangur de l'SCM. Prop de cent mil alumnes, des de 5è de primària fins a 2n de batxillerat, van participar en aquesta

prova de resolució de problemes matemàtics, realitzada a la seu de l'IEC i a més de 1.250 escoles i seus de tot Catalunya. Els guanyadors absoluts de cada nivell van ésser els següents:

—5è de primària, *ex aequo*: Sergi Raya (Escola Sant Miquel, Miralcamp) i Enrique Nasarre (Escola Infant Jesús, Barcelona).

—6è de primària, *ex aequo*: Mariona Pla (Escola La Forja-ZER Alt Lluçanès, Alpens), Oriol Monge (Escola Thau de Barcelona), Armand Artigas (Escola Thau de Sant Cugat del Vallès) i Miquel Rius (Escola Thau de Barcelona).

—1r d'ESO: Óscar Pérez Romero (Col·legi Bon Salvador, Sant Feliu de Llobregat).

—2n d'ESO: Jordi Roca (Escola Vedruna de Tàrraga).

—3r d'ESO: Pere Llorens (Escola El Cim de Vilanova i la Geltrú).

—4t d'ESO: Edgar Moreno (Institut Tarragona).

—1r de batxillerat: Jordi Guillem (Aula Escola Europea, Barcelona).

—2n de batxillerat: Iñaki Garrido (Institut Jaume Vicens Vives, Girona).

Els premis es van lliurar el 25 de maig a la Sala Arnau de Vilanova de l'Hotel Campus de la UAB, en un acte presidit per la consellera d'Ensenyament, Meritxell Ruiz, en què també van participar el rector de la UAB, Ferran Sancho; el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i Albert Ruiz, en representació del director

del Departament de Matemàtiques de la UAB.

XII Concurs de Relats de Contingut

Relacionat amb el Món

de les Matemàtiques

En la dotzena edició d'aquest concurs convocat per l'SCM, el guanyador del primer premi va ésser Martí Oller (2n de batxillerat de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona), pel relat *Amor exponencial*. El lliurament dels premis va tenir lloc el 25 de maig a la Sala Arnau de Vilanova de l'Hotel Campus de la UAB.

Formació

El curs «Bojos per les matemàtiques» és una proposta conjunta de la FEEMCAT i l'SCM, amb la col·laboració de la Facultat de Matemàtiques de la UB, el Departament de Matemàtiques de la UAB, la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC, la Universitat Pompeu Fabra i el CRM. Va adreçat a estudiants de 1r de batxillerat científic o tecnològic amb un especial interès per les matemàtiques, i es programa anualment en una vintena de sessions dutes a terme a la seu de l'IEC i en espais de les diferents universitats catalanes on s'imparteixen ensenyaments de graus relacionats amb les matemàtiques. L'edició del 2015 es va inaugurar el 24 de gener i va finalitzar el 28 de novembre, i la del 2016 es va programar entre el 16 de gener i el 19 de novembre.

Projecte Estalmat

Projecte coorganitzat amb la FEEMCAT, que té per objectiu detectar, orientar i estimular d'una manera continuada, al llarg de dos cursos, el talent matemàtic excepcional d'uns 25 estudiants d'entre 12 i 13 anys de Catalunya.

Concessió de fons de promoció

d'activitats

- XVII Encuentro Nacional de Estudiantes de Matemáticas.
  - ESGI (European Study Group with Industry).
  - Open Problems in Nonsmooth Dynamics.
    - 7 de mates
    - Discrete Mathematics Days.
    - Barcelona Dynamical Systems Meeting.
    - Congrés Internacional 300 Aniversari Gottfried Wilhelm Leibniz.
    - Planter de Sondeigs i Experiments.
    - JIPI 2016 (Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària).

Relacions institucionals

L'SCM va tenir representació a:

- Reunió del comitè de direcció de la EMS Publishing House, a Zuric (Suïssa) el desembre del 2016.
- Reunió del Comitè Espanyol de Matemàtiques, a Madrid el març del 2016.
- Trobada de presidents de la

Societat Europea de Matemàtiques, a Budapest (Hongria) l'abril del 2016.

— Premis Fundació Princesa de Girona, l'abril del 2016.

— VII Congrés Europeu de Matemàtiques, a Berlín (Alemanya) el juliol del 2016.

Premis

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi fundat el 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre matemàtiques. En la 53a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i borses d'estudi* de l'IEC, el Ple de l'Institut, a proposta d'una ponència nomenada per l'SCM i integrada per Tere Martínez-Seara, Artur Nicolau i Joan Saldaña, va premiar el treball *Regularity theory for general stable operators: parabolic equations*, de Xavier Fernández-Real Girona. El Premi va ésser lliurat el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2016.

Premi Barcelona Dynamical Systems

Premi instituint el 2015 per l'SCM, sota el mecenatge del professor Carles Simó, s'ofereix a un article o treball de recerca en l'àrea dels sistemes dinàmics. En aquesta primera edició, el jurat, integrat per Henk Broer (Universitat de Groningen, Holanda), Robert L. Devaney (Universitat de Boston, EUA), Yu. S. Ilyashenko (Universitat Cornell, EUA),

Richard Montgomery (Universitat de Califòrnia, EUA) i Marcelo Viana (Institut Nacional de Matemàtica Pura i Aplicada), va acordar premiar *ex aequo* els articles «Existence of knotted vortex tubes in steady Euler flows», d'Alberto Enciso i Daniel Peralta-Salas, i «Oscillatory motions for the restricted planar circular three body problem», de Marcel Guardia, Pau Martin i Tere M. Seara. El Premi es va lliurar el 12 de novembre a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC.

Premi Emmy Noether de la Societat Catalana de Matemàtiques

El 10 de març l'SCM va anunciar la primera convocatòria del Premi Emmy Noether, que s'ofereix anualment als millors treballs de fi de grau de matemàtiques de les universitats catalanes i es lliurarà el febrer o març de l'any següent. Durant l'anunci del Premi també es va debatre el futur professional dels matemàtics i es van presentar els màsters de les facultats de matemàtiques.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 30, núm. 2 (2015); vol. 31, núm. 1 (2016).

Nou Biaix, núm. 37 (desembre 2015); núm. 38 (juny 2016).

Reports@SCM, núm. 2-1 (2016).

SCM/Notícies, núm. 38 (desembre 2015); núm. 39 (juliol 2016).

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació:	1935
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP OLIVERAS SAMITIER
Vicepresidència:	JESÚS BURGUEÑO RIVERO
Tresoreria:	ALBERT PÈLACHS MAÑOSA
Secretaria:	RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA
Vocalia:	NÚRIA BENACH ROVIRA MÉRITXELL GISBERT TRAVERIA (des del 16.6.2016) M. CARMÉ MONTANER GARCIA ANNA ORTIZ GUTART JORDI RAMONEDA CIVIL (des del 16.6.2016) JORDI ROYO CLIMENT (des del 16.6.2016) ROSER SERRA COMA (fins al 16.6.2016) XAVIER ÚBEDA CARTAÑA JOSÉ LUIS VILLANOVA VALERO
Delegat de l'IEC:	JOAN VILÀ-VALENTÍ
Nombre de socis:	457

Assemblea General Ordinària

L'Assemblea General Ordinària de socis i sòcies de la Societat Catalana de Geografia (SCG) corresponent al curs 2015-2016, es va celebrar el 16 de juny. Entre altres qüestions, durant la sessió es va elegir la nova Junta Directiva.

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat durant el curs 2015-2016, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC.

Conferències

— 15 d'octubre. Sessió inaugural del curs, amb la conferència «Lluís Solé Sabarís, la geografia y el impulso a la investigación», que va anar a càrrec de Josefina Gómez Mendoza (catedràtica de geografia de la Universitat Autònoma de Madrid). Abans de la conferència, el president de l'SCG, Josep Oliveras, va lliurar a la ponent l'acreditació de sòcia honorària. Gómez Mendoza va oferir una lliçó d'història de la geografia a través de l'obra lluda a terme pel Consell Superior d'In-

vestigacions Científiques (CSIC), prenent com a referència el seu creador, José María Albareda i, especialment, la figura de Lluís Solé Sabarís, que va fundar la delegació de Barcelona. La conferenciant va exposar la dedicació de Solé a la geografia des de l'època republicana, quan n'exercí la docència a l'Institut-Escola del Parc de la Ciutadella, fins a la seva etapa al CSIC, des d'on va impulsar la investigació geològica i geogràfica.

— 26 de novembre. «Controvèrsies urbanístiques, fòrums híbrids i disseny de l'espai públic: la plaça de Lesseps de Barcelona», per Brais Estévez Villarino, doctorat en geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Prenent com a exemple la plaça de Lesseps, Estévez va plantejar una profunda reflexió ètica i filosòfica que va fer repensar la condició dels espais públics urbans.

— 17 de desembre. «Un tastet fotogràfic per l'interior de Mongòlia», a càrrec del geògraf Cèsar Pasadas. Aquesta sessió va iniciar una sèrie de conferències de la Societat dedicada a relats de viatges, adreçada, a part del públic habitual del camp de la geografia, a tothom interessat en els viatges i les cultures d'indrets llunyans o poc coneguts. El conferenciant va presentar una ruta fotogràfica que havia fet a Mongòlia el 2015 en una expedició en tot terreny de més de 4.000 km.

— 21 de gener. «Nuevas geografías de la urbanización en Latinoamérica.

Del crecimiento a la complejidad socioespacial», per Luis Fuentes Arce, de l'Institut d'Estudis Urbans i Territorials de la Pontifícia Universitat Catòlica de Xile.

— 31 de març. «Gibraltar: 300 anys de resiliència geopolítica?», pronunciada per Xavier Ferrer, investigador del Departament de Geografia de la UAB.

— 5 de maig. «Bebé hecho en México: creando familias en el laboratorio del mercado de subrogación», a càrrec de la geògrafa Carolin Schurr, de la Universitat de Sankt Gallen (Suïssa). L'Índia, Tailàndia i alguns països de l'Europa de l'Est fins fa poc eren les destinacions per a buscar un fill per mitjà de la gestació subrogada. Quan aquests països van començar a posar límits legals a aquesta pràctica, Mèxic es va erigir com una de les noves destinacions. Schurr va establir la relació entre reproducció i geografia, plantejant qüestions com, per exemple, si la gestació subrogada és un reflex de les desigualtats entre països i classes.

— 16 de juny. «Decreixement turístic i finançament immobiliari a l'illa de Mallorca», conferència de cloenda del curs a càrrec de Macià Blázquez, professor del Departament de Ciències de la Terra de la Universitat de les Illes Balears. Blázquez, compromès amb la defensa i la conservació del patrimoni natural i històric dels espais explotats pel turisme, va parlar del creixement turístic, del fenomen de la balearització, dels nous reclams turístics i del creixement immobiliari. Segons ell,

caldría reestructurar el sector turístic i fer disminuir el turisme depredador del medi, tot apostant per un turisme responsable i sostenible.

Sortides d'estudi, excursions i viatges

— 24 d'octubre. Valls i la serra de Miramar (Alt Camp), sota el guiatge de Jordi Garcia, geògraf gerent del Consell Comarcal de l'Alt Camp, i de Xavier Salat, biòleg president de l'Institut d'Estudis Vallencs. Una quarantena de socis va participar en aquesta sortida durant la qual es van visitar diversos indrets de la serra de Miramar (per exemple, l'església romànica de Sant Mateu) i de la ciutat de Valls (per exemple, l'Ajuntament).

— 7 de novembre. Visita a l'exposició «El mapa com a eina de govern: centenari de la creació dels serveis geogràfic i geològic de Catalunya», a càrrec de la vocal de la Junta de l'SCG M. Carme Montaner, doctora en geografia per la UB. L'exposició, a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC, Barcelona), commemorava el centenari del Servei Geogràfic i el Servei Geològic de la Mancomunitat de Catalunya, efemèride que coincidia amb la creació de l'ICGC.

— 23 de gener. Visita del barri de Bellvitge de l'Hospitalet de Llobregat, guiada per Sandra Bestraten Castells, professora de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona de la UPC.

— 18-25 de març. «La Pulla i la Basilicata. Pel taló de la bota italiana,

entre la mar Adriàtica i la mar Jònica», viatge de Setmana Santa amb el guia Pere Andreu, de l'agència de viatges ARAC. Es van visitar un bon nombre d'indrets, entre els quals Martina Franca, Barletta i Bari. I a la Universitat Politècnica de Bari es va dur a terme una sessió científica a càrrec de membres del Departament d'Urbanisme de la Facultat d'Arquitectura.

— 16 d'abril. «Introducció a la geologia de la Conca de Tremp», excursió a la Conca de Tremp a càrrec de Xavier Berástegui (subdirector adjunt de Geologia i Geofísica de l'ICGC), per tal d'estudiar les característiques geològiques bàsiques de l'estructura del vessant sud dels Pirineus.

— 10 i 11 de juny. «L'Alta Garrotxa», sortida d'estudi a aquesta subcomarca sota el guiatge de Jaume Feliu i Josep Vila, professors del Departament de Geografia de la UdG.

Jornades

— 2 de desembre. Jornada sobre els Petits Municipis i l'Organització Territorial, organitzada conjuntament amb la Diputació de Barcelona i celebrada a la sala de plens del Consell Comarcal d'Osona (Edifici del Sucre, Vic). El programa va constar de les sessions «La reforma de l'organització territorial a Catalunya: cap a la definició d'un model orientador?», conduïda per Xavier Forcadell (professor de dret administratiu de la Universitat Rovira i Virgili, URV); «Mobilitat de la

població, canvi demogràfic i petits municipis», per Isabel Pujadas (catedràtica del Departament de Geografia Humana de la UB); «Les hisendes i la situació financera dels municipis petits», a càrrec de Ramon Morell (professor honorari del Departament de Geografia i Sociologia de la Universitat de Lleida, UdL); «Cap a una dotació comuna de serveis i equipaments dels municipis petits?», per Ignasi Aldomà (professor del Departament de Geografia i Sociologia de la UdL); «La gestió diària als municipis petits», conduïda per Josep Rovira (secretari municipal dels ajuntaments de Taradell i de Sant Boi de Lluçanès), i «Organització territorial dels municipis petits: aproximacions i eines de gestió a nivell supramunicipal», conduïda per Josep Ramon Fuentes (professor de dret administratiu de la URV).

— 14-16 de juliol. Congrés Internacional sobre Geografies Feministes i Interseccionalitat: «Llocs, identitats i coneixements». Va ésser organitzat pel Grup de Recerca de Geografia i Gènere de la UAB, amb el suport de l'IEC i de l'SCG. Va reunir més de cinquanta investigadors i investigadores de tot el món que treballen des d'una perspectiva de geografia feminista en qüestions de gènere i interseccionalitat. Les sessions es van dur a terme a la seu de l'IEC i a la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB.

— 19 d'agost. Jornada de Cooperació Transfronterera: «La cooperació transfronterera, més oportunitats per a la

ciutadania, més impuls a la construcció europea». Va tenir lloc al Liceu Renouvier de Prada de Conflent en el marc de la XLVIII Universitat Catalana d'Estiu, i va ésser organitzada per Diàleg Associació d'Amistat Catalano-Francesa i l'Euroregió Pirineus Mediterrània, amb la col·laboració, entre altres entitats, de l'SCG. Es va estructurar en dues parts: la primera amb intervencions de cada ponent per a aportar la visió de la qüestió des de diferents territoris, institucions i perfils professionals, i la segona va consistir en un debat amb la participació dels ponents, del públic i de representants de les institucions i organitzacions col·laboradores.

Presentacions de publicacions

— 9 de desembre. Presentació del llibre *La ciudad en movimiento. Crisis social y respuesta ciudadana*, d'Oriol Nel·lo, professor de la UAB i membre de l'IEC. La presentació va anar a càrrec de Joaquim Brugué, catedràtic de ciència política a la UAB, que va qualificar el llibre d'assaig adequat, oportú i intel·ligent, que dona pautes per a comprendre algunes de les conseqüències que la crisi econòmica i social té en les ciutats i en els moviments socials urbans. Després de la presentació de l'obra, va prendre la paraula l'autor, que va explicar els motius que l'havien empès a escriure-la i n'exposà els trets principals. Finalment, es va obrir un col·loqui.

— 21 d'abril. Presentació del llibre *Calidad de vida en la ciudad de*

Talca, Chile, d'Ana María Cabello Quiñones, doctora en geografia per la Seu Talca de la Universitat Autònoma de Xile. La presentació va ésser a càrrec d'Ivan Franchi-Arzola, membre de RedInche (Red de Investigadores Chilenos en España), i posteriorment l'enginyer agrícola Daniel Zamudio va pronunciar la conferència «Chile, un paraíso para turistas con intereses especiales».

Comemoracions i homenatges

— 10 de febrer i 3 de març. Sessions científiques dedicades a commemorar el cinquantenari de l'acabament de l'edició del primer volum de la *Geografia de Catalunya*, de l'editorial Aedos. L'obra *Geografia de Catalunya*, dirigida per Lluís Solé Sabarís, està formada per quatre volums, el primer dels quals està dedicat a la geografia física i humana. En la sessió del 10 de febrer van participar Enric Mendizàbal Riera (professor de la UAB), Isabel Pujadas Rúbies (professora de la Universitat de Barcelona, UB) i Albert Esteve Palós (director del Centre d'Estudis Demogràfics), que van parlar de «Població i territori a Catalunya. Un recorregut sobre els estudis de la població des del 1960». I la sessió del 3 de març va tenir com a ponents els professors de geografia Valerià Pauil Carril (Universitat de Santiago de Compostel·la), Francesc Muñoz (UAB) i Joan Nogué (Universitat de Girona, UdG), per a parlar sobre «El tractament

del paisatge en la geografia catalana des dels anys 60 fins avui».

— 5 d'abril. «Albert Serratosa - Orígens i actualitat de les propostes urbanes, territorials i metropolitanes (1976-2016) - Barcelona i Catalunya». Sessió de debat urbanístic i territorial organitzada per la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) amb la col·laboració de l'SCG. Es va dur a terme coincidint amb el quarantè aniversari de l'aprovació del Pla General Metropolità, i en record de l'urbanista Albert Serratosa, traspasat el setembre de 2015. L'acte es va estructurar en dos blocs: en el primer, «Orígens», hi intervingueren Oriol Nel·lo (professor de geografia de la UAB), Rafael Giménez Capdevila (secretari de l'SCG) i Andreu Ulied (membre de la Comissió d'Urbanisme i Mobilitat del Col·legi d'Enginyers de Camins); en el segon bloc, «Actualitat», hi participaren Janet Sanz (quarta tinenta d'alcaldia de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona), Xavier Matilla (professor del Departament d'Urbanisme de la Universitat Politècnica de Catalunya), i Maria Buhigas (arquitecta). Va actuar-hi com a moderador Josep Maria Llop, president de la SCOT.

— 24 de maig. Homenatge a Vicenç Biete Farré (1921-2015), president de l'SCG entre 1982 i 1991 i vicepresident de la Societat d'Onomàstica entre el 2001 i el 2007. L'acte va ésser organitzat conjuntament amb l'IEC i la Societat d'Onomàstica, i hi van intervenir Francesc Nadal

Piqué (SCG), que va parlar de les aportacions de l'homenatjat en l'àmbit de la geografia, i Joan Tort Donada (Societat d'Onomàstica), que va exposar la seva activitat com a toponimista i estudiós dels noms.

Cursos

— 26 de febrer i 4, 11 i 18 de març. «Introducció al QGIS, programari de SIG lliure», curs impartit per Meritxell Gisbert (UB) en quatre sessions a la Facultat de Geografia i Història de la UB.

— 7 de maig. «Curs de noves eines per a l'estudi de processos geomorfològics: drons i làser escàners», organitzat conjuntament amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC) i impartit per Damià Vericat (UdL), i Joan Estrany i Aleix Calsamiglia (Universitat de les Illes Balears). Amb l'arribada de noves tècniques de mesura, seguiment i observació (com, per exemple, els drons) i amb la millora de les eines de teledetecció i dels sistemes d'informació geogràfica, els processos geomorfològics es poden monitorar i quantificar d'una manera més fàcil i acurada. Per mitjà d'una sessió teòrica a la seu del CTF (Solsona) i d'una sessió pràctica en diferents indrets de la seva rodalia, es va ensenyar a usar aquestes tècniques i es van explicar els seus avantatges i limitacions.

Altres actuacions

Durant aquest curs l'SCG va organitzar activitats varies per a captar nous socis i

sòcies. Per exemple, es van trametre cartes personalitzades per a promoure l'afiliació de docents dels departaments de geografia de les universitats catalanes. També es va organitzar un Trivial geogràfic (Geoquiz), que va tenir lloc el 23 de febrer a la Facultat de Geografia i Història de la UB i en què estudiants de les universitats de Girona i Barcelona van gaudir tot demostrant els seus coneixements de geografia.

L'SCG va tenir representació al Cinquè Congrés de l'Associació de Societats de Geografia d'Europa (EUGEO), de la qual és membre de ple dret, celebrat a Budapest (Hongria) entre el 30 d'agost i el 2 de setembre de 2015. Així mateix, la Societat forma part del Comitè Espanyol de la Unió Geogràfica Internacional (UGI) i va participar al seu XXXIII Congrés Internacional de Geografia, celebrat a Pequín (Xina) entre el 21 i el 25 d'agost de 2016.

Obituari

El 15 de desembre, als 94 anys, traspassà Vicenç Biete Farré, soci honorari de l'SCG. Biete va ésser membre de la Junta durant més de 30 anys, entre el 1979 i el 2010 —en va ser tresorer del 1982 al 1991 i president del 1992 al 2000.

Nombre de socis i sòcies

L'evolució del nombre de socis i sòcies de l'SCG és positiva des del 2012, amb més altes que baixes en cada curs. El 16 de

juny hi havia un total de 456 socis —un 34% són dones i un 66% són homes. El nombre de socis honoraris representa el 2,2% d'aquest total, i el d'estudiants, el 8,3%. A més, 150 socis i sòcies ho són des de fa més de 25 anys —el 33% de la totalitat.

Difusió

L'*Obrador obert* (<http://scg.iec.cat/>), del qual té cura el soci Pau Alegre, segueix acumulant informació. El nombre de visites durant aquest curs 2015-2016 va ésser de 18.379, per 13.342 visitants. En un 90%, els visitants són de Catalunya, un 4% és dels Estats Units i, la resta, d'altres països. El nombre total d'accessos a pàgines va ésser 45.617.

El web *Eines i recursos per a l'ensenyament de la geografia* (<http://ensenyamentgeografia.espais.iec.cat/>) des dels seus inicis ha rebut 10.328 visitants. El 4 de novembre va tenir lloc a la UdL una sessió de presentació, amb un públic majoritàriament format per docents d'ensenyament secundari. Actualment s'està treballant en la creació d'un nou web de l'SCG per a continguts no acadèmics, que es titularà *L'àgora de la geografia* i del qual serà responsable el vocal de la Junta Jordi Ramoneda.

Pel que fa a les xarxes socials, el compte de Twitter tenia 1.110 seguidors el 26 de maig. Des de l'inici fins a aquesta data, s'han produït 347 piulades. Quant a Facebook, el 21 de gener es va canviar

el format de pàgina i no va quedar constància dels moviments anteriors —el dia 26 de maig, la Societat tenia 853 seguidors.

Premis

Premi Joan Palau Vera de Geografia

El Premi Joan Palau Vera de Geografia es va instituir l'any 2004. S'ofereix a un treball de recerca individual o col·lectiva escrit en català i realitzat per estudiants de batxillerat dels països de llengua catalana. En la seva 12a convocatòria, integrada en els Premis Sant Jordi 2016 corresponents al *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, no es va presentar cap treball, amb la qual cosa es va declarar desert.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia

Premi fundat el 1995, que s'ofereix a un treball d'iniciació a la recerca en geografia. En la seva 21a convocatòria, inclosa en els Premis Sant Jordi 2016 corresponents al *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Ple de l'Institut, a proposta d'una ponència nomenada per l'SCG i formada per M. Carme Montaner, Jordi Ramoneda i Antoni Luna, va acordar concedir el Premi a Marina Pujol Perdices pel treball *Segregació residencial de la població estrangera en un nucli turístic: el cas de la Pineda*. Així mateix, va decidir atorgar una menció honorífica a Sergi Pigrau Miralles per *Un paisatge*

invisible. El paisatge dels protestants a Barcelona (1850-1950). L'acte públic de lliurament del Premi es va celebrar el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

BURGUEÑO, Jesús (cur.). *El pla de Barcelona a la fi del s. XVIII: Respostes al qüestionari de Francisco de Zamora*.

Barcelona: Societat Catalana de Geografia, 2016.

FARINELLI, Franco. *La Invenció de la Terra*. Traducció al català a càrrec de Bernat Lladó. Barcelona: Societat Catalana de Geografia, Institut d'Estudis Catalans, 2016.

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 80 (desembre 2015).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JAUME SOBREQUÉS CALLICÓ
 Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ-BASTARDAS
 Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
 Responsable del Butlletí: MARTA PREVOSTI MONCLÚS

Comissió científica: JOSEP MARIA FIGUERES ARTIGUES
 MERCÈ MORALES MONTOYA
 TÜNDE MIKES (història medieval)
 JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna i contemporània)
 JOSEP M. ROIG ROSICH (història contemporània)
 ANTONI DALMAU RIBALTA (història del moviment social i del moviment obrer)
 ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)

Delegat de l'IEC: ALBERT BALCELLS GONZÁLEZ

Nombre de socis: 221

Assemblea General Ordinària

L'Assemblea General Ordinària de socis i sòcies de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) es va celebrar el 22 de juny de 2016 a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Com a cloenda de la sessió, Josep M. Figueres, professor d'història de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va pronunciar la conferència «La projecció internacional de Pau Casals:

música, pau i justícia». Seguidament, el violoncel·lista Lito Iglesias va interpretar una selecció de peces representatives de Casals.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per l'SCEH durant el curs 2015-2016, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 7 d'octubre. Jornada Lluís Companys: «75 anys del seu afusellament. Un polític com a símbol d'una col·lectivitat». Es va organitzar conjuntament amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC) i el Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya amb motiu del 75è aniversari de la mort de Lluís Companys. La Jornada va constar de diverses sessions dedicades a l'anàlisi de la trajectòria del president de la Generalitat, principalment a càrrec de professors de la UAB: «Lluís Companys, regidor a l'Ajuntament de Barcelona», per José Luís Martín Ramos; «Lluís Companys i la Unió de Rabassaires. L'esforç per a recuperar la pau i la justícia social al camp (1921-1931)», a càrrec de Jordi Pomés; «Lluís Companys, parlamentari i president de la Generalitat durant la Segona República», conduïda per Arnau González Vilalta; «Lluís Companys i l'Església catòlica. Anàlisi d'una polèmica», a càrrec d'Hilari Ragner (monjo de l'abadia de Montserrat); «Trajectòria política de Lluís Companys durant la Guerra Civil», per Albert Balcells; «El Consell de Guerra», per Josep M. Solé Sabaté; «L'exili a França (1939-1940)», conduïda per Mercè Morales (SCEH); «Els discursos de guerra de Companys. Entre la mobilització i la representativitat (1936-1939)», per Josep M. Figueres, i la sessió de cloenda, a càrrec de Jaume Sobrequés (president de l'SCEH i director del CHCC) i Jordi Palou (director del

Memorial Democràtic). Finalment es va obrir la taula rodona *L'anul·lació del Consell de Guerra*, que va girar entorn de la reivindicació de l'anul·lació del Consell de Guerra del 14 d'octubre de 1940; hi van participar Josep Cruanyes (president de la Comissió de la Dignitat), Gemma Calvet (presidenta de la Comissió de Justícia del Parlament de Catalunya) i Mirta Núñez (professora de la Universitat Complutense de Madrid).

— 28 d'octubre. Sessió inaugural del curs 2015-2016 amb la conferència «La *Crònica* de Ramon Muntaner: visions, profecies i meravelles», a càrrec de Xavier Renedo (catedràtic del Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona, UdG).

— 18 de novembre. Jornada *Els visigots a Catalunya*. Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana de Musicologia en el marc de 1600è aniversari de l'arribada del rei visigot Ataülf i la seva esposa Gal·la Placídia a Barcelona. Aquest fet, que va tenir lloc l'any 415, va ésser el primer contacte amb el món visigòtic a casa nostra. Va incloure una sessió conduïda per Philip Banks per a situar el context històric; una altra sobre el llegat lingüístic dels visigots, amb les conferències «Els noms comuns d'arrel germànica en català», per Joan Maria Jaime Moya, i «Fonètica i onomàstica», de Josep Moran, i la darrera sessió va girar entorn de la repercussió moderna,

amb una conferència sobre la tragèdia *Gal·la Placídia* d'Àngel Guimerà, pronunciada per Ramon Bacardit, i una altra sobre l'òpera homònima que després va compondre Jaume Pahissa, a càrrec de Xosé Aviñoa.

—25 de febrer. Conferència «Els envelats catalans de festa major: Una aportació catalana a l'arquitectura mundial», pronunciada per l'historiador i arquitecte Francesc Albardaner (SCEH).

—10, 17, 24 i 31 de maig. Cicle de conferències *Catalunya i la Societat de Nacions*, amb la col·laboració de la Biblioteca de Catalunya, l'Associació per a les Nacions Unides-Catalunya i el Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya. Es va dur a terme en el marc del 95è aniversari de la I Conferència Internacional de Comunicacions i Trànsit, celebrada a Barcelona entre el 10 de març i el 20 d'abril de 1921. D'aquella primera reunió, organitzada per la Societat de Nacions, van sorgir un conjunt de tractats internacionals d'aplicació universal (les Convencions de Barcelona) i la creació de l'Organització Internacional de Comunicacions i Trànsit, que fomentaria mesures importants com, per exemple, l'estandardització de la senyalització del transport terrestre (senyals de circulació). Aquest cicle de conferències es va encetar el dia 10, amb la presentació a càrrec de Jordi Solé (secretari d'Afers Exteriors i de la Unió Europea de

la Generalitat de Catalunya), Joandomènec Ros (president de l'IEC) i Jaume Sobrequès (president de l'SCEH i director del CHCC); tot seguit, Manuel Manonelles (director general d'Afers Multilaterals i Europeus de la Generalitat de Catalunya) va oferir la conferència «El món a Barcelona: 95è aniversari de la Conferència Internacional de Comunicacions i Trànsit». El dia 17, Joaquim Torra (director del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis) i Ferran Armengol (jurista i professor de la Universitat de Barcelona) van conduir la sessió «Un periodista i un jurista: Eugeni Xammar i Francesc Maspons, dos catalans a la Societat de Nacions». El dia 24, Borja de Riquer (catedràtic d'història contemporània de la UAB) i Arnau González Vilalta (professor d'història moderna i contemporània de la UAB) van parlar de «Joan Estelrich i la paradiplomàcia catalana a la Societat de Nacions». Finalment, el dia 31 es va tancar el cicle amb una visita comentada a la Biblioteca de Catalunya, sota el títol «El fons de la Societat de Nacions de la Biblioteca de Catalunya».

—8 de juny. Jornada *Noves mirades a l'exili del 1936*. Va ésser coorganitzada amb el CHCC i el Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya amb motiu del 80è aniversari del començament de la Guerra Civil i de l'exili de 1936. Amb la Jornada es va aportar una nova mirada a aquest exili i es

va contribuir a donar-lo a conèixer com una part més del drama i la complexitat de la Guerra Civil. Va ésser presentada per Aleix Villatoro (secretari general del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència) i Jaume Sobrequés (director del CHCC i president de l'SCEH). A continuació es van oferir aquestes sessions, a càrrec d'historiadors: «L'èxode català de 1936 a través dels Pi-

rineus» (Jordi Rubió), «El paper del cos consular de Barcelona en l'evacuació de la Catalunya conservadora» (Arnau Gonzàlez Vilalta) i «Joan Ventosa i Calvell, política i negocis amb Franco durant la Guerra Civil» (Borja de Riquer).

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, vol. 26 (2015); vol. 27 (2016).

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació:	1995*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP CRUANYES TOR
Vicepresidència primera:	FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona:	JORDI FIGA LÓPEZ-FALOP
Tresoreria:	ORIOL SACARRA TRIAS
Secretaria:	JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia:	JORDI PUJOL MOIX JOSEP VILAJOSANA RUBIO
Delegat de l'IEC:	JORDI COTS MONER
Nombre de socis:	78

* Anteriorment aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats*Cicle de conferències «Institucions del nostre dret»*

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) com cada any va oferir aquest cicle, organitzat conjuntament amb l'Illustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB) i amb el suport de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (RABLB) i els departaments de dret de diverses universitats catalanes. Es va obrir el 7 d'octubre de 2015 amb la conferència «La península Ibèrica a la cruïlla de les dues tradicions marítimes medievals: la mediterrània i l'atlàntica», pronunciada per Margarita Serna (Universitat de Can-

tàbria) a la Facultat de Dret de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC). La resta de conferències van ésser les següents:

— 19 d'octubre de 2015, a la Sala de Graus de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). «Evolució del catalanisme polític en els seus textos fonamentals», a càrrec de Joan Lluís Pérez Francesch (UAB).

— 20 d'octubre de 2015, al Saló de Graus de la UIC. «El Juzgado Especial de contrabando por evasión de capitales», de Manuel de Bofarull (UIC).

— 27 d'octubre de 2015, a la sala d'actes del Palau Requesens de la RABLB.

«La percepció de l'islam a Europa a través de les traduccions llatines de l'Alcorà», per José Martínez Gázquez (RABLB i UAB).

— 4 de novembre de 2015, al Saló de Graus de la UIC. «Els jueus a Catalunya», pronunciada per l'hebraïsta i escriptor Manel Forcano.

— 18 de novembre de 2015, al Saló de Graus de la UIC. «La formació de les fronteres d'Estats Units i Mèxic. Crònica d'una tensa relació», d'Ignacio Ruiz (Universitat Rey Juan Carlos I, Madrid).

— 13 de gener de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «L'evolució del Dret europeu de societats», a càrrec de Carlos Górriz (UAB).

— 20 de gener de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «La propietat compartida al Llibre V CCCat», per Sergio Nasarre (Universitat Rovira i Virgili).

— 3 de febrer de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «Una regulació catalana de la compravenda», d'Antoni Vaquer (Universitat de Lleida, UdL).

— 10 de febrer de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «La Llei d'Harmonització del CCCat», pronunciada pel notari Àngel Serrano.

— 24 de febrer de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «El matrimoni: situacions convivencials d'ajuda mútua i beneficis fiscals en casos de successió», per M. Luisa Esteve (Universitat de Girona, UdG).

— 7 de març de 2016, a la Facultat de Dret i Economia de la UdL. «Les

solemnitats del testament i la seva flexibilització jurisprudencial», a càrrec del notari Jordi Puente.

— 6 d'abril de 2016, al Centre de Formació de l'ICAB. «La llei 25/2015 de voluntariat i foment de l'associacionisme», de Magalí Riera (Universitat de Barcelona, UB).

— 29 d'abril de 2016, a la Facultat de Dret de la UB. «Les institucions civils de protecció de la persona en el Codi Civil de Catalunya», per Sandra Camacho (UAB).

— 9 de maig de 2016, a la Sala de Graus de la Facultat de Dret de la UdG. «L'actual UE respon a l'objectiu de Schuman?», pronunciada per Mariona Illamola (UdG).

Presentació de l'obra 'El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta'

El 24 de febrer de 2016, l'SCEJ i el Gabinet de la Presidència de l'IEC van presentar la reedició del llibre *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, del desaparegut Víctor Ferro. Es tracta d'una obra cabdal de la historiografia jurídica catalana sobre les institucions de dret públic català abans de la promulgació del Decret de Nova Planta de 1716. L'acte, celebrat a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, el va presidir Carme Forcadell, presidenta del Parlament de Catalunya, i va incloure les intervencions d'Ana Messuti, advocada i funcionària de l'ONU; Joandomènec Ros, president de

l'IEC, i Josep Cruanyes, president de FSCEJ.

Publicacions

FERRO POMÀ, VÍCTOR. *El dret públic català: Les institucions a Catalunya fins al*

Decret de Nova Planta. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2015.

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 15-2 (desembre 2015).

Revista de Dret Històric Català, núm. 14 (2015).

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EDUARD ARRUGA VALERI
Vicepresidència: JOAN RAMON ROVIRA HOMS
Secretaria: ANTONI MONTSERRAT SOLÉ
Tresoreria: HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia: LOURDES BENERIA FARRÉ
ALEXANDRE CHECCHI LANG
JAUME PADRÓS ENAMORADO
ÀNGELS ROQUETA RODRÍGUEZ
JOSEP MARIA SURÍS JORDÀ

Delegat a Madrid: JOSEP M. NUS BADIA

Delegat de l'IEC: JOAQUIM MUNS ALBUIXECH
(fins al 2.11.2015)
JORDI GALÍ GARRETA (des del 9.5.2016)

Nombre de socis: 234

* Aquesta societat va iniciar la seva activitat l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Va ésser integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia el 1986.

Activitats

A continuació es presenten les conferències organitzades per la Societat Catalana d'Economia (SCE) durant el curs 2015-2016, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC:

— 21 de setembre. «Ramon Trias Fargas a la Universitat i a l'IEC. Les seves aportacions a l'economia catalana», a

càrrec d'Antoni Montserrat i Solé, economista jubilat de l'Estat. La conferència es va emmarcar dins del cicle *Aportacions dels economistes catalans*, iniciat ja fa uns anys, i en el qual s'han tractat figures com ara Ernest Lluch i Martín o Josep Antoni Vandellós i Solà.

— 9 de novembre. «Les contribucions de John F. Nash a l'economia i a la

matemàtica», per Jordi Massó, professor d'economia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i Xavier Cabré, professor de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA). Sessió en reconeixement de l'estatunidenc John F. Nash, guanyador del Premi Nobel d'Economia l'any 1994 i del Premi Abel el 2015. Va ésser organitzada conjuntament amb la Societat Catalana de Matemàtiques.

— 25 de gener. «Pere Duran Farell i l'economia de Catalunya», conferència sobre la vida i les aportacions d'aquest enginyer i industrial català del sector energètic. Va anar a càrrec de Pere A. Fàbregas i Vidal, president de la Coordinadora Catalana de Fundacions i autor d'una biografia i d'altres textos sobre Duran Farell, amb qui va treballar durant molts anys. L'acte, coorganitzat amb Foment del Treball Nacional i amb la Societat d'Estudis Econòmics, es va inscriure dins del cicle *Aportacions dels economistes catalans*.

— 15 de febrer. «La indústria catalana: factors de competitivitat», a càrrec dels experts Raül Blanco, gerent d'Estratègia Industrial de la Direcció General d'Indústria de la Generalitat de Catalunya, i Carme Poveda, directora d'Anàlisi Econòmica a la Cambra de Comerç de Barcelona.

— 30 de març. «L'economia catalana: reptes de futur», pronunciada per Pere Aragonès, secretari d'Economia de

la Generalitat de Catalunya. Durant la sessió es van desglossar les dades moderadament positives del 2015, aconseguides, entre altres factors, gràcies al sector exterior, la demanda interna i la política monetària del Banc Central Europeu. Tanmateix, Aragonès va assegurar que, tot i que les dades favorables del 2015 indiquen que Catalunya està en una fase de creixement moderat, la millora no s'ha traduït en beneficis socials per a la ciutadania a causa de la manca d'un estat propi, que impedeix emprar les eines per a esmoreir els períodes de crisi. Així mateix, el ponent va continuar enumerant els reptes que ha d'afrontar el país, entre els quals destaquen esdevenir un pol logístic del sud d'Europa, convertir l'Institut Català de Finances en un banc d'inversions capaç de donar crèdit a l'economia productiva, prestigiar la formació professional, i invertir en la lluita contra el canvi climàtic.

— 11 d'abril. «Homenatge a Perpinyà i Grau», en reconeixement de l'economista reusenc que va ésser un element central del Centre d'Estudis Econòmics Valencians i el 1981 va ésser investit doctor *honoris causa* per la Universitat de València (UV). La conferència va anar a càrrec de Jordi Palafox, catedràtic d'història i institucions econòmiques de la UV, i van assistir-hi Vicent Soler (Conseller d'Hisenda i Model Econòmic de la Generalitat Valenciana), Jose Manuel Pastor (degà de la Facultat d'Eco-

nomia de la UV), Eduard Arruga (president de l'SCE) i Francesc Hernández Sancho (president de l'Associació Valenciana de Ciència Regional). Va ésser organitzada conjuntament amb la UV i amb l'Associació Valenciana de Ciència Regional, i va tenir lloc a la Sala Ignacio Villalonga de la Facultat d'Economia de la UV.

— 18 d'abril. «Joaquim Muns: una trajectòria internacionalista», conferència sobre aquest economista i advocat Creu de Sant Jordi, que era delegat de l'IEC a l'SCE. Va ésser pronunciada per Francesc Granell, catedràtic emèrit d'organització econòmica internacional a la Universitat de Barcelona i també Creu de Sant Jordi.

— 28 d'abril. «La desigualtat de renda entre els barris de Barcelona. Què es pot fer per corregir-la?», a càrrec de Laia Ortiz, segona tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, i Maria Jesús Calvo, del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona. En els darrers anys i de manera global s'han accentuat les desigualtats. En el decurs de la sessió es va analitzar com Barcelona ha vist eixamplar-se les diferències econòmiques entre els barris i es va fer una reflexió sobre com es pot afrontar la situació i què es pot fer per a millorar-la. Va tenir lloc a la Sala Bohigas de l'Ateneu Barcelonès i es va organitzar amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Ciència Regional.

— 2 de maig. «Ecological economics and the case for degrowth», pronunciada per Giorgos Kallis, professor ICREA a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la UAB.

— 24 de maig. «Angus Deaton: economia al servei del benestar i la lluita contra la pobresa», a càrrec de Xavier Ramos, professor del Departament d'Economia Aplicada de la UAB. Conferència sobre el Premi Nobel d'Economia concedit el 2015 a l'economista escocès Angus Deaton per la seva anàlisi del consum, de la pobresa i del benestar.

— 20 de juny. «Sostenibilitat per a un planeta que s'escalfa». Va anar a càrrec de Joaquim Silvestre (professor d'economia de la Universitat de Califòrnia a Davis) i Humberto Llavador (professor d'economia de la Universitat Pompeu Fabra), que defensen un creixement més lent per a fer front a l'escalfament global.

Nou grup de treball en economia internacional

La Junta del dia 11 de gener de 2016 va acordar formar un nou grup de treball de l'SCE especialitzat en economia internacional.

Premis

Premi Catalunya d'Economia

Premi instituït el 1991 i ofert biennalment a la millor obra o treball sobre l'economia de terres de llengua i cultura catalanes publicat en els tres anys anteriors a la data

de convocatòria. En la 14a convocatòria, inclosa dins del *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, l'SCE, a proposta d'una ponència formada per Eduard Arruga, Oriol Amat, Lourdes Beneria, Núria Bosch, Martí Parellada, Joan-Ramon Rovira i Antoni Montserrat,

va acordar concedir el Premi Catalunya d'Economia a Elisenda Paluzie per l'obra *Podem! Les claus de la viabilitat econòmica de la Catalunya independent*. El premi es va lliurar a la sala d'actes del Palau Macaya de Barcelona l'1 de desembre de 2015.

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 17 de novembre de 2015

Presidència:	JOSEP MARIA ROTGER CERDÀ
Vicepresidència:	MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS
Tresoreria:	ORIOI HOMS FERRET
Secretaria:	JOAN JIMÉNEZ GÓMEZ
Vocalia:	LILIANA ARROYO MOLINER ÁNGEL BELZUNEGUI ERAÑO SÍLVIA CASOLA SALVATELLA PEDRO LÓPEZ ROLDÁN CRISTINA LÓPEZ VILLANUEVA VANESSA MAXÉ NAVARRO DOLORS MAYORAL ARQUÉ TEODOR MELLÉN VINAGRE EULÀLIA SOLÉ ROMERO MARTA SOLER GALLART TERESA SORDÉ MARTÍ

A partir del 17 de novembre de 2015

Presidència:	FIDEL MOLINA LUQUE
Vicepresidència:	MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS MARTA SOLER GALLART
Tresoreria:	TERESA SORDÉ MARTÍ
Secretaria:	PEDRO LÓPEZ ROLDÁN
Vocalia:	AMADO ALARCÓN ALARCÓN LILIANA ARROYO MOLINER MAR JOANPERE FORASTER MARTA MASATS FOLGUERAS TEODOR MELLÉN VINAGRE LUIS RECUENCO VEGAS CRISTINA SÁNCHEZ MIRET PAQUITA SANVICÉN TORNÉ JORDI SAURET I PONT

Delegada de l'IEC:

CARLOTA SOLÉ PUIG

Nombre de socis:

211

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Assemblea

El 17 de novembre de 2015 es va celebrar una assemblea de socis i sòcies de l'Associació Catalana de Sociologia (ACS). Durant la sessió, celebrada al Palau Macaya (Barcelona), es van renovar els càrrecs de la Junta Directiva.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per l'ACS al llarg del curs 2015-2016:

— 14 d'octubre. Lliurament del V Premi Catalunya de Sociologia. El premi, instituït el 2008, és convocat per l'ACS en col·laboració amb el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya i sota el patrocini de l'Obra Social La Caixa. En la cinquena convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Jordi Borja Sebastià per la seva contribució a la recerca en l'àmbit de la sociologia urbana i territorial a Catalunya, des d'una permanent relació dialèctica entre l'anàlisi empírica, la reflexió teòrica i la intervenció social. El lliurament va tenir lloc a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

— 17 de novembre. Convenció Sociologia Catalana 2025, organitzada per establir objectius concrets perquè, d'aquí a l'any 2025, la sociologia tingui més reconeixement i més projecció social a Catalunya. Durant els nou mesos previs a la convenció, tres grups de treball van preparar un document base de diagnòsi, objectius i propostes que reflectissin els diferents punts de vista de l'ampli ventall de situacions professionals i institucionals de més de cinquanta sociòlegs i sociòlogues. En la convenció, es va debatre i enriquir el document i, finalment, es va redactar un text que recull tots els compromisos particulars de les institucions i organitzacions participants i les metes que tota la professió es proposa d'haver aconseguit el 2025. Es va dur a terme al Palau Macaya.

— 15 de març. Presentació de *Societat catalana 2014-2015*, anuari de l'ACS en què s'analitzen els principals esdeveniments de la nostra societat durant aquest període. Va presidir l'acte Fidel Molina, president de l'ACS, i va presentar l'obra el seu coordinador, Oriol Homs. Seguidament es va obrir un debat amb els

autors: Xavier Bonal, Pere Carrió, Carlos Obeso, Elisenda Paluzi, Josep M. Rotger, Marta Rovira, Jordi Sauret, Pau Serracant, Marina Subirats, Aina Tarabini, Jordi Vallespir i Pau Vidal. Es va portar a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

— Març-juny del 2016. *Debats per comprendre la societat d'avui*: «La societat catalana en el segle XXI». L'ACS i l'IEC, en col·laboració amb el Palau Macaya de l'Obra Social La Caixa, anualment organitzen el cicle *Debats per comprendre la societat d'avui*, que el 2016 es va dedicar a la societat catalana del segle XXI i va constar de vuit debats programats entre març i desembre a la Sala Macaya del Palau Macaya. El cicle va girar al voltant dels estudis publicats a l'anuari *Societat catalana 2014-2015* i al projecte de recerca de l'IEC La societat catalana al segle XXI, dirigit per Salvador Giner i Oriol Homs. Les sessions corresponents al curs 2015-2016 van ésser «La crisi dels refugiats i la seva acollida a Catalunya», el 29 de març, en què els ponents van ésser Blanca Garcés i Lorenzo Gabrielli, investigadors del Grup de Recerca Interdisciplinari sobre Immigració de la Universitat Pompeu Fabra (UPF); «La sostenibilitat de l'estat del benestar a Catalunya», a càrrec dels sociòlegs Vicenç Navarro i Sebastià Sarassa, professors de la UPF, el 26 d'abril; «Participació ciutadana en societats complexes», conduïda per Fernando Pinedo, gerent de Drets de Ciutadania,

Participació i Transparència de l'Ajuntament de Barcelona, i Jordi Giró, president de la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya, el 24 de maig, i «L'encaix Catalunya-Espanya», amb l'economista i polítolleg Josep Maria Colomer, professor a la Universitat de Georgetown (EUA), i Joan Botella, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el 21 de juny.

— 7 de juliol. Conferència «Transnational social protection: Setting the agenda», pronunciada per Peggy Levitt, catedràtica del Departament de Sociologia del Wellesley College de Massachusetts (EUA). Va ésser coorganitzada amb el Grup d'Estudis d'Immigració i Minories Ètniques de la UAB i celebrada a la seu de l'IEC.

— 29 i 30 d'agost: V Congrés Europeu de Teoria Sociològica: «Rethinking Social Change», organitzat per l'Associació Europea de Sociologia. L'emergència de nous moviments polítics i la mobilització ciutadana estan transformant el context en què va néixer i en què s'ha desenvolupat fins ara la teoria sociològica. L'administració tradicional i les desigualtats que genera actualment estan en qüestió, i també es replantegen les teories socials que tradicionalment han interpretat les societats per proposar solucions. Aquests van ésser els motius del congrés, en el qual va col·laborar l'ACS per contribuir a la projecció internacional

de les aportacions que s'estan fent en la teoria sociològica des de la sociologia catalana. Es va celebrar a la seu de l'IEC.

Seminari de teoria sociològica

Raimon Bonal

Seminari en què es llegeixen i debaten obres clau de la teoria sociològica. Aquest curs es va abordar *La democràcia a Amèrica*, llibre d'Alexis de Tocqueville publicat l'any 1835. Les sessions van tenir lloc a la Sala Fontserè de l'IEC els dies 25 de gener, 22 de febrer, 25 d'abril, 23 de maig i 20 de juny.

Premis

Concurs de Joves Sociòlegs

El Concurs de Joves Sociòlegs, premi instituint el 1996, s'ofereix a un treball inèdit d'investigació sociològica, teòric o empíric. En la 20a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, l'ACS, a proposta d'una ponència formada per Adriana Aubert, Josep Espluga i Dolores Mayoral, va acordar premiar el treball *L'Església evangèlica de Filadèlfia i la dona gitana. Dones gitanes i cristianes que superen la desigualtat de*

gènere, de Maria Jerusalén Amador López. Així mateix, es va atorgar un accèssit a Alba López Pérez per *Les dones en el moviment obrer i els orígens de l'anarcosindicalisme a Catalunya: 1850-1910*. El lliurament va tenir lloc en el marc dels Premis Sant Jordi 2016, el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Premi Catalunya de Sociologia

L'ACS, en col·laboració amb el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya i sota el patrocini de l'Obra Social La Caixa, convoca el Premi Catalunya de Sociologia, fundat el 2008 per fomentar i reconèixer la recerca sociològica feta a Catalunya. En la seva sisena convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va quedar desert.

Publicacions

Butlletí [en línia], núm. 4 (2015).

Revista Catalana de Sociologia [en línia], núm. 30 (2015).

Societat catalana 2014-2015. Edició coordinada per Oriol Homs. Barcelona: Associació Catalana de Sociologia, 2016.

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació:	1970
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència d'honor:	ALEXANDRE OLIVAR DAYDÍ
Presidència:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Secretaria:	MARC SUREDA JUBANY
Vocalia:	SEBASTIÀ JANERAS VILARÓ
Responsable de publicacions:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Delegat de l'IEC:	MARC MAYER OLIVÉ
Nombre de socis:	23

Sessions

En el marc de les sessions acadèmiques sobre l'estudi de la litúrgia que organitza la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, el 3 de desembre de 2015 es va celebrar, a la seu de l'IEC, la 92a sessió. Va incloure una conferència de Gerardo Boto, titulada «La vida al claustre monàstic segons quatre consuetes ibèriques (s. XII-XIII). Estudi comparatiu». Boto és doctor en història de l'art per la Universitat Autònoma de Barcelona i professor d'història de l'art medieval de la Universitat de Girona; a més, codirigeix el Grup de Re-

cerca en Estudis Culturals d'aquesta universitat.

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 23 (2016).

RIPOLL I VILAMAJOR, Jaume. *Opuscles litúrgics i històrics*. Edició facsímil amb una presentació a cura de Ramon Ordeig i Mata. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, 2016. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 9) [Coedició amb la Biblioteca Episcopal de Vic]

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació:	1973
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BALLESTER GIBERT
Vicepresidència:	EMILI ROS-FÀBREGAS
Secretaria:	JOSEP MARIA ALMACELLAS DíEZ
Tresoreria:	XAVIER DAUFÍ RODERGAS
Vocalia:	JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ IMMA CUSCÓ PALLARÈS JOSEP MARIA GREGORI CIFRÉ ANNA COSTAL FORNELLS
Delegat de l'IEC:	ROMÀ ESCALAS LLIMONA
Nombre de socis:	81

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS) durant el curs 2015-2016, que van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 24-26 de setembre. ICREA International Workshop: «Hearing the city: Musical experience as portal to urban soundscapes». Congrés organitzat per la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), conjuntament amb la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques, amb Marie Curie Foundation Research i amb l'SCMUS. Un bon nombre d'acadèmics de tot Europa, els Estats Units i

Austràlia van presentar-hi i debatre les investigacions recents en diferents aspectes de la cultura urbana (música, arquitectura, literatura, etc.) a l'edat moderna.

— 17-19 d'octubre. Congrés internacional *Music Criticism 1900-1950*, coorganitzat amb el Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca. La relació entre la música i la crítica ha estat un tema de debat molt destacat en la musicologia internacional durant les darreres dècades. Mitjançant un bon nombre de comunicacions sobre temes com ara l'estètica musical, la crítica musical i la musicologia sota els règims totalitaris, o les teories sobre crítica musical, es va voler contribuir a escatir aquesta comple-

xa relació en la primera meitat del segle xx. Els ponents convidats van ésser Teresa Cascudo (Universitat de La Rioja), Germán Gan Quesada (Universitat Autònoma de Barcelona) i Luca Lévi Sala (Universitat de Yale, Connecticut, EUA).

— 22 i 23 d'octubre. Col·loqui *Recerca musical en l'era digital: catalogació i bases de dades*. Especialistes de diversos grups i institucions van compartir informacions sobre els recursos digitals aplicats a la recerca musical. Entre altres recursos, es van presentar bases de dades de música tradicional i de polifonia hispànica, el procés de digitalització de documents musicals al Centre de Documentació de l'Orfeó Català, el projecte de catalogació d'iconografia musical de l'Associació Espanyola de Documentació Musical, i els catàlegs i bases de dades del Museu de la Música de Barcelona. A més, es va impartir un taller de pràctiques i eines de catalogació, codificació i visualització de recursos digitals de musicologia, i es va cloure l'activitat amb una taula rodona.

— 18 de novembre. Jornada *Els visigots a Catalunya*. Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana d'Estudis Històrics en el marc de 1600è aniversari de l'arribada del rei visigot Ataülf i la seva esposa Gal·la Placídia a Barcelona, que va ésser el primer contacte amb el món visigòtic a casa nostra. Va incloure una sessió conduïda

per Philip Banks per a situar el context històric; una altra sobre el llegat lingüístic dels visigots, amb les conferències «Els noms comuns d'arrel germànica en català», a càrrec de Joan Maria Jaime Moya, i «Fonètica i onomàstica», per Josep Moran, i l'última sessió es va dedicar a la repercussió moderna, amb una conferència sobre la tragèdia *Gal·la Placídia* d'Àngel Guimerà, pronunciada per Ramon Bacardit, i una altra sobre l'òpera homònima que després va compondre Jaume Pahissa, a càrrec de Xosé Aviñoa.

— 23 de novembre. Conferència «Déodat de Séverac (1872-1921): una aproximació estètica i estilística al mediterraneisme musical». Va ésser pronunciada per la musicòloga Montserrat Font Batallé, autora del llibre sobre aquest compositor occità titulat *Déodat de Séverac: La estètica mediterraneïsta y la música: anàlisis estilístico de Déodat de Séverac (1872-1921)*.

— 17 de febrer. Conferència «L'estudi de mites historiogràfics des de la musicologia. Els casos de Josep Anselm Clavé, Pep Ventura i Enric Morera». Va anar a càrrec de la doctora en musicologia Anna Costal.

— 5 d'abril. Sessió en memòria del pare Gregori Estrada i Gamissans (1918-2015). Es va celebrar amb motiu del primer aniversari de la mort de l'organista, compositor, director de cor i musicòleg que va presidir l'SCMUS entre els anys 1979 i 1991. Hi van intervenir Joandomènec Ros,

president de l'IEC; Daniel Codina, monjo de Montserrat; Romà Escalas, secretari general de l'IEC, i Josep Maria Gregori, catedràtic de musicologia a la UAB.

— 14 de juny. Conferència «Per a una base de dades col·laborativa de músics d'església a la Catalunya moderna: el model Muséfrem (França)». Lluís Bertran va explicar el funcionament i els resultats del projecte Muséfrem (Músiques d'Església a França a l'Edat Moderna), que com a eix central té una base de dades dels músics d'església el 1790, que aplega més de 20.000 fitxes documentals i més de

2.000 fitxes biogràfiques. Bertran va proposar d'articular una base de dades similar d'àmbit geogràfic català, que hauria d'anar acompanyada d'una reflexió col·lectiva orientada a facilitar la col·laboració del major nombre possible d'agents individuals i institucionals, un ús optimitzat dels recursos digitals disponibles i el ple aprofitament de les possibilitats actuals del treball en xarxa.

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 8
(2015).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació:	1977
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència:	ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria:	JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria:	DIEGO MESA DE LOZAR
Vocalia:	M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO FRANCESC FITÉ LLEVOT NÚRIA FORTUNY SOLÍS GUADALUPE MIRAS BERNAL JOAN VALERO MOLINA
Delegat de l'IEC:	ANTONI PLADEVALL FONT
Nombre de socis:	265

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades pels Amics de l'Art Romànic (AAR) durant el curs 2015-2016:

Sessió inaugural

El 19 d'octubre es va inaugurar el curs a la seu de l'IEC amb la conferència «La Fundación Santa María la Real del Patrimonio Histórico: un compromiso con la investigación, divulgación y conservación del arte románico». Va girar entorn de la Fundación Santa María la Real del Patrimonio Histórico d'Aguilar de Campoo (Palència) i va ésser pronunciada per

Pedro Luis Huerta, coordinador de cursos i publicacions de l'entitat. Aquesta fundació contribueix a la divulgació cultural i científica organitzant congressos, cursos i simposis, que sovint queden recollits en publicacions d'abast internacional, i creant, per exemple, el Centre d'Estudis del Romànic o les primeres escoles taller d'Espanya.

Cicles de conferències

Es va continuar oferint cicles de conferències a la seu de l'IEC per donar a conèixer els estils centrals de l'edat mitjana, el romànic i el gòtic.

Art medieval a l'abast

— 23 de novembre. «Converses entre l'art contemporani i l'art medieval», a càrrec d'Eulàlia Grau, una de les artistes més significatives del període comprès entre la dictadura franquista i la Transició. Grau va exposar les relacions entre els diferents estils artístics del llarg de la història, especialment entre l'etapa contemporània i la plàstica de la pintura romànica, que tant va fascinar els avantguardistes del s. xx.

— 18 de gener. Conferència «L'ofici d'escriure. Concepció i procés d'un llibre. Reflexions a l'entorn de *Pecats capitals de la història de Catalunya. L'avarícia*», per Antoni Dalmau, que va oferir una reflexió al voltant del seu llibre *Pecats capitals de la història de Catalunya. Avarícia*.

Romànic a l'abast

— 14 de desembre. «La portada de Sant Pere de Rodes. Noves aportacions i síntesi», per Jaume Barrachina, conservador i director del Museu del Castell de Peralada i autor de diversos llibres i articles de recerca centrats en el món medieval i les arts decoratives.

— 11 de gener. «Pervivència poblacional i continuïsmes estructurals a la Marca del Gaià (segles IX-XI)», a càrrec del medievalista Jordi Juan. Es van aclarir conceptes historiogràfics com «Marca Hispànica» i «Marca del Gaià», tot comparant els estudis d'historiadors com Ramon d'Abadal, Antoni Virgili o Marina

Miquel, i examinant amb detall la documentació existent sobre la vall mitjana del Gaià.

— 1 de febrer. «Despertant instruments adormits: de la imatge al so. Els instruments de la portada de Ripoll, materialitzats», d'Antoni Madueño, cantant i musicòleg estret col·laborador d'AAR. Madueño va presentar el seu projecte de construcció en fusta dels 41 instruments musicals medievals esculpits a la portalada del monestir de Santa Maria de Ripoll.

Gòtic a l'abast

— 9 de novembre. «Art visible, art amagat: vitralls gòtics a les esglésies catalanes», de la historiadora de l'art Sílvia Cañellas.

— 16 de novembre. «Música medieval: entre el perill del plaer i la puresa de la devoció», de Mercè Pardo, professora d'història de la música i cantant.

— 21 de desembre. «La construcció de la memòria. Llegendes i imatges: Sant Carlemany a la catedral de Girona», de Joan Molina, professor d'història de l'art medieval a la Universitat de Girona.

— 14 de març. «La princesa Eudòxia davant la tomba de Sant Esteve, del retaule de Sant Esteve de Granollers», de Núria Prat, restauradora del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

— 11 d'abril. «L'heràldica a la catedral de Barcelona», a càrrec de l'he-

raldista Pere Puigderajols. Primer de tot, es van descriure els trets que defineixen l'art de l'heràldica, els canvis que ha patit al llarg de la història i la seva historiografia, i després es van analitzar els escuts d'armes de la catedral de Barcelona.

— 2 de maig. «Els ornaments litúrgics del Museu de la Col·legial de Santa Maria dels Corporals de Daroca», a càrrec de la historiadora de l'art Rosa M. Martín.

Els Trastàmara a la Corona d'Aragó i el seu temps

— 8 de febrer. «Art, pacte i legitimació. Ferran d'Antequera, els Trastàmara i l'evolució de les propostes estètiques a la ciutat de València», pronunciada per Juan-Vicente García Marsilla, professor d'història de l'art medieval a la Universitat de València.

— 15 de febrer. «El comte Pere II d'Urgell (1348-1408) i les arts», per Francesc Fitó (AAR i Universitat de Lleida) i Alberto Velasco (Museu de Lleida). Es va donar a conèixer la figura del comte Pere II d'Urgell des del punt de vista de les seves promocions artístiques i es va parlar del copó de Pere II d'Urgell de l'Ermitage de Sant Petersburg.

— 22 de febrer. «Arte y cultura en Aragón en tiempos de los primeros Trastámara (1412-1458)», de Jesús Criado, professor d'història de l'art a la Universitat de Saragossa.

— 29 de febrer. «Memoria e imagen regia en la Castilla Trastámara», d'Olga Pérez Monzún, professora d'història de l'art medieval de la Universitat Complutense de Madrid.

— 7 de març. «La promoció artística a Catalunya sota el regnat dels primers Trastàmara», de l'historiador de l'art Joan Valero. Va girar entorn del paper com a promotors artístics de Ferran d'Antequera i Alfons el Magnànim en territori català.

Sessions de treball de camp

— 24 i 25 d'octubre. Viatge a la vall del Jiloca (Saragossa) per a visitar les esglésies mudèjars de Torralba de Ribota, Cervera de la Cañada, Maluenda i Velilla de Jiloca.

— 7 de novembre. Visita matinal a l'església dels sants Just i Pastor de Barcelona. L'església actual es va començar a construir al final de la primera meitat del segle XIV, mentre s'enderrocava l'antiga (romànica). Les explicacions van anar a càrrec de Manel Alonso, Jaume Castro i Joan Planes.

— 28 de novembre. Visita matinal al Museu de Maricel, a Sitges.

— 30 de gener. Sortida al monestir de Santa Maria de Montsió, a Esplugues de Llobregat.

— 25-28 de març. Viatge de Setmana Santa, durant el qual es van visitar els monuments romànics del Perigord, comarca del nord-est d'Aquitània. El

romànic de la zona té influències bizantines i les façanes tripartides, separades amb dos frisos d'arcades amb disposició horitzontal. Pel que fa al gòtic, és de tipus angeví, caracteritzat per les voltes de perfil molt bombat. Entre altres edificis, es van visitar abadies (la de Chancelada, la d'Agonac...), esglésies (com ara la de Braçac) i bastides (com, per exemple, la de Montpasier).

— 7 i 8 de maig. «Monuments medievals de Daroca i el seu entorn», sortida per a conèixer el santuari marià de Tobed i els monuments religiosos i civils de Daroca (muralls, casa palau dels Luna, Col·legiata de Santa Maria...). Les explicacions van anar a càrrec de la presidenta d'AAR, Francesca Español.

— 28 i 29 de maig. «Monuments de l'Alt Palància i del Baix Maestrat», sortida per a visitar Sogorb (la seva catedral, el museu d'art sacre, etc.), Sant Mateu (principalment, l'església arxipresbital gòtica i el seu museu) i Traiguera (sobretot el museu parroquial, que conté meravelloses obres d'orfebreria gòtica).

Altres activitats

— 29-31 d'octubre i 1 de novembre. XXXIV Congrés Internacional sobre la Cartoixa: «La Cartoixa de Montalegre, 1415-2015». Amb motiu del sisè centenari de la fundació de la Cartoixa de Santa Maria de Montalegre (Tiana, el Maresme), es va posar a disposició dels especialistes i de la societat en general el

fruit dels últims estudis i investigacions científiques sobre la història d'aquest monument, a fi de permetre'n un millor coneixement i valorar també el treball intel·lectual i espiritual dels seus monjos. En representació d'AAR hi van participar el secretari, Joaquim Graupera, amb la comunicació «La cartoixa de Sant Pol de Mar. Estat de la qüestió i hipòtesi de la seva estructura» (el dia 29), i la presidenta, Francesca Español, amb la comunicació «Pedra de Girona a Montalegre: el claustre prefabricat d'època gòtica i l'ideari cartoixà» (el dia 31). Es va celebrar a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona.

— 25 de gener. Presentació del llibre *El tapís de Bayeux, eina política? Anàlisi de les imatges i nova interpretació*, a càrrec de la seva autora, Montserrat Pagès, i el seu traductor a l'anglès, Philip Banks. Aquest va fer una mirada personal sobre el tapís de Bayeux i totes les llegendes i històries èpiques del segle XI a Anglaterra, que van forjar la seva passió per aquesta època. Seguidament, Montserrat Pagès va afirmar que el seu interès pel tapís és degut sobretot al misteri que suscita. A partir d'un examen profund de la seva historiografia, l'autora va comprovar que les interpretacions formulades al llarg de la història entren en conflicte amb les pròpies imatges de la peça. Per aquest motiu, va escriure aquest llibre que qüestiona diverses hipòtesis mantingudes sobre el tapís. L'acte va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 10 d'abril. VII Trobada dels Amics de l'Art Romànic: «La Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere de Terrassa». Aquesta edició va ésser organitzada pels Amics de l'Art Romànic de Sabadell i es va celebrar al conjunt episcopal de Terrassa.

— 16 d'abril. Concert «Despertant instruments adormits. Músiques al voltant de la portada de Ripoll». Es va col·laborar en la difusió d'aquest concert de vuit solistes de projecció internacional acompanyats per les corals Capella de Santa Maria de Ripoll i Els Follets, que va tenir lloc al monestir de Santa Maria de Ripoll. Es va interpretar la música creada a l'Scriptorium de Ripoll (segles x-xiv) amb instruments representats a la portalada romànica del monestir de Ripoll (rota, arpa, flauta de Pan...). Els instru-

ments havien estat construïts per un equip de lutiers dirigit pel musicòleg Antoni Madueño.

— 23 de maig. Presentació del llibre *L'Hospital d'en Llobera. Lectures d'història de Solsona*, a càrrec del seu autor, Ramon Planes. Es va celebrar a la seu de l'IEC.

Premis

Premi dels Amics de l'Art Romànic

Premi fundat el 1993, que s'ofereix a estudiants per un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre cultura i art catalans. S'adjudica en dos torns: període preromànic o romànic i període gòtic. En la seva 22a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i corresponent al període gòtic, va quedar desert.

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP M. VIVES DE QUADRAS
Vicepresidència:	FRANCESC REGUANT FOSAS
Secretaria:	JOAQUIM ROS SAQUES
Tresoreria:	SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia:	JOAN SAUS ARÚS
	JORDI ROSELL FOXÀ
	CARLES FOLCH CASTELL
	JOSEP M. ESPELTA GUARDIA

COORDINADORS DE LES SECCIONS ESPECIALITZADES

Agricultura General:	JOAN ANGLÈS SEDÓ
Estudis Rurals:	GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal:	INIGO REBOLLO SAN MIGUEL
Història Rural:	ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme:	JOAQUIM CAMPS MASICH
Protecció Vegetal:	ESTER TORRES GÜELL
Ramaderia:	JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls:	EDUARD ALCAÑIZ BALDELLOU (fins al 16.12.2015)
	MIQUEL ARAN MAYORAL (des del 16.12.2015)
Viticultura i Enologia:	JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ
Delegada territorial a Tarragona:	MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR
Delegat territorial a Girona:	VICENÇ LLOVET ROQUÉ
Delegat territorial a Lleida:	SANTIAGO PLANAS DE MARTÍ
Delegada de l'IEC:	MERCÈ DURFORT COLL
Nombre de socis:	352

* Aquesta institució va començar la seva activitat sota el nom d'Institut Català d'Estudis Agraris i, poc després, rebé el d'Institució d'Estudis Agraris. Finalment, l'any 1984 va ésser integrada com a societat filial de l'IEC.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) al llarg del curs 2015-2016, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Jornades

— 23 d'octubre. 3r Fòrum Forestal de Barcelona, organitzat per l'Aula de Silvicultura Mediterrània de Barcelona de la ICEA. Aquesta edició, celebrada en el marc de la Setmana de la Fusta de Catalunya, va constar de tres taules rodones seguides d'un col·loqui cadascuna. La primera taula rodona va girar entorn del transport dels productes forestals, en la segona es va abordar la indústria del paper i del cartró, i la tercera es va dedicar a les noves iniciatives socials per a crear ocupació al bosc. Tots els participants eren professionals o experts del sector, tant d'empreses privades com d'institucions públiques.

— 6 de novembre. Jornada *Innovacions en el maneig del cultiu de la vinya enfront del canvi climàtic*, organitzada conjuntament amb la Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i duta a terme a la seva seu. Va començar amb un bloc titulat la «Gestió de la canòpia: equilibri entre creixement i producció», que va constar de les sessions «Control de la vegetació: poda en verd», a càrrec d'Agustí Villarroya, especialista en viticultura; «Balanç del vigor i càrrega de raïm»,

conduïda per Montse Nadal, professora de viticultura de la URV, i «Estratègies de reg», per Gonzaga Santesteban, professor de viticultura de la Universitat Pública de Navarra. A continuació es va encetar el bloc «Gestió dels sòls vitícoles: millora de la fertilitat i la reserva d'aigua», que va incloure les sessions «Trets diferencials dels sòls vitícoles: composició química, horitzons i capacitat de retenció d'aigua», conduïda per Miquel Aran, cap de projectes d'Eurofins Agroambiental; «Gestió de la coberta vegetal en vinyes de secà. Casos pràctics», a càrrec de Joan Rubió, especialista en viticultura i enologia de les caves Recaredo, i «Dinàmica i de les reserves d'humitat al sòl i conclusions pràctiques en vinya de secà. Exemples amb dades reals», per Francesc Ferrer, enginyer de l'empresa LAB Ferrer, i David Tous, gerent artesà de SAF Sampling. Finalment, es va fer un tast de vins de varietats autòctones.

— 25 de febrer. Jornada *Història del conreu del clavell a Catalunya*. Es va iniciar amb una sessió de l'enginyer agrònom Pere Cabot sobre la història del conreu del clavell a Catalunya, i seguidament M. Mercè Compte, llicenciada en belles arts, va pronunciar la conferència «Josep Ferrer i Guàrdia, un cultivador de clavells a Llançà». Finalment es va obrir una taula rodona amb els dos conferenciantes, el floricultor Àngel Farina i l'enginyer tècnic agrícola Ramon Badosa.

— 10 de maig. Jornada *Mercats i cadena alimentària vers el futur*, coorga-

nitzada amb la plataforma Agrofòrum 2050. La sessió de matí, moderada pel vicepresident de la ICEA, Francesc Reguant, va portar per títol «Cadena alimentària, asimetries i sinèrgies», i va tenir com a ponents Josep M. Bonmatí, president de l'Associació Espanyola de Codificació Comercial; Mauricio García de Quevedo, director de la Federació Espanyola d'Indústries de l'Alimentació i Begudes, i Roberto García, director de Negoci Agroalimentari de Cajamar Caja Rural. En la sessió de tarda, «Producció local per al mercat local i global», els participants van ésser Jordi Rossell, professor d'economia aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); Josep Tejedó, gerent de Mercabarna; Josep Presseguer, gerent de Fruits de Ponent, i, com a moderador, Jordi Vives, director de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya. A més, al final de les sessions, representants de les empreses Llet Nostra, Nomen, Àrea de Guissona, Grup Borges, Centre Vinícola del Penedès i Dolça Revolució van exposar les seves experiències.

— 12 de maig. III Jornada Mengem Sa: «La conservació dels aliments». Primer de tot es va visitar l'exposició «Nutrició, impuls vital». A continuació, entre altres activitats, es va obrir una taula rodona sobre la tecnologia de la conservació dels aliments (productes frescos, processats i precuinats), moderada per Buenaventura Guamis, director general del Parc de Recerca de la UAB, i

amb la participació d'Olga Martín Belloso, catedràtica de tecnologia d'aliments a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida; Manuel García Portillo, director general de l'empresa Tecnidex, i Alain Guiard, xef i assessor gastronòmic. Així mateix, es van oferir les conferències «Higiene, ciència i cuina», de Pere Castells, coordinador de la Unitat Educativa i de Recerca en Ciència i Cuina de la Universitat de Barcelona; «Passat i present de la conservació d'aliments», a càrrec de l'historiador Pau Alcover; «Data de caducitat i consum preferent. Dubtes i possibles solucions», per Lluís Gonzalez Vaqué, advocat expert en dret alimentari; «Riscos associats a una conservació deficient», de Victòria Castell, cap de l'Àrea de Planificació i Auditoria de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, i «Perspectives de la conservació dels aliments», a càrrec de Narcís Grèbol, coordinador d'innovació tecnològica a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA). Es va organitzar conjuntament amb l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació i el Museu Blau, i va tenir lloc a la seu d'aquest, al Parc del Fòrum de Barcelona.

— 21 de juny. IV Tarda de Jardins i Jardiniers. En aquesta trobada del grup Jardins i Jardiniers de la ICEA es van oferir les sessions «Els jardins de Santiago Rusiñol. Del simbolisme al paisatgisme», per Vinyet Panyella, especialista i biògrafa de Santiago Rusiñol; «Crònica.

L'amor a les flors i les plantes, signe de civilització. Artur Rigol», a càrrec de Teresa Garcerán, màster en arquitectura del paisatge per la Universitat Politècnica de Catalunya; «“Barcelona. Darrera mirada”. Un recurs per al coneixement dels jardins de la ciutat al segle XIX», conduïda pels historiadors Albert Cubeles i Xavier Cazeneuve, i «El passeig de l'Esplanada i el Jardí del General: els primers jardins públics de Barcelona», per Jordi Cartañá, director de l'escola de jardineria Institut Rubió i Tudurí.

— 20 d'agost. XXXI Jornada d'Agricultura a Prada: «El malbaratament alimentari i el sector agroalimentari». Com cada any, la ICEA va organitzar una jornada en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu. Aquesta edició, celebrada al Liceu Renouvier (Prada de Conflent), es va dedicar al malbaratament alimentari i el sector agroalimentari, i va constar de diverses sessions impartides per experts del sector, com per exemple «El projecte Foodsaving», a càrrec de Vicky Soldevila (professora del Departament d'Economia de la URV) i Lourdes Viladomiu (professora del Departament d'Economia Aplicada de la UAB), o «Aproximació a la medicació. El repte de mesurar el malbaratament a l'agricultura i a la indústria alimentària», per Paco Muñoz (tècnic de medi ambient de la UAB). Així mateix, Yvonne Colomer va presentar el llibre *El sistema alimentario global*, del qual és autora conjuntament

amb Ramon Clotet, Eusebio Jarauta Bragulat i Federico Mayor.

Tertúlies

— 5 d'octubre. «*Xylella fastidiosa*: el bacteri que asseca l'olivera i la vinya». Va girar entorn del bacteri *Xylella fastidiosa*, que causa danys greus a conreus com la vinya, l'olivera i els ametllers. Hi van participar els científics i tècnics en sanitat vegetal Emili Montesinos (Universitat de Girona), Assumpció Batlle (IRTA), Jordi Sabaté (IRTA), Amparo Laviña (IRTA), Ester Torres (ICEA) i Jordi Giné (Servei de Sanitat Vegetal de la Generalitat de Catalunya), que van parlar d'aspectes com ara els efectes, els insectes vectors i el possible control del bacteri.

— 18 de febrer. «Polítiques i instruments de cooperació intermunicipal com a eines per a la dinamització econòmica i social dels entorns rurals». La ponència prèvia va anar a càrrec de Dionís Guiteras, vicepresident primer de la Diputació de Barcelona i alcalde de Moià. Es va portar a terme al restaurant L'Antic Forn (Barcelona).

— 12 d'abril. «Debat GLOCAL sobre l'alimentació», tertúlia organitzada per la Secció d'Estudis Rurals que va girar entorn de l'alimentació global i local (el terme *glocal* és un truncament d'aquests dos adjectius). Es van plantejar qüestions com ara si és possible l'autosuficiència alimentària a Catalunya, i els ponents van ésser Francesc Reguant, vicepresident de

la ICEA i de la Comissió d'Economia Agroalimentària del Col·legi d'Economistes de Catalunya, i Sonia Callau, enginyera tècnica agrícola. Va tenir lloc al restaurant L'Antic Forn (Barcelona).

Sortides culturals

— 3 d'octubre. Transcatalònia 2015, organitzada per la Secció de Sòls de la ICEA i la Delegació Territorial de Catalunya de la Societat Espanyola de la Ciència del Sòl. En aquesta edició, coordinada per l'enginyer de forest Jordi Sánchez Herranz, es va fer un recorregut per les comarques del Barcelonès, el Maresme i el Vallès Oriental que va permetre veure sòls formats sobre materials ben diferents en un entorn caracteritzat per la forta pressió humana.

— 3 de març. Sortida a Falset organitzada per la Secció de Viticultura i Enologia per a visitar la Cooperativa de Capçanes, el museu Castell del Vi i el parc tecnològic VITEC.

— 12 d'abril. Sortida a la zona vitivinícola de la Denominació d'Origen Alella, organitzada per la Secció de Viticultura i Enologia. Es van visitar les vinyes i els cellers de l'empresa Parxet (la Roca del Vallès), la finca Can Bouquet (Alella) i la Masia Coll de Canyet (Badalona).

Formació

— 6-9, 13 i 15 de juny. «Curs pràctic per a assessors en gestió integrada de plagues

en espais verds», organitzat pel Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya (COEAC) amb la col·laboració de la ICEA. Es van estudiar les disposicions legals que afecten els tractaments fitosanitaris dels espais verds i altres aspectes com ara les malalties que els afecten. Va anar dirigit a tècnics en gestió integrada de plagues en àrees verdes, tot i que també hi van poder participar professionals relacionats amb el control de plagues que afecten aquests espais, com per exemple del món de la jardineria. Es va impartir a la seu central del COEAC (Barcelona).

Premis

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris

Premi fundat el 1983, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre agricultura. En la seva 32a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, una ponència formada per Joan Anglès, Miquel Aran, Joaquim Camps, Montserrat Nadal, Josefina Plaixats, Josep M. Puiggròs, Joaquim Ros, Montserrat Soliva, Joan Saus, Ester Torres i Josep M. Vives, va acordar concedir el premi a Robert González Campistany pel treball *Segrest de carboni en pedreres rehabilitades amb sòls adobats amb fangs de depuradora*. Així mateix, es va atorgar un accèssit a Marta Escolà Méndez per *Podem controlar l'emmatollament del paisatge pastu-*

rant vaques? El lliurament va tenir lloc el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2016.

Publicacions

Dossiers Agraris, núm. 18 (2015).

Quaderns Agraris, núm. 39 (desembre 2015); núm. 40 (juny 2016).

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA
Secretaria:	CARME RIDER SERRA
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de comunicació i portal web:	ÒSCAR GARCIA NICOLAU
Vocalia de cooperació amb universitats:	NÚRIA RAJADELL PUIGGRÒS
Vocalia de les comarques de Tarragona:	ELENA VENINI REDÍN
Vocalia de les comarques de l'Ebre:	ANTONI PERULLES RULL
Vocalia de les comarques de Lleida:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Vocalia de les comarques interiors (Vic-Manresa):	ANTONI PORTELL LLORCA
Vocalia del País Valencià:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Enllaç resident a institucions europees:	MAR CAMACHO MARTÍ
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-ACÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	179

Assemblea General

El 15 de juny de 2016, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, es va celebrar l'Assemblea General de socis i sòcies de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP). Durant la sessió, el president va pronunciar el discurs «Innovació educativa i sistema pedagògic de l'escola».

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per l'SCP al llarg del curs 2015-2016, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC:

— 20 d'octubre. Sessió inaugural del curs, amb un debat sobre l'informe *Repensar l'educació* de la UNESCO. Hi van intervenir Eduard Vallory, president

del Centre UNESCO de Catalunya; Jaume Aguilar, president de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya; Martí Teixidó, president de l'SCP, i, actuant de moderador i il·lustrador, Conrad Vilanou, catedràtic d'història de l'educació de la Universitat de Barcelona (UB).

— 26 de novembre. Presentació del llibre *Els meus records*, de Jordi Monés. Inaugurà l'acte Rosa Rodríguez, presidenta del Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC) i, tot seguit, Martí Teixidó, president de l'SCP, va presentar l'obra i va establir un diàleg amb el seu l'autor. L'acte, coorganitzat amb el COPEC, va tenir lloc a la seva seu de Barcelona.

— 17 de desembre. Acte en memòria de Joan Triadú i Font, a cinc anys de la seva mort. Triadú, escriptor i pedagog, va ésser membre de l'IEC i president de l'SCP. Entre altres personalitats, van intervenir en aquest acte coorganitzat amb la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, Margarida Muset, sòcia de l'SCP, que va formar part de la junta presidida per Triadú.

— 2 de febrer. Taula rodona *Ensenyament en català i plurilingüisme*, coorganitzada amb la Delegació de l'IEC a les Illes Balears. L'acte va ésser presidit per Danià Pons, filòleg i delegat de l'IEC a les Illes Balears, i van intervenir-hi Daniel Adrover, doctor en psicologia; Pere Carrió, president del Consell Escolar de les Illes Balears; Jaume Corbera, doctor

en filologia; Martí Teixidó, president de l'SCP, i Ramon Bassa, professor de didàctica de les habilitats lingüístiques a la Universitat de les Illes Balears (UIB), fent de moderador.

— 10 de febrer. Presentació de la nova etapa de la *Revista Catalana de Pedagogia*, de l'SCP, amb la taula rodona *La formació de mestres*. La publicació, de periodicitat semestral, ha emprès una nova etapa en la seva llarga i reconeguda trajectòria, amb canvis significatius. L'SCP va voler donar a conèixer aquests canvis mitjançant aquest acte presentat per Joan Rué, director de la revista, en què van participar Carme Ortoll, directora general d'Educació Infantil i Primària de la Generalitat de Catalunya; Miquel Martínez, del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB, i Jaume Cela, mestre i escriptor.

— 23-24 de febrer. Seminari d'Hivern 2016: «L'ensenyament i l'aprenentatge en els nous entorns social, cultural i tecnològic», adreçat a una trentena d'experts. El primer dia es va dedicar a «L'ensenyament i l'aprenentatge. El centre educatiu i l'entorn cultural», i va començar amb la sessió «El diàleg entre el professor, l'alumne i la cultura», conduïda pel president de l'SCP, Martí Teixidó, i per Joan Domènech, mestre i director de l'Escola Fructuós Gelabert de Barcelona. Tot seguit, Joan Mallart, catedràtic de didàctica a la UB i vicepresident de l'SCP, va parlar de «La didàctica, els mètodes i

l'organització». Finalment, Josep M. Turuguet, professor de secundària, va impartir la sessió «Les eines i els suports didàctics. El llibre de text i/o la biblioteca d'aula. La biblioteca virtual. Els reptes per al món editorial». El segon dia, dedicat a l'«Ensenyament / Aprenentatge i entorn cultural en l'àmbit de les ciències socials. Especial referència a l'Educació Secundària Obligatoria», es va obrir amb la sessió «El centre i l'entorn cultural: mitjans de comunicació, museus, biblioteques i oferta cultural diversa», a càrrec de Francesc Xavier Hernández Cardona, catedràtic de didàctica de les ciències socials a la UB, i Maria Ojuel, professora de ciències socials a l'Institut Quatre Cantons de Barcelona. A continuació, Joan Santacana, professor de didàctica de les ciències socials a la UB, va parlar de «L'ensenyament de la història i les innovacions tecnològiques». Finalment, el seminari es va cloure amb la sessió «L'ensenyament de la geografia en el nou entorn social i tecnològic», impartida pels professors de didàctica de les ciències socials Jaume Busquets (UB) i Roser Canals (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB).

— 18 i 19 de març. VI Col·loqui Internacional de l'Institut Superior de les Llengües de la República Francesa (ISLRF): «La immersió supera la quarantena. Mètodes, pràctiques i raons del bilingüisme per immersió». L'SCP va participar en aquest congrés de l'ISLRF, institut francès

que forma professors perquè puguin oferir un ensenyament immersiu en llengua regional per a acompanyar tota una comunitat escolar cap a una veritable competència lingüística activa. Aquest any va coincidir amb el quarantè aniversari de La Bressola, l'associació d'escoles immersives catalanes a la Catalunya del Nord, organitzadora de la sisena edició amb la col·laboració del Centre de Formació Professional Català. El Col·loqui s'adreça a docents, investigadors, pares d'alumnes i tothom sensible a la recerca en l'ensenyament de les llengües en situació de plurilingüisme, de bilingüisme precoç i especialment en situació d'immersió lingüística. Durant dos dies es van presentar comunicacions científiques i estudis realitzats en el marc universitari sobre els mètodes, pràctiques i raons del bilingüisme per immersió, així com experiències i treballs realitzats des de les escoles. Es va celebrar al Palau de Congressos de Perpinyà.

— 21-23 d'abril. Conferència Internacional de la WFATE: «La innovació en la formació del professorat en un context global». Congrés organitzat per la WFATE (Federació Mundial d'Associacions per a la Formació del Professorat) per a plantejar noves qüestions i recerques en el camp de la innovació en l'educació i en la formació del professorat. El programa va incloure activitats diverses com ara conferències, taules rodones i visites a escoles, i es va tancar amb la presentació

de les conclusions. Van participar-hi experts i autoritats de l'àmbit de l'ensenyament, i les sessions es van portar a terme principalment en espais de la UB i de la seu de l'IEC.

— 1 de juny. Jornada del Currículum Bimodal a Catalunya. Es va dedicar al currículum bimodal i a la innovació a les aules de Catalunya, i va incloure dos seminaris: «Currículum bimodal, projectes cooperatius i aprenentatge servei a l'aula: un dels nuclis del procés d'innovació. Els alumnes aprenen més i reduïm força el fracàs escolar» i «Com planificar i gestionar un procés d'innovació integral de centre a 3/5 anys?». A més, es van celebrar dues taules rodones: *Innovar: per què?, com?, paper de l'Administració i Centres innovadors: què innovem?, com? quins resultats volen obtenir?* Així mateix, al llarg de la Jornada es van oferir comunicacions de centres innovadors i de referència, que van exposar les seves actuacions i l'impacte de millora constatat en els resultats.

El Termòmetre Lingüístic i el Marc d'Ensenyament de Llengües Vives (TL-MELvives)

El Termòmetre Lingüístic (TL) és una prova formada per sis làmines que permet identificar la competència lingüística en infants de cinc anys i fer un pronòstic de l'amplitud de llengües que poden aprendre. És portat a terme amb la col·laboració del Grup Promotor Santillana, la Funda-

ció Carulla i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, i està integrat en el Marc d'Ensenyament de Llengües Vives, document de referència fonamentat per a l'elaboració del projecte d'ensenyament plurilingüe a les escoles de llengua catalana, obert a les llengües romàniques i amb l'anglès com a llengua transnacional.

Durant aquest curs es van organitzar jornades formatives per a exposar als mestres el TL. Les sessions, sota el títol *El plurilingüisme a l'Europa romànica*, van ésser les següents: a Barcelona, el 23 de gener a la Sala Prat de la Riba de l'IEC; a Girona, el dia 30 del mateix mes a l'Institut Santiago Sobrequés; a Tarragona, el 13 de febrer al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili; a Lleida, el dia 20 del mateix mes a l'Edifici Polivalent del Campus de Cappont de la Universitat de Lleida, i a Palma de Mallorca, els dies 4 i 5 de març a l'Edifici Sa Riera de la UIB.

Així mateix, el 21 de maig, a la seu dels Serveis Educatius de l'Urgell (Tàrraga), es va celebrar la II Jornada d'Intercanvi d'Experiències Termòmetre Lingüístic - Marc d'Ensenyament de Llengües Vives. Va ésser dissenyada en dos blocs de presentacions d'experiències simultànies a càrrec d'escoles de diverses procedències i característiques, totes participants del projecte TL-MELvives. El primer bloc es va dedicar a la presentació d'experiències relacionades amb l'oralitat i l'ús del llen-

guatge a l'escola, i el segon, a la presentació d'experiències relacionades amb l'ensenyament de llengües amb plantejament plurilingüe. Entre els dos blocs, Ferran Suay, professor de psicobiologia a la Universitat de València, va pronunciar la conferència «El bilingüisme al cervell. Del prejudici a l'evidència científica».

Premis

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic

Premi instituït el 1990 i convocat per la Fundació Joan Profitós, sota el patronatge de l'Escola Pia de Catalunya i l'SCP, que s'ofereix a una obra que contingui una reflexió pedagògica o una anàlisi sobre l'acció educativa. En la 26a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, una

ponència formada per Joan Mallart, Josep Gallifa, Elena Venini, Núria Rajadell, Conrad Vilanou i Marian Baqués, va acordar premiar Valentí Feixas per *Ser persona. Vida, pensament i acció pedagògica de Pau López i Castellote (1929-1994)*. Així mateix, es va concedir un accèssit a Maria del Carmen González per *A Psico fem kine*. El premi es va lliurar en un acte públic a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC l'11 de maig de 2016, durant el qual Neus Sanmartí, professora emèrita de la UAB, va pronunciar la conferència «Cal que l'escola canviï? Per què i en què?».

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia [en línia], vol. 9 (2015).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació:

1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ

Vicepresidència:

JAUME ALMIRALL SARDÀ

Tresoreria:

CARLES GARRIGA SANÇ

Secretaria:

ÀLEX COROLEU LLETGET

Vocalia:

JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ

MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES

Delegada de l'IEC:

MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES

Nombre de socis:

214

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) durant el curs 2015-2016, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Conferències

— 17 de novembre. «*El siglo de las luces*, de Alejo Carpentier, una lectura a contrapelo de tradició clàssica e ideologies polítiques en la Revolució francesa», a càrrec de Luisa Campuzano, membre de l'Acadèmia Cubana de la Llengua.

— 28 de gener. «¿Cómo se salva un dios homérico?», pronunciada per Miguel Herrero, professor del Departament de Filologia Grega i Lingüística Indoeuropea de la Universitat Complutense de Madrid.

— 6 d'abril. «Hoc quo pertineat, dicet qui me noverit. New approaches to Phaedrus», d'Ursula Gärtner, professora de filologia clàssica a la Universitat de Potsdam (Alemanya).

— 5 de maig. «L'histoire de l'art grec chez Pline l'Ancien: entre témoignage et romanisation», per Valérie Naas, professora del Departament de Lletres i Civilitzacions de la Universitat de París IV, la Sorbona. Va tenir lloc al Departament de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona (UB).

— 19 de maig. «Escultures i inscripcions de l'espai funerari de Bàrcino», a càrrec d'Isabel Rodà, catedràtica del Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Altres activitats

— 30 de setembre. Presentació del *Diccionari grec-català. D'Homer al segle II dC*, dirigit per Joan Alberich i Francesc J. Cuartero i publicat per Enciclopèdia Catalana i la Fundació Institut Cambó. L'acte va ésser organitzat per Enciclopèdia Catalana i l'Institut Cambó, amb la col·laboració de la Secció Filològica de l'IEC i l'SCEC. Van intervenir-hi M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya; Núria Bort, d'Enciclopèdia Catalana; Francesc Guardans, de l'Institut Cambó; Montserrat Jufresa, presidenta de l'SCEC, i Francesc J. Cuartero, codirector de l'obra.

— 4-8 de juliol. Curs d'actualització «Els oficis en el món grecoromà». El programa va incloure una desena de ponències a càrrec d'experts: «Actituds envers el treball a Grècia i a Roma» (Josep Lluís Vidal), «L'ofici més antic del món: fer de meuca a la Grècia antiga» (Sergi Grau), «Fortunatus agricola? Les cares de l'agricultura antiga» (José Ignacio García Armendáriz), «Ensenyar a Grècia i Roma» (Francesca Mestre), «Subministrament i preparació d'aliments: piscatores, pistores imagirae» (Adolfo Egea), «La importància de l'ofici en la filosofia de Plató» (Catalina Aparicio), «Els oficis de la màgia i la bruixeria a l'antiguitat»

(Alejandra Guzmán), «L'ofici d'escriptor: entre l'art i la inspiració» (Pilar Gómez), «Els oficis femenins en els epigrames de l'Antologia Palatina» (Margalida Capellà), i «Hilar y tejer en el Egipto helenístico y romano: officios emblemáticos y realidad cotidiana» (Carmen Alfaro).

Premis*Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics*

Premi instituït el 2011, que s'ofereix a un treball inèdit d'estudi i investigació sobre qualsevol aspecte relatiu als estudis clàssics. En la cinquena convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Ple de l'Institut, a proposta d'una ponència nomenada per l'SCEC i formada per Montserrat Jufresa, Mariàngela Vilallonga i Carles Garriga, va acordar concedir el premi *ex aequo* a Anna Cortadelles pel treball *Els designis de Zeus a la 'Ilíada'*, i a Carlos Prieto per *El lèxic dels oficis, càrrecs i funcions a la Catalunya altmedieval (segles IX-XII) a partir de la documentació llatina*. Així mateix, es va atorgar un accèssit a Eloi Creus per *Llorenç Villalonga: Grècia i la Raó. Temes i figures del món grec en l'obra de Llorenç Villalonga*.

Publicacions

Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica, núm. 31 (2015); núm. 32 (2016).

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència:	ROSSEND CASANOVA MANDRI
Secretaria:	XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria:	RAFAEL COMAS EZEQUIEL
Vocalia:	ANNA M. BALAGUER PRUNÉS JAUME BENAGES OLIVÉ JAUME BOADA SALOM MANUEL GARCÍA GARRIDO XAVIER JORBA SERRA JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ
Delegat de l'IEC:	GASPAR FELIU MONTFORT
Nombre de socis:	183

Activitats

D'entre les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN) corresponents al curs 2015-2016, destaca la publicació del número 46 de l'*Acta Numismàtica*, la revista anual de la Societat. L'edició consta de 281 pàgines útils, amb 20 articles de recerca i 7 textos introductoris que commemoren la vida i obra de tres personalitats desaparegudes el 2015: Leandre Villaronga i Garriga, Joan Vilaret i Monfort, i Ramon Ferran i Pagès. En total, hi intervenen 19 autors, que empren les llengües catalana, espanyola, francesa i italiana.

El 24 de maig es va presentar, a la seu de l'Institut Italià de Cultura de Barcelona, el llibre *La moneda de Sardenya medieval i moderna. Bases documentals*, de l'historiador Vincenzo Dessì (1858-1908). Es tracta d'una obra cabdal de la història monetària de la corona catalano-aragonesa, inèdita durant un segle fins que l'ha editada l'SCEN dins de la col·lecció «Tria de Reedicions», amb una anàlisi de Miquel de Crusafont. La presentació va anar a càrrec de Jesús Alturo, catedràtic del Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Publicacions

Acta Numismàtica, núm. 46 (2016).

DESSI, Vincenzo. *La moneda de Sardenya medieval i moderna. Bases documen-*

tals. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2016. (Tria de Reedicions; 7)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 19 de juliol de 2016

Presidència:	JOSEP M. LLOP TORNÉ
Vicepresidència:	XAVIER MAYOR FARGUELL
Secretaria:	ALBERT CORTINA RAMOS
Tresoreria:	JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE
Vocalia:	ORIOL BIOSCA REIG ÀNGELS GIL-VERNET HUGUET MONTSERRAT MERCADÉ MARIMON

A partir del 19 de juliol de 2016

Presidència:	JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE
Vicepresidència:	MARC MONTLLIÓ BALSEBRE
Secretaria:	NEL·LA SABORIT ESTEVE
Tresoreria:	ORIOL BIOSCA REIG
Vocalia:	ELENA ALBAREDA FERNÁNDEZ MIREIA PERIS FERRANDO RAIMON SOLER RENOBELL

Delegat de l'IEC: JOSEP M. MUNTANER PASQUAL

Nombre de socis: 238

Assemblea

El 19 de juliol de 2016 es va celebrar, a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, l'Assemblea General de socis i sòcies de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT). En el decurs de la sessió es van dur a terme les eleccions per a renovar els càrrecs de la Junta Directiva.

Activitats

Durant el curs 2015-2016, la SCOT va participar en les activitats següents, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 5 d'octubre. Conferència inaugural del Màster d'Estudis Territorials i de la Població de la Universitat Autònoma

de Barcelona (UAB): «El model català d'adaptació al canvi climàtic: reptes i oportunitats». Va ésser pronunciada per Josep Enric Llebot, secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i membre de l'IEC, i organitzada conjuntament amb el Departament de Geografia de la UAB.

— 12 de gener. Sessió de treball «Ciutat, turisme i sostenibilitat», en el marc dels debats i reflexions entorn de l'elaboració del Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics de Barcelona. Es va organitzar en tres debats paral·lels i un debat final amb tots els assistents, en què es van abordar les característiques dels allotjaments turístics i la regulació de la seva implantació a fi de fer-los compatibles amb un model urbà sostenible basat en la garantia de drets i la millora de la qualitat de vida dels habitants. Va participar-hi més d'una quarantena d'experts de perfils diversos (arquitectes, urbanistes, experts en turisme, advocats, biòlegs, economistes, politòlegs...) i de diferent procedència (administració pública, professionals, investigadors, etc.).

— 5 d'abril. Sessió en memòria d'Albert Serratos Palet: «Orígens i actualitat de les propostes urbanes, territorials i metropolitanes (1976-2016)». Es va celebrar coincidint amb el 40è aniversari de l'aprovació del Pla General Metropolità i en reconeixement de les aportacions originals que hi va fer aquest destacat urbanista traspassat el setembre de 2015.

La sessió, moderada per l'aleshores president de la SCOT, Josep Maria Llop, es va estructurar en dos blocs. Al primer, «Orígens», van intervenir-hi Rafael Giménez Capdevila, secretari de la Societat Catalana de Geografia (SCG); Andreu Ulied, director de l'empresa de planificació estratègica, del territori i d'infraestructures Mcrit, i Oriol Nel·lo, professor del Departament de Geografia de la UAB. Al segon bloc, «Actualitat», hi van participar Maria Buhigas, arquitecta; Xavier Matilla, professor del Departament d'Urbanisme de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), i Janet Sanz, directora de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona. L'acte es va organitzar amb la col·laboració de l'SCG.

— 6, 13, 20 i 27 d'abril. Diàlegs Ambientals 2016: «Medi ambient i política». Vuitena edició de les jornades que organitzen anualment el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i l'Associació Catalana de Ciències Ambientals, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la SCOT, per a analitzar i debatre les ciències ambientals a Catalunya. Aquest any el tema central va ésser medi ambient i política, amb l'objectiu de fer visibles les múltiples relacions entre política i medi ambient, facilitar la presa de consciència sobre la diversitat d'actors i processos que influeixen en la nostra manera de pensar sobre el medi ambient, i proposar eines per a participar de forma crítica en els debats sobre qüestions ambientals. La

sessió del dia 6 es va dedicar al tema natura, societat i política; la del 13, a ecologia i moviments socials; el dia 20 es va abordar el medi ambient i els mitjans de comunicació, i, finalment, la sessió del 27 va portar per títol «Cas pràctic: el tramvia de la Diagonal com a conflicte socioambiental».

— 18 de juny. Taula rodona *Arquitectura i urbanisme - Els reptes actuals vistos des de les altres professions*, coorganitzada amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) en el marc del Congrés d'Arquitectura 2016. Van participar-hi Josep Maria Llop, aleshores president de la SCOT; Albert Cortina, professor i investigador en ètica aplicada a l'urbanisme i l'ordenació del territori a la UAB i a la UPC; Josep A. Báguena, actual president de la SCOT; Xavier Mayor, especialista en ecologia aplicada i planificació estratègica, i Susana Pascual, responsable del Departament de Millora Contínua i Sostenibilitat de l'empresa ACEFAT. La taula rodona, celebrada a la sala d'actes de la seu del COAC a Barcelona, va ésser presentada i moderada per Josep Maria Llop.

Manteniment i millora del web

El lloc web de la SCOT està dividit en tres apartats: «SCOT» (pàgina principal de l'activitat de la Societat): <http://www.scot.cat>; «Territori» (on s'allotgen els articles de l'*Anuari Territorial de Catalunya*): <http://territori.scot.cat>, i «Fòrum» (pàgi-

na que ha servit de suport i repositori dels continguts generats amb el Fòrum 2012 Catalunya 2021: «Territori i urbanisme, estat i alternatives»): <http://forum.scot.cat>. Al llarg del curs es van fer canvis i actualitzacions principalment en l'apartat «SCOT», a fi de millorar l'espai d'interacció i donar-li més pes com a web principal de la Societat.

Anuari territorial de Catalunya

L'*Anuari territorial de Catalunya*, que es publica des de l'any 2003, és un dels principals instruments de divulgació i recerca científica de la SCOT. Va adreçat a estudiosos, a polítics, a tècnics i a la ciutadania en general, amb la finalitat de donar a conèixer amb rigor i objectivitat informació sobre aspectes relacionats amb el medi ambient, les infraestructures, els plans i projectes urbanístics, i la política territorial.

Tota la base documental dels anuaris està publicada al web Territori - Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya (<http://territori.scot.cat>), que conté més de 1.500 articles sobre projectes i debats territorials, classificats segons els àmbits sectorial, territorial i temporal, i geolocalitzats sempre que ha estat possible. Així mateix, a principi del 2016 es va presentar el treball de recerca *Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya 2003-2014*, que sistematitza, estructura i classifica la gran quantitat d'informació re-

collida al llarg de més de deu anys en l'*Anuari territorial de Catalunya*. Consta de dos documents: una base de dades i una memòria que resumeix les tasques dutes a terme en el procés de la recerca i que ajuda l'usuari de la base de dades a entendre'n la construcció i a fer-ne la lectura.

Premis

A continuació es presenten els premis convocats per la SCOT el curs 2015-2016, tots de periodicitat biennal i inclosos en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Es van lliurar el 21 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2016.

Premi Catalunya d'Urbanisme Manuel de Solà Morales

Premi instituit el 1998 amb el nom de Premi Catalunya d'Urbanisme, ofert al millor pla urbanístic o projecte urbà, redactat, aprovat, en curs d'execució, exposat públicament o realitzat en els dos anys anteriors a la convocatòria i en l'àmbit territorial de Catalunya. La finalitat és reconèixer i estimular els esforços dels professionals, dels tècnics i de l'Administració en la millora i la innovació de l'urbanisme i de l'ordenació del territori. En la 10a convocatòria, una ponència formada per Lluís Cantallops, Emili Donato, Rosina Vinyes, Josep A. Bágüena, Robert Juvé i Xavier Mayor, va acordar

premiar el projecte *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Valls*, dirigit per Jornet Llop Pastor Arquitectes. També es va atorgar un accèssit al projecte *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Sant Jaume de Llierca*, dirigit per Territoris XLM.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Premi fundat l'any 1999, que s'ofereix a estudis de diagnòstic o bé a propostes d'ordenació d'una àrea urbana o territorial de Catalunya. Van poder prendre part en la 9a convocatòria, estudiants universitaris i titulats a partir de l'1 de febrer de 2011. El jurat, format per Elena Albareda, Xavier Matilla, David Mongil, Irene Navarro i Josep A. Bágüena, va acordar concedir el premi a *Paisatge i urbanisme als micropobles a la Catalunya del s. XXI*, projecte de Bernat Llauredó.

Premi Catalunya Territori Enric Lluch

Premi instituit el 2008, que s'ofereix al millor pla, projecte, iniciativa o estudi d'anàlisi, d'ordenació o de gestió del territori finalitzat en els últims cinc anys en l'àmbit territorial de Catalunya, a fi d'estimular els esforços dels tècnics, l'Administració i altres entitats en la innovació dels instruments i processos d'anàlisi, d'ordenació i de gestió del territori. En la 5a convocatòria, una ponència integrada per Antoni Alarcón, Antoni Farrero, Joan Barba, Josep A. Bágüena, Oriol Biosca,

Roser Maneja i Xavier Mayor, va acordar atorgar el premi a l'Ajuntament de Sabadell pel projecte *Estudi previ del Pla Especial de Camins de Sabadell*. Així mateix, es va concedir un accèssit a Ramon Royes pel projecte *Pla de paisatge. Cervera*.

Publicacions

Territori i urbanisme. Estat i alternatives: Document final. Edició a cura de Josep Maria Llop Torné [en línia]. Barcelona: Societat Catalana d'Ordenació del Territori, 2016.

El 2016 també es van publicar en paper els resultats del Fòrum 2012 Catalunya 2021. «Territori i urbanisme, estat i alternatives», partint del *Document d'alternatives en l'àmbit del territori i l'urbanisme*, que ja estava publicat en línia. És fruit de la posada en comú dels resultats dels debats celebrats en dotze àmbits temàtics diferents, nou Diàlegs Dia i diverses aportacions puntuals, en què més de tres-cents professionals i estudiosos del territori, de les seves dinàmiques, de la seva planificació i de la seva gestió, van identificar reptes i proposar mesures per a un millor govern del territori i de la ciutat.

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació:

1981

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

JOAN PUJOLAR COS

Secretaria:

EVA CODÓ OLSINA

Tresoreria:

MERCÈ SOLÉ SANOSA

Vocalia:

LLUÍS B. POLANCO ROIG

ELVIRA RIERA GIL

MARIA SABATÉ DALMAU

Delegat de l'IEC:

JOAN A. ARGENTER GIRALT

Nombre de socis:

104

Activitats

Al llarg del curs 2015-2016, la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

— 17 de setembre. Conferència «La comunicació electrònica i la informatització de la llengua», pronunciada per Anna I. Montesinos, professora titular del Departament de Lingüística Aplicada de la Universitat Politècnica de València. Va girar entorn del fenomen d'informalització o conversalització del discurs en diferents llengües i contextos i dels usos lingüístics i l'oralització del català en diversos gèneres electrònics. Montesinos va explicar que des de les acaballes del segle XX, en l'escriptura es tendeix cap a estils més orals: s'hi detecten barreges

d'estils formals i informals, vocabularis tècnics i no tècnics, marcadors de familiaritat, etc. I aquests canvis són molt evidents en la comunicació electrònica, caracteritzada per elements com, per exemple, formes abreujades.

— 22 d'octubre. Conferència i col·loqui «En els inicis de la sociolingüística valenciana: impacte i pervivència de l'obra de R. L. Ninyoles i L. V. Aracil». La presentació va anar a càrrec de Joan Pujolar, president de la SOCS. Tot seguit, Raquel Casesnoves (Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra, IULA-UPF) i Amadeu Viana (professor del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida, UdL) van repassar les contribucions d'intel·lectuals valenci-

ans a la sociolingüística i, especialment, la trajectòria de Lluís V. Aracil i Rafael Ll. Ninyoles. Aquestes dues figures van canviar la percepció i les metodologies d'anàlisi de la realitat social amb noves eines conceptuals i les seves idees van tenir ressò internacional i continuen essent referents inevitables. Va tenir lloc a la sala d'actes de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (València).

— 17 de novembre. Conferència «He luchado muy duro para aprender sami: la recuperación de una lengua minoritaria en Suecia». *Sami* és la denominació aplicada a les llengües minoritàries de Suècia que tradicionalment s'han parlat a aquest país, al nord de Finlàndia, a Noruega i a Rússia. En aquesta sessió, Carla Jonsson, professora del Centre de Recerca de Bilingüisme de la Universitat d'Estocolm i professora visitant a la Universitat Oberta de Catalunya, va presentar els resultats d'un estudi sobre l'ús del sami entre adolescents a Suècia, en què es va analitzar com s'empra per a negociar qüestions sobre patrimoni cultural i identitats, tenint en compte els usos tant orals com escrits.

— 19 de novembre. Acte *Nous talents en sociolingüística catalana*, amb què la SOCS va voler començar a difondre regularment els millors treballs de fi de grau i de màster de tema sociolingüístic presentats a les universitats catalanes. En aquesta primera sessió es van exposar els treballs *La comunitat lingüística en el*

gaèlic escocès: una aproximació teòrica i aplicada (Jordi Ortiz, UPF), *Estudi comparatiu: La llengua catalana en el sistema educatiu de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià* (Carlotà Camarasa, UdL) i *Multilingüisme i ideologies de globalisme en una escola internacional a Catalunya: la construcció lingüística de la internacionalitat* (Andrea Sunyol, Universitat Autònoma de Barcelona).

— 22 de febrer. Presentació del número 25 de *Treballs de Sociolingüística Catalana*. M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC; Emili Boix, director de la revista, i Joan Costa, coordinador de la secció monogràfica, van parlar de la implantació de la normativa lingüística, tema abordat en aquest número.

— 18 de maig. Conferència «Quines polítiques lingüístiques per a la integració dels immigrants en territoris bilingües? Una anàlisi comparativa multinivell», de Vicent Climent, assessor polític de la Xarxa per a la Promoció de la Diversitat Lingüística. Es van analitzar les semblances i les diferències entre les polítiques d'integració lingüística de la immigració en tres àmbits: l'europeu, l'estatal i el subestatal, tot comparant-ne també els objectius polítics i ideològics.

— 9 de juny. Conferència «Parlem de la complexitat. La noció de complexitat des de diverses perspectives i tipus de complexitat en les llengües», per Àngels Massip, professora de la Universitat de Barcelona i membre de Sociocomplexitat,

grup de recerca de complexitat, comunicació i sociolingüística.

Premis

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Premi instituït el 2003 amb el nom de Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana de Sociolingüística. S'ofereix al millor llibre de sociolingüística publicat en català durant l'any anterior a l'adjudicació del

premi i escrit per un autor d'un dels territoris de llengua catalana, o bé redactat en qualsevol llengua si és publicat fora d'aquest àmbit i tracta de sociolingüística catalana. En la 14a convocatòria, inclosa dins del *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va quedar desert.

Publicacions

Treballs de Sociolingüística Catalana,
núm. 25 (2015).

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOAN SOLER MATA
Presidència d'honor:	SALOMÓ MARQUÈS SUREDA JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS
Vicepresidència:	M. CARMÉ AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	RAMON TARRÒS ESPLUGAS
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	MAXIMILIANO FUENTES CODERA MONTSERRAT GURRERA LLUCH XAVIER LAUDO CASTILLO ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ BERNAT SUREDA GARCÍA ANTONI TORT BARDOLET
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	93

* Aquesta societat és filial de l'IEC des del 2001.

Activitats

A continuació es presenten les activitats en què va participar la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) durant el curs 2015-2016.

Exposició «La renovació de l'escola pública. De l'Empordà a tot Catalunya (1900-1939)»

Mostra promoguda per l'SHE i coorganitzada per l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà, l'Arxiu Històric de Girona i el

Museu del Joguet de Catalunya. Es va iniciar el 2014 —va ésser exhibida en catorze poblacions gironines—, i l'any 2015 va exposar-se en dotze poblacions més de les comarques de Girona, amb un èxit notable de visitants i amb activitats paral·leles.

Presentació del llibre 'Vint mestres i pedagogues catalanes del segle XX. Un segle de renovació pedagògica a Catalunya'

El llibre analitza l'evolució de l'educació a Catalunya des de l'escola fins a la universitat a través de la mirada, el pensament, l'obra i l'activitat educativa de vint mestres pedagogues amb perfils i trajectòries biogràfiques molt diferents. La selecció duta a terme vol reflectir la complexitat i l'heterogeneïtat de les influències, referents, propostes i pràctiques educatives renovadores de la Catalunya del segle XX.

La presentació va anar a càrrec de representants de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, de professors de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Barcelona (UB), i de mestres. Així mateix, hi va intervenir el president de l'SHE, Joan Soler, coordinador de l'obra i autor de l'article que serveix d'introducció als vint capítols següents, dedicats a la vida i al llegat de les protagonistes, entre les quals figuren Rosa Sensat i M. Antònia Canals. L'acte, coorganitzat amb l'Associació de Mestres Rosa Sensat, editora de

l'obra, va tenir lloc el 10 de novembre a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

Exposició i conferència

Amb motiu del Dia Internacional dels Arxius, la Universitat de Lleida va oferir l'exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromís de les germanes Úriz» entre el 9 de maig i el 15 de juny, als accessos del Claustre de la Pensativa de l'edifici del Rectorat. En el marc de l'exposició, es va organitzar una conferència a la sala d'actes del Rectorat sobre les germanes, que va constar de les ponències següents: «Pepita i Elisa Úriz, dos heroïnes de la Resistència», a càrrec del periodista i historiadore Manuel Martorell; «Pepita i Elisa Úriz, mestres de mestres», per M. Carmen Agulló, professora del Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València (UV), i «Las hermanas Úriz y el exilio», d'Olga García Domínguez, metgessa i amiga de la família.

Seminari de Primavera: «Fer història de l'educació, avui»

Seminari dirigit a investigadors en història i història de l'educació, professors, estudiants i tothom interessat a reflexionar sobre el present i futur de la recerca en història de l'educació. Va incloure la ponència «L'escriptura, de la història a l'era digital», d'Anacleto Pons, catedràtic al Departament d'Història Contemporània

de la UV. Així mateix, es va celebrar una taula rodona titulada *Línies de recerca en història de l'educació: present i futur*, en què van intervenir el Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, amb la comunicació «L'anàlisi de films i la història de l'educació»; el Grup d'Estudis i d'Història de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears, amb «La fotografia com a font per a la història de l'educació», i el Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social de la UB, amb la comunicació «Pensament pedagògic i discursos educatius en la construcció europea: conceptes, discursos i narratives». Va ésser organitzat conjuntament amb el Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona i va tenir lloc el 13 de maig a la Facultat d'Educació i Psicologia d'aquesta universitat.

*Participació en l'organització
i les activitats de la Red de Historia
de la Educación*

Conjuntament amb la Societat Espanyola d'Història de l'Educació i la Societat

Espanyola per a l'Estudi del Patrimoni Històric-Educatiu, es van organitzar les activitats de l'àmbit històric i educatiu del SEP 2016 (XVI Congreso Nacional i VII Congreso Iberoamericano de Pedagogía), celebrat a la Facultat d'Educació de la Universitat Complutense de Madrid entre els dies 28 i 30 de juny. Aquesta edició es va dedicar a la democràcia i l'educació en el s. XXI i al centenari de la publicació de *Democracy and Education*, de John Dewey. Els membres de la junta directiva de l'SHE Joan Soler i Antoni Tort hi van impartir la conferència «Democracia y educación en el siglo XX. De las repúblicas infantiles a la autogestión pedagógica» el dia 29.

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 26 (juliol-desembre 2015): *Innovació docent, didàctica i ensenyament de la història de l'educació*; núm. 27 (gener-juny 2016): *La construcció històrica del dret a l'educació en contextos de transició política democràtica*.

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació:	1985
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BÈRRIO SERRANO
Vicepresidència:	SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Secretaria:	MAGDA SELLÉS QUINTANA
Tresoreria	PERE MASIP MASIP
Vocalia primera:	M. DOLORES MONTERO SÁNCHEZ (fins al 3.6.2016) MARTA CIVIL SERRA (des del 3.6.2016)
Vocalia segona:	NEL·LO PELLICER ROSSELL
Vocalia tercera:	JAUME DURAN CASTELLS (fins al 3.6.2016) JORDI PERICOT CANALETA (des del 3.6.2016)
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER PASQUAL
Nombre de socis:	113

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Comunicació (SCC) durant el curs 2015-2016:

Acte inaugural del curs

Va tenir lloc el 28 d'octubre a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, i inclogué la taula rodona *Periodistes, mitjans de comunicació i el procés sobiranista*, en què participaren els periodistes Francesc-Marc Àlvaro, José Antich, Marçal Sintès i Carles Pont (aquest darrer com a moderador).

Jornada de presentació de l'SCC a València

Es va dur a terme el 15 d'octubre a la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació de la Universitat de València (UV), i es va estructurar en dues sessions. La primera va consistir en un acte acadèmic en el qual Francesc T. Martínez Sanchis (professor del Departament de Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació de la UV) va pronunciar la conferència «La llengua en els mitjans de comunicació valencians». I la secretària de la Societat, Magda Sellés, va moderar la taula rodona *Una mirada a la recerca en comunicació al País Valencià*, en què participaren els professors universitaris

Juan José Bas (Universitat CEU Cardenal Herrera), Mar Iglesias (Universitat d'Alacant), Francesc Martínez Gallego (UV), José Javier Marzal (Universitat Jaume I) i Rafael Xambó (UV). La segona sessió fou l'acte oficial de presentació de l'SCC, que es va celebrar a la Sala de Junes César Simón i va anar a càrrec de Sergi Cortiñas (vicepresident de la Societat), Juli Peretó (delegat de l'IEC a València) i Jordi Bèrrio (president de la Societat).

VII Jornada de Recerca en Comunicació dels Països Catalans

Les Jornades de Recerca en Comunicació dels Països Catalans són un punt de trobada d'experts i membres de grups de recerca comunicativa de l'Alguer, Andorra, Catalunya, Catalunya del Nord, la Franja, les Illes i el País Valencià, que presenten els projectes d'investigació en què treballen. La setena edició es va portar a terme el 20 de gener a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC i es va inaugurar amb la conferència «Web social i difusió de la recerca», de Lluís Codina (professor del Departament de Comunicació de la UPF). A continuació es va fer la taula rodona *Projecció exterior de la recerca catalana a Europa*, amb les intervencions de José Manuel Pérez Tornero (professor del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB), Carlos Scolarì (professor del Departament de Comunicació de la UPF), Jaume Suau (investigador doctorat de la URL) i, com a

moderadora, Magda Sellés. Tot seguit, es va obrir una altra taula rodona sota el títol *Coordinadors dels programes de doctorat. Balanç de la nova implementació de les escoles de doctorat i perspectives de futur*, que anà a càrrec dels professors universitaris Jaume Guillamet (UPF), David Vidal (UAB), Pere Masip (URL) i, com a moderador, Sergi Cortiñas (vicepresident de l'SCC). Va cloure la jornada l'acte de lliurament dels Premis CAC a la Investigació sobre Comunicació Audiovisual, atorgats pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC).

XXVI Conferència Anual a Girona

Va ésser organitzada amb la col·laboració del Grup de Recerca Comunicació Social i Institucional i el Campus de la Comunicació Cultural i Corporativa de la Universitat de Girona, i va tenir lloc el 3 de juny a la seu de l'Institut d'Estudis Gironins (Masia de la Torre, Girona). La jornada va començar amb la conferència «Identitat europea i mitjans de comunicació», de Josep Maria Terricabras, vicepresident del grup Els Verds/Aliança Lliure Europea al Parlament Europeu. Després s'obrí una taula rodona sobre ètica i mitjans de comunicació, en la qual van participar Carles Ruiz, membre del Consell de la Informació de Catalunya; Anna Nogué, subdirectora de l'Agència Catalana de Notícies, i David Vidal, coordinador del Màster en Periodisme Literari, Comunicació i Humanitats de la UAB. Seguida-

ment es va retre homenatge als periodistes i professors universitaris Daniel E. Jones (1950-2007) i Héctor Borrat (1928-2014), a càrrec de Marta Civil (investigadora de l'Institut de la Comunicació de la UAB) i Albert Sáez (periodista professor de la URL), i es passà a celebrar l'Assemblea de socis i sòcies de la Societat. Final-

ment, clogueren la jornada el president de l'SCC, Jordi Bèrrio, i l'alcaldesa de Girona, Marta Madrenas.

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 32 (2) (novembre 2015); núm. 33 (1) (maig 2016).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Fins a l'1 de desembre de 2015

Presidència:	MANUEL LLANAS PONT
Vicepresidència:	MARIA ROSA LLORET ROMAÑACH
Tresoreria:	ESTEVE CLUA JULVE
Secretaria:	HÈCTOR MORET COSO
Vocalia:	DANIEL CASALS MARTORELL CATERINA VALRIU LLINÀS

A partir de l'1 de desembre de 2015

Presidència:	MANUEL LLANAS PONT
Vicepresidència:	DANIEL CASALS MARTORELL
Tresoreria:	MARCEL ORTÍN RULL
Secretaria:	HÈCTOR MORET COSO
Vocalia:	FRANCESC FOCUET BOREU MONTSERRAT BACARDÍ TOMÀS

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN OCERINJAUREGUI

Nombre de socis: 379

Activitats

A continuació es presenten les activitats en què va participar la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) durant el curs 2015-2016:

— 9-12 d'octubre. X Jornades d'Intercanvi Cultural. En aquesta edició es van visitar diversos espais de Tolosa de Llenguadoc i Albi a fi d'establir contactes amb estudiosos locals per a facilitar el

tracte mutu i el coneixement directe del territori. Entre altres activitats, es van oferir conferències com ara «Literatura i cultura occitana del segle XIX», a càrrec de Joèla Ginestet (Universitat de Tolosa-Joan Jaurès), i «Les relacions occitanocatalanes en el segle XIX», per Montserrat Comas (Biblioteca Museu Víctor Balaguer). Van ésser organitzades conjuntament amb la Societat Verdguer i amb la col·laboració

de la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, la Càtedra d'Estudis Occitans de la Universitat de Lleida i la Universitat de Tolosa-Joan Jaurés.

— 13 i 14 de novembre. XI Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics: «Excursions, viatges, migracions: etnopoètica i mobilitat humana». L'onzena edició de la trobada anual del Grup d'Estudis Etnopoètics de l'SCLL es va celebrar a la Biblioteca Nacional d'Andorra. Va ésser inaugurada per la directora de Promoció Cultural i Política Lingüística del Govern d'Andorra, Montse Planelles, i la ponència convidada, «Viatgers per la República d'Andorra», va anar a càrrec de l'historiador andorrà Joan Peruga. El programa va incloure activitats diverses, com ara comunicacions orals, visites guiades (per exemple, per la Ruta del Ferro i al Centre d'Interpretació de la Farga Rossell d'Ordino) i presentacions de nous materials bibliogràfics.

— 18 de novembre. Jornada *Els visigots a Catalunya*. Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana d'Estudis Històrics i la Societat Catalana de Musicologia en el marc de 1600è aniversari de l'arribada del rei visigot Ataülfi i la seva esposa Gal·la Plàcidia a Barcelona. Aquest fet, que va tenir lloc l'any 415, va ésser el primer contacte amb el món visigòtic a casa nostra. Va incloure una sessió conduïda per Philip Banks per a situar el context històric; una altra sobre

el llegat lingüístic dels visigots, amb les conferències «Els noms comuns d'arrel germànica en català», de Joan Maria Jaime Moya, i «Fonètica i onomàstica», a càrrec de Josep Moran, i l'última sessió va girar entorn de la repercussió moderna, amb una conferència sobre la tragèdia *Gal·la Plàcidia* d'Àngel Guimerà, pronunciada per Ramon Bacardit, i una altra sobre l'òpera homònima que posteriorment va compondre Jaume Pahissa, a càrrec de Xosé Aviñoa. Es va celebrar a la seu de l'IEC.

— 9 de març. I Seminari Rafael Tasis. Cinquanta anys després de la mort d'aquest escriptor barceloní, el Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània i el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), conjuntament amb l'SCLL, van instituir aquest seminari a fi d'establir un punt de trobada triennal entre investigadors literaris d'arreu dels Països Catalans perquè aprofundeixin en l'obra de l'autor i dels seus coetanis i abordin els eixos d'interès de la seva trajectòria intel·lectual. En aquesta primera edició, els experts convidats van oferir una visió de les diferents facetes de Rafael Tasis (historiador, periodista, polític, novel·lista, traductor...) que va permetre rellegir, actualitzar i valorar la vigència de la seva obra. Així mateix, es van fer dos debats i es va presentar el Fons Rafael Tasis i Marca de la Biblioteca d'Humanitats de la UAB. Es va impartir a la seu de l'IEC.

— 4 de maig. Presentació del llibre *El pont retrobat. Escrits d'Antoni Simon Mossa*. Amb motiu del centenari del naixement d'Antoni Simon Mossa, ideòleg de l'independentisme sard, es va presentar aquesta publicació en un acte en el qual van participar el seu fill i curador de l'obra, Pere Simon Alta; Francesc Ballone, membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC a l'Alguer; Marcel A. Farinelli, historiador; Simone Censi, arquitecte, i, com a moderador, el president de l'SCLL, Manuel Llanas. Va ésser coorganitzat amb l'Associació Cultural «Pro no ismentigare», l'Associació dels Sardes a Catalunya i l'Ofici de l'Alguer de la Delegació del Govern a Itàlia, i es va celebrar a la seu de l'IEC.

— 15-16 d'abril i 6-7 de maig. II Curs de Literatura Popular: «Contant i cantant: rondalles i cançons a l'escola». Aquesta segona edició del curs va girar entorn de les rondalles i les cançons com a material didàctic. Es van dur a terme diverses sessions, entre les quals, per exemple, «Com sona l'ESO: tractament integrat de llengua, literatura, música i fantasia», «Cantar a l'escola: la cançó com a estratègia docent en l'educació primària» i «Criatures màgiques de tradició oral: rondalles i llegendes a l'escola». Així mateix, es van oferir altres activitats, com per exemple tallers de cant improvisat i de com cantar contes, i l'espectacle «Una mar de musiqueries», de Dani Miquel. Va ésser organitzat per la Universitat d'Ala-

cant, amb la col·laboració del Grup d'Estudis Etnopoètics de l'SCLL, i va tenir lloc al Centre Social d'Altea.

— 17 de maig. III Jornada Litcat de Grups d'Investigació de Literatura Catalana Contemporània. Aquesta edició es va organitzar conjuntament amb el Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant i es va portar a terme a la Sala Altamira de l'Edifici Ramón y Cajal de la Seu Universitària Ciutat d'Alacant. El programa va incloure més d'una desena de conferències a càrrec d'experts de grups de recerca en literatura catalana contemporània, entre les quals, per exemple, «Globalització i literatura», per Enric Balaguer (Grup de Recerca de Literatura Contemporània); «Camilo José Cela en la literatura catalana: una correspondència inèdita amb Blai Bonet», a càrrec de Xavier Pla (Grup de Recerca en Literatura Catalana Contemporània de la Universitat de Girona, UdG), i «Teatre aplicat: una dramatúrgia per a l'educació de la memòria», d'Isabell Marcillas (Grup d'Estudis Transversals de la Universitat d'Alacant).

— 4 de juny. Sortida a Vilanova i la Geltrú organitzada per l'SCLL per a realitzar visites guiades a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i al Museu Romàntic Can Papiol.

— 21 de juny. Taula rodona «SOS. Ensenyar literatura catalana». Debat públic per a analitzar la situació actual de marginació de la literatura catalana en

l'ensenyament secundari i universitari i proposar solucions per a revertir-la. Els convidats van ésser Xavier Antich, filòsof i professor de la UdG; Jaume Aulet, professor de literatura catalana a la UAB; Anton Carbonell, professor de literatura catalana a secundària; Marta Khouja, estudiant del màster de secundària, i Dolors Miquel, escriptora. L'acte, dut a terme a la seu de l'IEC, va ésser organitzat pel Col·lectiu Pere Quart de professors de literatura catalana, amb la col·laboració de l'SCLL.

Publicacions

COROMINA, Eusebi; PINYOL, Ramon. *Literatura catalana contemporània: crítica, transmissió textual i didàctica*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2016. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 11) [Coedició amb la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya]

Llengua & Literatura, vol. 26 (2016).

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 25 de gener de 2016

Presidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Vicepresidència:	RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
Tresoreria:	GEMMA ROCA PALLARÈS
Secretaria:	NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vocalia:	DAVID ATZET ROVIRA
	AINA BARCELÓ CUERDA
	MARC BARRACÓ SERRA
	NARCÍS BARTINA BOXA
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRACÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	AGUSTÍ EGEA ÁLVAREZ
	CARMINA LUQUE SARMIENTO
	MANEL PAGÈS PANADÈS
	XAVIER PARDELL PEÑA

A partir del 25 de gener de 2016

Presidència:	NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vicepresidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Tresoreria:	CARMINA LUQUE SARMIENTO
Secretaria:	IVAN NADAL LATORRE
Vocalia:	JORDI AGUSTÍ VERGÉS
	AINA BARCELÓ CUERDA
	NARCÍS BARTINA BOXA
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRACÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	AGUSTÍ EGEA ÁLVAREZ

ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ

RAMON IZQUIERDO CLEMENTE

MANEL PAGÈS PANADÈS

GEMMA ROCA PALLARÈS

Delegada de l'IEC:

ALÍCIA CASALS GELPÍ

Nombre de socis:

149

Assemblea General

El 18 de desembre de 2015 es va celebrar, a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, una Assemblea General de socis i sòcies de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT). Després de l'assemblea, Núria Salán va pronunciar la conferència «Materials: la veritable revolució del darrer segle!», amb què va repassar els canvis que s'han donat en els materials, el seu desenvolupament i la seva implantació i acceptació. Salán va parlar, per exemple, d'enganys històrics, de materials que semblava que serien la salvació del món i de casos de fallades per mala selecció o mal ús del material.

Així mateix, el 25 de gener de 2016 es va dur a terme una altra Assemblea General per a elegir la Junta Directiva dels següents dos anys. S'hi va presentar una única candidatura encapçalada per Núria Salán, que va ésser escollida per tots els vots emesos.

Activitats

L'SCT al llarg del curs 2015-2016 va participar en les activitats següents:

— 2 de febrer. 4a Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària (JIPI 2016). Es va donar suport a aquesta trobada de doctorands de Catalunya, en què van intercanviar experiències i coneixements mitjançant activitats varies com ara presentacions orals i en forma de pòster o debats. Es va celebrar a l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona (UB).

— 15, 16 i 18 de febrer. 3r Congrés d'Energia de Catalunya. L'SCT va participar en la tercera edició del CoEnerCat, organitzat per l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya per oferir un espai de presentació i consens de propostes per a emprendre la construcció del sistema energètic de la Catalunya del futur. S'hi van presentar diferents visions de la transició energètica de Catalunya des dels àmbits de l'administració pública i empreses, de la formació de professionals i la recerca, i de l'àmbit territorial rural i urbà. Es va celebrar a la Casa del Mar de Barcelona.

— 17-19 de març. XVII Exproerca Jove. L'SCT va participar en aques-

ta mostra de treballs de recerca de joves d'entre 12 i 30 anys organitzada per MAGMA, Associació per Promoure la Recerca Jove. El tema de les recerques exposades és lliure i un jurat procedent de diferents àmbits acadèmics i professionals avalua els treballs. Aquest any va tenir lloc a La Salle Campus Barcelona - Universitat Ramon Llull, i l'últim dia es van lliurar els premis, consistents bàsicament en la participació dels seus autors en certàmens internacionals. El primer premi va ésser per al treball *Disseny, construcció i programació d'un dispositiu sense fil comandat per veu. Whatsapp i Telegram amb funcions diverses*, d'Aleix Rodríguez Alameda, alumne de segon de batxillerat de l'INS Vilatzara (Vilassar de Mar). Així mateix, es va donar un accèssit al treball de primer d'ESO titulat *Poliesportius adaptats: disseny i creació d'un sistema per evitar confusions amb les línies amb la pràctica d'un esport en un pavelló i facilitar el seu ús a persones amb discapacitats sensorials*, de Mireia Calduch, de l'INS Aiguaviva (Mollet).

— 31 de març. Xerrada interactiva «Tecnologies 3.0: primera visió, primera impressió». Activitat emmarcada dins el cicle de conferències de l'SCT en col·laboració amb l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB), que va anar a càrrec dels enginyers industrials Xavier Martínez Faneca (BCN3D Technologies) i Daniel Carrillo Ruiz (FirstV1sion). A BCN3D

Technologies dissenyen, produeixen i venen màquines de fabricació digital, exporten productes de maquinari lliure que ajudin empreses i persones a acostar-se a la tecnologia d'una manera més fàcil i entenedora, i fabriquen impressores 3D. L'empresa FirstV1sion desenvolupa dispositius d'enregistrament d'imatge subjectiva que s'instal·len en peces de roba esportiva. Es va dur a terme a l'Aula Capella de l'ETSEIB.

— 28 d'abril. Tertúlia a tres bandes «Tecnologia i qualitat de vida». Xerrada organitzada per l'SCT per a debatre l'estat de la tecnologia aplicada a la recerca biomèdica i a la bioenginyeria. Hi van intervenir Manel Esteller, director del Programa d'Epigenètica i Biologia del Càncer de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge; Rubén López, investigador de l'Institut de Neurociències de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Rosendo Garganta, fundador i director general de Devicare, empresa dedicada a garantir la millora de la qualitat de vida de pacients crònics. Va tenir lloc a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

— 20 de juny. Visita al Centre de Supercomputació de Barcelona (BSC). Els membres de l'SCT i els guanyadors dels premis Exporecerca Jove, Aleix Rodríguez i Mireia Calduch, van poder conèixer aquesta instal·lació científica i centre de recerca públic on es troba el MareNostrium, un dels superordinadors més potents d'Europa. El BSC està situat al re-

cinte Torre Girona de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

— 1 de juliol. IV Jornada sobre Innovació a l'Ensenyament de la Tecnologia: «Posa't les piles per la tecno!». Activitat adreçada al professorat de tecnologia preuniversitari, amb l'objectiu d'oferir un espai per a compartir experiències i iniciatives i per a debatre temes relatius a la docència i als continguts de tecnologia en els currículums acadèmics. Aquesta edició va ésser coorganitzada amb el CESIRE Aulatec, l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa (ESEIAAT) i l'Associació d'Amics de la Metal·lúrgia, amb la col·laboració de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UPC, i va tenir lloc a les instal·lacions de l'ESEIAAT.

— 9 de juliol. Nit dels Museus a Sant Boi. En el marc de la Nit dels Museus, Núria Salán, santboiana i presidenta de l'SCT, i Marc Boada, divulgador científic, van oferir una conferència al Museu de Sant Boi de Llobregat sobre la ciència i els materials, amb una combinació d'explicacions científiques i de situacions que es poden donar en la vida quotidiana.

— 22 de juliol. Tancament del curs de l'SCT. Es va visitar la Fàbrica Moritz, a Barcelona, on un guia va expli-

car l'àmplia història d'aquest espai, i després es va fer un sopar.

— 25-29 de juliol. SIS 2016: «Primera conferència sobre l'impacte social de la ciència». L'objectiu principal de la conferència és fer un pas endavant important en l'anàlisi de la recerca —en els diferents àmbits científics— que té més impacte social. Va tenir lloc a l'Edifici Històric de la UB i va ésser organitzada per aquesta universitat i Social Impact Open Repository, amb la col·laboració de l'SCT, especialment en la sessió semple-nària «Research work as the best tool for improving research innovation in high school students». Aquesta sessió, celebrada el dia 27, va ésser coordinada per la presidenta de l'SCT, Núria Salán, i va tenir com a ponents Frederic Luque, Ivan Nadal i Antoni Hernández, vicepresident, secretari i vocal de la junta directiva de la Societat, respectivament.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia

Premi instituït el 1969, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre tecnologia. En la 46a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va quedar desert.

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EMMA SALLEN DEL COLOMBO
Vicepresidència: ALFONS ZARZOSO ORELLANA
Secretaria: MIQUEL TERREU GASCON
Tresoreria: JORDI FERRAN BOLEDA
Vocalia: FRANCESC X. BARCA SALOM
JOSEP BERNABEU MESTRE
PASQUAL BERNAT LÓPEZ
MÓNICA BLANCO ABELLAN (des del 19.11.2015)
ÀNGEL CALVO CALVO (fins al 18.11.2015)
JOSEP M. CAMARASA CASTILLO
MIQUEL CARANDELL BARUZZI (des del 19.11.2015)
CARMEL FERRAGUD DOMINGO (des del 19.11.2015)
CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ
PERE GRAPÍ VILUMARA
JOAQUIM GUILLEM LLOBAT
NÈSTOR HERRAN CORBACHO (fins al 18.11.2015)
ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL
MARIA ROSA MASSA ESTEVE
ÒSCAR MONTERO PICH (des del 19.11.2015)
JOSÉ PARDO TOMÁS
ENRIQUE PERDIGUERO GIL
MERCÈ PIQUERAS CARRASCO (fins al 18.11.2015)
CARLES PUIG PLA
MÓNICA RIUS PINIÉS
XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ
JOSEP SIMON CASTEL

Delegat de l'IEC: DAVID JOU MIRABENT (fins al 19.6.2016)
ANTONI ROCA ROSELL (des del 20.6.2016)

Nombre de socis: 308

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) durant el curs 2015-2016, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Jornades i congressos

— 2-5 de setembre. Congrés Internacional Ciència i Ficció: «L'exploració creativa dels mons reals i dels irreals». Va ésser organitzat conjuntament amb la Societat Catalana de Ciència-ficció i Fantasia i amb la col·laboració de diverses entitats. Es va estructurar en quatre blocs, cada un dels quals va constar de diverses comunicacions. El primer es va dedicar a la ciència-ficció; el segon, a la condició humana i al cosmos; el tercer, a la ciència-ficció en l'ensenyament, i el quart, a la ciència-ficció fora del llibre. A més, es van oferir altres activitats, com ara visites a la Biblioteca de Catalunya, al Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú) i al Castell de Concabella.

— 17 d'octubre. VI Jornada d'Història de l'Astronomia i de la Meteorologia, organitzada conjuntament amb el Patronat d'Estudis Osonencs i l'Agrupació Astronòmica d'Osona, amb la col·laboració de diverses entitats. Jornada adreçada als estudiosos de la història de l'astronomia i de la meteorologia, per a oferir-los un espai de treball, debat i divulgació de les seves recerques acabades o en curs. Es va celebrar al Temple Romà de Vic i va constar de més d'una quinzena

de comunicacions, de debats i de conferències, com per exemple «Une histoire de la photographie astronomique en quatre tableaux», de Charlotte Bigg.

— 20-21 de novembre. XIII Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament Antoni Quintana Marí. Per mitjà de debats i comunicacions, es van abordar les àrees temàtiques següents: la immersió de la història de la ciència a l'aula, l'acoblament de la història de la ciència en el currículum educatiu, la cultura material de la ciència en l'ensenyament, les TIC en la incorporació de la història de la ciència a l'ensenyament, la història de la ciència en la formació del professorat, i les relacions entre divulgació científica i ensenyament. Agustín Adúriz, investigador del Centre de Formació i Investigació en Ensenyament de les Ciències de la Facultat de Ciències Exactes i Naturals de la Universitat de Buenos Aires, va ésser el conferenciant convidat, que va parlar de «Modos de racionalidad en la historia de la ciencia para la enseñanza de las ciencias». Durant la jornada també es va lliurar el XIII Premi Antoni Quintana Marí per a treballs de recerca de batxillerat. Va tenir lloc a Barcelona, el dia 20 a la seu de l'IEC i el 21, a la Residència d'Investigadors.

— 25 de febrer. Jornada *100 anys de matemàtiques a l'IEC*. Es van presentar els resultats del projecte de recerca Cent anys de matemàtiques a l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011) de la

Secció de Ciències i Tecnologia, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Matemàtiques, la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, el Centre de Recerca Matemàtica i l'SCHCT. El projecte constitueix un conjunt de bases de dades que recull totes les activitats de l'IEC relacionades amb les matemàtiques des de 1911. La presentació dels resultats va anar a càrrec dels seus responsables, Manuel Castellet i Antoni Roca Rosell, i també van intervenir-hi Amadeu Delshams, Joan de Solà-Morales i Emma Sallent.

Cicles temàtics

Mirades crítiques sobre la història dels videojocs a Espanya: molt més que una tecnologia

per a l'entreteniment

Cicle que va oferir una visió retrospectiva dels inicis i el desenvolupament de l'oci electrònic a Espanya per a conèixer els contextos socials i culturals en què es van crear i difondre els videojocs, a fi d'entendre la seva popularitat. Va comprendre tres conferències: «Píxels de la societat espanyola: entre innovació tecnològica i impacte cultural», pronunciada per Simone Belli (Escola d'Innovació de la Universitat d'Investigació de Tecnologia Experimental, Yachay Tech, Equador), el 28 setembre; «Publicacions i comunitats pioneres en la informàtica personal: revista *Microbit*», per Ramon Sangüesa (UPC), el 22 d'octubre, i «Joc i cultura dels ordinadors (anys 80 i 90). L'experi-

ència del desaparegut Centre Divulgador de la Informàtica de Catalunya», de Santiago Guillen, el 12 de novembre.

Els drets sobre la propietat intel·lectual en ciència i tecnologia

Va ésser organitzat conjuntament amb l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero i les sessions es van impartir al mes de novembre a la sala de conferències de la seva seu, a València. L'objectiu va ésser aprofundir en l'anàlisi dels drets sobre la propietat intel·lectual, i va incloure les conferències següents: «Scientific innovation in IP: the challenges of agroecology and synthetic biology in the UK», per Dominic Berry (Universitat d'Edimburg), el dia 4; «Patents industrials», a càrrec de Stathis Araposthatis (Universitat d'Atenes), el dia 18, i «Propietat intel·lectual i medicaments alemanys a Espanya», per Rafaela Domínguez (Universitat de València), el dia 25.

Seminaris d'Osona: Interpretant la Natura. Una aproximació

historiogràfica a les ciències naturals a l'Espanya contemporània

Cicle coorganitzat amb l'Agrupació Astronòmica d'Osona i celebrat a la seva seu (Vic), que va constar de quatre conferències dedicades a diferents aspectes de la història de les ciències naturals del nostre àmbit geogràfic:

— 10 de novembre. «De Barcelona a Torelló: correm cantant a repoblar

de peixos les nostres aigües», per Laura Valls (del CEHIC, Centre d'Història de la Ciència de la UAB, i del Consell Superior d'Investigacions Científiques). Entre el 28 i el 30 de juny de 1912, Torelló va organitzar la seva primera Festa del Peix, una festa popular promoguda per la Junta de Ciències Naturals de Barcelona a fi de millorar la riquesa dels rius i llacs de Catalunya. Anteriorment s'havia celebrat a Banyoles, Terrassa i Manresa, i estava previst que arribés a Barcelona al final del 1912, amb una gran exposició de piscicultura i pesca. La de Torelló va ésser la primera celebrada al riu Ter i va incloure, entre altres actes, una conferència sobre piscicultura, el llançament de peixos al riu i un concurs de pesca, tot plegat per introduir al riu espècies que aleshores no hi existien. El cas de Torelló, que va continuar amb una segona festa i la inauguració d'un laboratori ictiogènic l'any 1914, va servir en aquesta sessió per a situar en el context de l'època una iniciativa del nostre passat científic que ha estat oblidada. Es va mostrar com fa un segle la introducció d'espècies de peixos autòctones i al·lòctones a rius i estanys era una pràctica científica habitual, que després ha contrastat amb la silenciosa i invisible davallada que van patir durant dècades les poblacions de peixos autòctons en aquelles aigües, encara avui poc estudiada.

— 22 de desembre. «La tradició naturalista a Osona. Actors i arguments d'una aventura científica», de Pascual

Bernat (CEHIC). Els recursos bàsics per a la supervivència es troben al medi natural i el seu coneixement i estudi ha format part de l'activitat cultural i intel·lectual des del principi de la humanitat. En aquesta sessió es va parlar de com ha estat aquesta exploració i estudi de la naturalesa des d'Osona, analitzant les contribucions de nombrosos científics que amb les seves aportacions han fet possible un coneixement més precís del medi natural que ens envolta.

— 23 de febrer. «Franco *vs* Darwin: evolucionisme i política en el règim franquista», a càrrec de Clara Florensa (CEHIC). Durant els anys quaranta i cinquanta, a l'Espanya de Franco, les reflexions al voltant del darwinisme van preocupar especialment l'Església i els intel·lectuals ideòlegs del règim franquista. El silenci a la premsa, a les aules i a les llibreries sobre la teoria de l'evolució —per la censura del règim— contrastava amb la dedicació al tema en cercles instruïts, reduïts i tancats. Dins d'aquests cercles s'exposaven i es debatién obertament la por, el rebuig, les possibilitats d'adaptació i els límits d'acceptació d'una teoria que, de cara al públic, s'havia ignorat o demonitzat. Un d'aquests cercles va ésser el congrés en commemoració de la mort de Balmes que es va celebrar a Vic el 1949, on es va reflexionar sobre si ciència, política i ideologia poden tractar-se com entitats independents i es van plantejar qüestions com ara fins a quin punt

poden haver donat forma a la ciència espanyola quaranta anys de franquisme.

— 29 de març. «D'homínid a burro: la polèmica de l'Home d'Orce a la premsa d'una democràcia naixent», de Miquel Carandell (CEHIC). L'any 1982, tres joves científics de l'Institut de Paleontologia de Sabadell van excavar un jaciment d'Orce (Granada) i hi van trobar un fragment de crani que es van endur a Sabadell. L'any següent, la revista científica de l'Institut de Paleontologia va publicar un article sobre aquest crani i es va fer una roda de premsa a Granada amb la presència de polítics de la Diputació de Barcelona, de la Junta d'Andalusia i dels tres científics per presentar al món la troballa. L'endemà, tots els diaris en parlaven i posteriorment prestigiosos científics francesos van visitar les excavacions d'Orce i van donar suport als catalans en les seves afirmacions. El 1984 es va acabar la neteja de la part interna del fragment, en què es va descobrir un caràcter anatòmic poc habitual en humans. Els francesos van assegurar que pertanyia a un ase jove prehistòric i, a partir d'aleshores, va començar la polèmica. En aquesta sessió es va parlar de com aquest context va provocar l'atenció de la societat, que va ésser determinant per al posterior desenvolupament de la història científica, i es va veure com la ciència també es fa als mitjans de comunicació.

Disciplina i conversió a la presó:
una mirada històrica sobre el pres,
l'espai i les relacions de poder

Es van examinar els sistemes penitenciaris instaurats a Espanya en els segles XIX i XX, tant des d'una perspectiva històrica com des de l'actualitat, i hi van intervenir víctimes del franquisme que van passar un període condemnatòri en alguna de les presons catalanes. Va constar de tres conferències:

— 3 de desembre. «Espacio y disciplina: una aproximación a la arquitectura penitenciaria», per Pedro Fraile (catedràtic de geografia humana per la Universitat de Lleida), que va parlar de la relació entre configuració espacial i disciplina i de les solucions arquitectòniques en l'empresonament, des del descobriment de la vigilància central i les seves diferents modalitats fins a la seva evolució.

— 10 de desembre. «Disciplina y moralización en la prisión femenina durante el siglo XX», a càrrec de Fernando Hernández (Grup d'Estudis sobre la Història de la Presó i les Institucions Punitives de la Universitat de Castella-la Manxa), que va analitzar les característiques i l'evolució a l'Espanya del segle XX en l'àmbit carcerari femení.

— 17 de desembre. «Conversió i supervivència: ocultamente y bajo mano se obrará el milagro», per Òscar Montero (CEHIC) i Rosario Fontova (periodista especialitzada en memòria històrica). Va girar entorn dels diferents actors que in-

tervenien en el règim disciplinari de la presó, especialment del pas de guàrdies, religiosos o visitadors a la presó Model de Barcelona.

Ciència, tecnologia i medicina
a les places: governabilitats,
apoderaments i resistències

Es van dur a terme les sessions tercera i quarta d'aquest cicle intermitent inaugurat el 2012. La tercera sessió, el 18 de gener, va girar entorn de les llavors transgèniques; a més de membres de la Plataforma Transgènics Fora i de l'associació Som Lo Que Sembrem, hi van intervenir Asa Ekengren (especialista en història del neoluddisme als EUA i membre del CEHIC) i Ferran Aragón (historiador de la ciència i expert en biogenètica, també del CEHIC). En la quarta sessió, el 17 de juny, es va abordar el tema dels tòxics nuclears, ja que la doble trajectòria de desplegament nuclear i contestació antinuclear a Catalunya ha reaparegut als mitjans i als carrers, principalment a causa del programa governamental de construcció de cementiris nuclears (Ascó, 2010-2011) i per la repetició de moviments sísmics naturals i induïts (per exemple, el sisme de 4,2 graus Richter associat al projecte Castor d'emmagatzematge de gas, el 2013).

Imágenes del cerebro, imágenes
de la mente

Es va analitzar el vincle mil·lenari entre imatges de la ment i imatges del cervell,

tot estudiant les representacions medievals de les facultats de l'ànima al cap, els primers dos segles (XVII-XIX) de la investigació empírica sobre les localitzacions cerebrals, i algunes ambicions i límits de la neuroimatge contemporània. Les conferències van ésser les següents:

— 11 de febrer. «Images of the brain: Medieval and Renaissance visualizations of the faculties of the soul», d'Annemieke Verboon (grup d'antropologia escolàstica del Centre d'Investigacions Històriques de l'Escola d'Alts Estudis en Ciències Socials de París), que va examinar com en l'edat mitjana i el Renaixement es va pensar l'entrellaçament de l'ànima i del cos, així com el paper que ha d'adoptar el cervell com a seu física de l'ànima sensitiva. Es van analitzar imatges de l'època del cervell i de les facultats de l'ànima.

— 3 de març. «La mano y el ojo: técnicas de disección, artificios cerebrales e imágenes del cerebro, siglos XVII-XIX», a càrrec de Rafael Mandressi (investigador del Centre National de la Recherche Scientifique, CNRS, i director adjunt del Centre Alexandre Koyré d'Història de les Ciències i les Tècniques de París).

— 14 d'abril. «¿Leer la mente y explicar la cultura? Ciencia y quimera de la neuroimagen contemporánea», a càrrec de Fernando Vidal (professor d'investigació ICREA al CEHIC i coordinador d'aquest cicle).

Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics
 Cicle organitzat amb la col·laboració del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya. Es va obrir el 15 de gener amb la conferència «La innocència de prémer un botó: algunes claus per a una història de la interactivitat», de Jaume Sastre-Juan (Centre Interuniversitari d'Història de les Ciències i de la Tecnologia de la Universitat de Lisboa). El 18 de març, Vàngelis Villar (Museu Olímpic i de l'Esport de Barcelona) va pronunciar la conferència «L'exposició "Ciència viscuda" a Mataró i les col·leccions científiques d'un institut de secundària del segle XIX». I, finalment, el 20 de maig, Sam Alberti, director del Hunterian Museum del Col·legi Reial de Cirurgians d'Anglaterra, va parlar de «The "museum affect" or how individual responses to anatomical collections did create new, unexpected meanings».

Ciència i fotografia I

Cicle dedicat especialment a les relacions que algunes institucions i científics catalans van tenir amb la fotografia, tot i que també va incloure col·loquis al voltant de qüestions d'abast internacional. Es va programar en tres sessions:

— 26 d'abril. «La recepció de la daguerreotípia pels científics de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (1839-1844)», a càrrec de Jep Martí (associació Fotoconnexió). La daguerreotípia, que va permetre a la humanitat canviar la manera de mirar, veure, pensar i interpre-

tar el món, va arribar a Barcelona el 10 de novembre de 1839 de la mà d'un destacat membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, el metge Pere Felip Monlau Roca. Es van plantejar qüestions com ara el paper real que hi va jugar la Reial Acadèmia, quins científics van acollir el nou invent amb els braços oberts, si hi va haver oposició des de l'Acadèmia, o com el va acollir el món acadèmic.

— 17 de maig. «Fotògrafes i científiques al segle XIX», per Maria de los Santos García Felguera (Universitat Pompeu Fabra i Fotoconnexió). En aquesta sessió es va veure com les primeres il·lustracions per a un llibre de botànica fetes mitjançant un procediment fotogràfic, el 1843, són obra de la britànica Anna Atkins, i que des dels inicis de la fotografia hi va haver dones interessades per la ciència en diferents camps (botànica, geologia, astronomia...) i per aquest nou mitjà de representació de la realitat.

— 7 de juny. «Un científic fotògraf del segle XIX: Lluís Marià Vidal», a càrrec de Ramon Barnadas (Fotoconnexió i SCHCT). Lluís Marià Vidal va exercir de geòleg, enginyer de mines, paleontòleg, arqueòleg i fotògraf, i va ésser un gran aficionat a l'excursionisme. La interrelació de les seves dedicacions va donar lloc a un conjunt d'imatges excepcionals que mostra l'estat i l'entorn del Pirineu de Lleida, l'aplicació de la fotografia a diverses disciplines científiques, i les ascensions a cims destacats.

Altres activitats

Rethinking 20th Century Cosmology

Activitat coorganitzada amb el CEHIC amb motiu de la celebració del centenari de la teoria de la relativitat general d'Albert Einstein i la seva hipòtesi cosmològica, que es va programar en dues sessions. La primera va tenir lloc el 12 de maig a la seu de l'IEC i va incloure la conferència «The Universe, the Cold War, and Dialectical Materialism», a càrrec de Helge Kragh (Universitat d'Aarhus, Dinamarca). La segona es va dur a terme l'endemà a la seu del CEHIC (Bellaterra, Barcelona) i va consistir en sessions impartides per Matteo Realdi (Universitat d'Amsterdam), Erhard Scholz (Universitat de Wuppertal, Alemanya), Antoni Roca Rossell (UPC), Xavier Roqué (UAB) i Silvia De Bianchi (UAB).

L'emergència sanitària de la Guerra

Civil Espanyola a Barcelona

Amb motiu de la setmana de reivindicacions pels drets de les persones refugiades

convocada per la plataforma Stop Mare Mortum, el 16 de juny l'SCHCT va organitzar aquest itinerari per la Barcelona del 1936 al 1939. Es va aprofundir en la història de l'assistència mèdica a Barcelona durant la Guerra Civil (hospitals provisionals, innovacions mèdiques, iniciatives de política de sanitat, recursos per als refugiats...) i es va reflexionar sobre la solidaritat de la ciutat amb els refugiats de la resta de l'Estat durant aquesta guerra i sobre les actituds d'Europa i el món envers l'exili espanyol.

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 8 (2015).

GRAPÍ VILUMARA, Pere; MASSA ESTEVE, María Rosa (coord.). *Actes de la XIII Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament Antoni Quintana i Marí (Barcelona, 20 i 21 de novembre de 2015)* [en línia]. Barcelona, 2016.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: ABEL MARINÉ FONT
Vicepresidència: ANTONI MATEOS GUÀRDIA
Tresoreria: SÍLVIA BAÑARES VILELLA
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
PERE CASTELLS ESQUÉ
JESÚS CONTRERAS HERNÁNDEZ
RAMON ESTRUCH RIBA
ROSAURA FARRÉ ROVIRA
ESTANISLAU FONS SOLÉ
BUENAVENTURA GUAMIS LÓPEZ
CLAUDI MANS TEIXIDÓ
EDUARD MATA ALBERT
JOSEP M. MONFORT BOLÍVAR
ANNA PALENCIA GARCÍA
ÀNGELS ROURA RECINCÓS
JORDI SALAS-SALVADÓ
GEMMA SALVADOR CASTELL
M. CARMÉ VIDAL CAROU

Delegat de l'IEC: DAMIÀ BARCELÓ CULLERÉS

Nombre de socis: 233

Assemblea General

El 20 d'octubre de 2015 se celebrà l'Assemblea General de socis i sòcies de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Tot seguit, es van oferir dues con-

ferències. La primera, «L'etiquetatge dels aliments segons el nou Reglament comunitari 1169/2011», va anar a càrrec de l'advocada Sílvia Bañares, tresorera de l'Associació, i va incloure la presentació del seu llibre *1169 preguntas y respuestas*

sobre el etiquetado de los alimentos, co-escrit amb Luis González Vaqué, president del China-European Union Food Law Working Group. La segona conferència, «Recent evolució en l'àmbit del dret alimentari a la Xina: les noves lleis de seguretat alimentària i de la publicitat», va ésser pronunciada per Luis González Vaqué, que també va presentar el llibre que coordinà, *Introducción al derecho alimentario en China*, de l'advocat Nicola Aporti.

Activitats

2n Congrés Internacional

sobre Xocolata i Cacao en Medicina

L'ACCA, conjuntament amb la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona (UB) i altres entitats, va col·laborar en l'organització d'aquest congrés de la Societat Internacional sobre Xocolata i Cacao en Medicina, que se celebrà a l'Edifici Històric de la Universitat els dies 25 i 26 de setembre de 2015.

El congrés va aplegar més d'una seixantena d'investigadors i empresaris d'arreu del món per a parlar dels coneixements més nous i controvertits sobre els efectes del consum de xocolata i cacao en la salut humana. En aquesta edició es van plantejar i debatre qüestions com ara si una dieta rica en xocolata pot reduir el risc cardiovascular, si la xocolata té components que contribueixen a evitar la pèrdua de memòria o si el consum de cacao és beneficiós per a la diabetis.

La conferència inaugural, «Dubtes d'un científic extraterrestre: què és la xocolata?», va ésser impartida per Claudi Mans, catedràtic emèrit del Departament d'Enginyeria Química de la UB. Tot seguit, es van dur a terme les sessions científiques, entre les quals convé destacar la ponència «Modulation of obesity-related inflammation and fatty liver disease by cocoa: a potential role for the mitochondria», a càrrec de Joshua D. Lambert (professor del Departament de Ciència Alimentària de la Universitat Estatal de Pennsilvània), en què va analitzar l'efecte de la ingesta del cacao sobre el metabolisme dels hidrats de carboni i els greixos.

Seminari «Mercat de matèries primeres en la indústria alimentària. Gestió de compres de matèries primeres per a la indústria»

L'ACCA va col·laborar en l'organització d'aquest seminari del Departament de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), que va tenir lloc el 6 d'octubre de 2015 a la Sala de Juntes de la Facultat de Veterinària (Bellaterra).

El seminari va ésser impartit pel biòleg Jordi Civit, que ha ocupat llocs de direcció de compres a empreses nacionals i multinacionals dels sectors alimentari, farmacèutic i de distribució, i és un expert reconegut en gestió estratègica de compres. Anava dirigit a llicenciats o graduats d'estudis tècnics —per exemple, ciència i

tecnologia dels aliments, química o veterinària—, interessats en la gestió de compres en la indústria agroalimentària, i a professionals que gestionen les compres de matèries primeres en aquesta indústria. La finalitat era ensenyar-los els principis de la gestió de compres de les matèries primeres alimentàries, basats en els mètodes d'anàlisi de mercats i de gestió de riscos de compra.

Taula rodona «Aigua i salut»

L'Associació va organitzar aquesta taula rodona en el marc del cicle de conferències *L'any de l'aigua a les acadèmies catalanes*. Tingué lloc l'11 de novembre de 2015 a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC i va constar d'aquestes ponències: «Garantia sanitària de l'aigua de consum», de Fernando Valero (ATLL Concessionària de la Generalitat de Catalunya, SA); «Aigua i hidratació en l'esport», a càrrec d'Antònia Lizarraga (professora del Campus de l'Alimentació de la UB); «Característiques diferencials de les aigües minerals naturals envasades», per Antoni Borrell (director científic i d'innovació del Laboratori Dr. Oliver Rodés), i «Els aparells de tractament d'aigua a l'interior dels edificis regulats en la modificació del Reial decret 140/2003», de M. Cinta Pastor (directora tècnica del Laboratori Dr. Oliver Rodés).

III Jornada Mengem Sa:

«La conservació dels aliments»

La Jornada Mengem Sa constitueix un espai de debat sobre la situació actual de l'alimentació a la Unió Europea i les garanties de seguretat i qualitat que els aliments ofereixen al consumidor. La tercera edició es va organitzar conjuntament amb la Institució Catalana d'Estudis Agraris i el Museu Blau del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, i es portà a terme a aquest museu el 12 de maig de 2016.

Va girar entorn de la conservació dels aliments i s'inicià amb la visita de l'exposició «Nutrició, impuls vital», un projecte per a conèixer els conceptes fonamentals en matèria d'alimentació i nutrició, que fou presentada pel president de l'ACCA, Abel Maríné. A continuació, l'historiador Pau Alcover va pronunciar la conferència inaugural: «Passat i present de la conservació d'aliments». Després es va obrir una taula rodona sobre la tecnologia de la conservació dels aliments, moderada per Buenaventura Guamis (director general del Parc de Recerca de la UAB), i amb les intervencions d'Olga Martín Belloso (catedràtica de tecnologia d'aliments a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida), Manuel García-Portillo (director general de TECNIDEX), i Alain Guiard (xef assessor gastronòmic). Així mateix, es van oferir les conferències «Higiene, ciència i cuina», a càrrec de Pere Castells (coordinador de la Unitat Educativa i de Recerca Ciència i

Cuina de la UB); «Data de caducitat i consum preferent. Dubtes i possibles solucions», per Luis González Vaqué (advocat expert en dret alimentari); «Riscos associats a una conservació deficient», a càrrec de Victòria Castell (cap de l'Àrea de Planificació i Auditoria de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària), i «Perspectives de la conservació dels aliments», de Narcís Grèbol (coordinador d'innovació tecnològica a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries).

Col·laboracions

L'Associació dona suport a la *Guia per a la prevenció del frau en la indústria agroalimentària*, elaborada per Premiumlab i la Subdirecció General de la Inspecció i Control Agroalimentari del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat. Aquesta guia, adreçada als tècnics i professionals d'empreses del sector alimentari, constitueix una eina per a prevenir el frau alimentari no intencionat.

Premis

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

El Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, instituït el 2003, s'ofereix a estudiants per un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre els aliments. En la seva 13a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Ple de l'Institut, a proposta d'una ponència nomenada per l'ACCA i formada per Rosaura Farré, Pere Castells i Abel Mariné, va acordar concedir el premi a Alicia Giró Bobet per *Anàlisi de les tendències actuals del mercat dels productes alimentaris*. L'acte de lliurament se celebrà el 21 d'abril de 2016 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments, núm. 15 (2015).

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació:

1995

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

PERE CASANELLAS BASSOLS

Secretaria:

JOAN FERRER COSTA

Tresoreria:

IRENE LLOP JORDANA

Vocalia:

ANA BEJARANO ESCANILLA

TESSA CALDERS ARTÍS

SÍLVIA PLANAS MARCÉ

CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN

Delegada de l'IEC:

M. TERESA FERRER MALLOL

Nombre de socis:

67

Activitats

La Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) el curs 2015-2016 va col·laborar en l'organització del V Congrés per a l'Estudi dels Jueus en Territoris de Llengua Catalana i va organitzar la I Jornada d'Estudis Hebraics, activitats que es detallen a continuació.

El V Congrés per a l'Estudi dels Jueus en Territoris de Llengua Catalana va ésser organitzat per l'Institut d'Estudis Món Juïc (IeMJ), amb la col·laboració de l'Officina di Studi Medievali de Palerm, el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, la Universitat de Barcelona (UB), la Direcció General de Política Lingüística i l'SCEHB. Es va inaugurar el 23 de novembre a l'Aula Magna de la

UB amb una sessió dedicada a l'arqueologia dels calls; més d'una quinzena d'arqueòlegs va parlar dels seus treballs en zones urbanes amb vestigis d'origen jueu, concretament a Barcelona, Girona, Castelló d'Empúries, Besalú, Tàrraga, Lleida i Tarragona. Seguidament es va obrir una taula rodona amb tots els ponents, a la qual es va sumar Joan Menchón, de l'Ajuntament de Tarragona. Finalment, es va lliurar el Guardó Eduard Feliu, amb què l'IeMJ premia qui des del rigor ha treballat, ha entès i ha contribuït a donar a conèixer la identitat del judaisme català. Aquest any es va concedir a Maria Cinta Mañé, de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona i membre de l'SCEHB, que durant molts anys s'ha dedicat a

l'estudi del judaisme català i hi ha fet aportacions molt valuoses.

La segona sessió va tenir lloc el 25 de novembre a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. Es van presentar els pòsters *Judaïtzants medievals en territoris de llengua catalana*, de Montse Moreno (UB), i *Un nuovo studio sugli ebrei a Salemi*, de Miriam Balsamo (Universitat de Bolonya). A més, es van oferir deu ponències, entre les quals, per exemple, «El call jueu de Vilafranca», que va anar a càrrec de Josep Maria Masachs i Josep Bosch, de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès; «Fugitius del nazisme detinguts en el Pirineu de la Catalunya oriental! Primeres aproximacions estadístiques», de Martine Berthelot (Universitat de Perpinyà), i «Ibn Ezra's Hebrew and Latin Excerpts in Ramon Martí's Pugio Fidei», que va anar a càrrec de Görg K. Hasselhoff (UAB).

L'endemà es va celebrar l'última sessió, a l'Officina di Studi Medievali de Palerm. Va constar de set ponències, entre les quals «Jaqov Anatoli, un filosofo provenzale alla corte di Federico II», a càrrec de Luciana Pepi (Universitat de Palerm); «Les comunitats jueves de Palerm i Messina descrites per Rabí Ovadiyà da Bertinoro (1487-1488)», per Ramon Magdalena (UB), i «Consideracions sobre la recerca documental en arxius locals. El cas de l'arxiu parroquial de Verdú», que va anar a càrrec de Josep Xavier Muntané (IeMJ i UB).

La I Jornada d'Estudis Hebraics va girar entorn de la situació actual dels estudis relacionats amb el judaisme català, i es va celebrar el 19 de maig a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Les ponències presentades van ésser «Els manuscrits hebreus de la Catalunya medieval», de Ramon Magdalena (UB); «Les versions catalanes medievals de la Bíblia fetes a partir del text hebreu», a càrrec de Pere Casanellas (Corpus Biblicum Catalanicum), i «Estudis d'història medieval sobre el judaisme català», per Irene Llop (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya) i Joel Colomer (Culturània SC). Així mateix, es van oferir les comunicacions següents: «L'Institut d'Estudis Nahmànides i el Museu d'Història dels Jueus», per Sílvia Planas (Museu d'Història dels Jueus, Girona); «L'Institut d'Estudis Mòn Juïc», a càrrec de Tessa Calders (UB) i d'Esperança Valls (IeMJ); «La Secció d'Hebreu i Arameu del Departament de Semítiques de la UB», d'Ana Bejarano (UB); «L'Associació Bíblica de Catalunya. El Butlletí de l'ABCat. La col·lecció "Scripta Biblica". Seminari de llengües al món antic de la UdG», a càrrec de Joan Ferrer (Universitat de Girona, UdG); «Els estudis d'hebreu, arameu i Antic Testament a la Facultat de Teologia de Catalunya», de Marcos Aceituno (Facultat de Teologia de Catalunya); «La SCEHB i la revista *Tamid*», per Jordi Casanovas (Museu Nacional d'Art de Catalunya), i «El *Diccionari hebreu*

bíblíc-català, arameu bíblíc-català en el context dels diccionaris bíblics contemporanis», pronunciada per Joan Ferrer (UdG).

Publicacions

Tamid, núm. 10 (2014).

Quant a les publicacions, va sortir publicat el desè número de *Tamid. Revista catalana anual d'estudis hebraics*, quart volum de la nova sèrie dirigit per Pere Casanellas, president de la Societat, i el número onze ja es trobava en l'etapa final d'edició. El *Diccionari Girona. Dic-*

cionari hebreu modern - català. Vocabulari català - hebreu modern, obra de Pere Casanellas, Eduard Feliu i Joan Ferrer —M. Antònia Nogueras hi té un paper fonamental en l'edició— es trobava molt avançat en la revisió i es preveu que surti publicat pròximament. Es tracta del primer diccionari hebreu modern - català. Finalment, pel que fa al *Diccionari hebreu bíblíc - català, arameu bíblíc - català*, Joan Ferrer, secretari de l'SCEHB, ja havia redactat, amb la col·laboració de Josep Vicent Niclós i de Daniel Ferrer, tota la part aramea i les lletres àlef-reix.

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació: 2008*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 16 de juny de 2016

Presidència: JAUME MARTÍ LLOBET
Vicepresidència: M. TERESA MIRET MESTRE
Secretaria: ÈSTER BONET SOLÉ
Tresoreria: M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia: ÒSCAR AZNAR ALEMANY
ÀNGELS EGEA PUIGVENTÓS
AGUSTÍ ESPALLARGAS MAJÓ
MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ

A partir del 16 de juny de 2016

Presidència: MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ
Vicepresidència: JUDIT FELIU CORTÈS
Secretaria: MIRELA TRIAS FREIXA
Tresoreria: M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia: ÈSTER BONET SOLÉ
M. AMOR MONTANÉ MARCH

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN O CERINJAUREGUI

Nombre de socis: 73

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Aspectes institucionals

La junta directiva de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) es va reunir onze vegades al llarg del curs 2015-2016. L'Assemblea General Ordinària de la SCATERM va tenir lloc el 16 de juny de

2016. Durant la sessió, es van celebrar les eleccions de la nova junta directiva. Un cop feta la votació i comptabilitzats els vots per correu, va resultar elegida l'única candidatura presentada. A més, en aquesta Assemblea també es va aprovar

la quota júnior, una quota de 10 euros anuals vàlida per a tots els estudiants de fins a 25 anys.

Activitats

La SCATERM va participar en les sessions del cicle *Xerrades amb M. Teresa Cabré Castellví. Reflexions al voltant de la lingüística aplicada i el lèxic*, dutes a terme a la seu de l'IEC del 28 d'octubre de 2015 al 22 de juny de 2016 els dimecres al vespre amb periodicitat bimestral. El cicle va ésser organitzat per exalumnes i col·laboradors de M. Teresa Cabré de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la Universitat de Barcelona (UB), el TERMCAT i l'IEC, com a comiat de l'activitat docent arran de la seva jubilació com a professora universitària i en reconeixement del seu mestratge.

A continuació es presenten les sessions, cada una de les quals va començar amb una conferència de Cabré sobre algun dels temes de la seva especialització i anava seguida d'una taula rodona en què diversos especialistes debatien les qüestions tractades:

— 28 d'octubre. Inauguració del cicle a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Jaume Casals, rector de la UPF, i Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística. La primera conferència de Cabré es va titular «La lingüística aplicada, avui, després de 25 anys», i a la taula rodona, moderada per Lluís Payrató (UB), hi van participar Lluís de

Yzaguirre (UPF), Joaquim Mallafrè (membre de l'IEC i Universitat Rovira i Virgili, URV) i Vicent Salvador (Universitat Jaume I).

— 16 de desembre. Conferència «Planificació i serveis lingüístics» i taula rodona amb Marta de Blas (Universitat Politècnica de Catalunya), Toni Font (UB), Joan Melià (Universitat de les Illes Balears), Mercè Solé (Consorci per a la Normalització Lingüística) i, com a moderadora, Conxa Planas (UB).

— 10 de febrer. Conferència «Norma i diccionari» i taula rodona amb Miren Azkarate (Universitat del País Basc i Reial Acadèmia de la Llengua Basca), Manuel González (Universitat de Santiago de Compostel·la i Reial Acadèmia Gallega), Joan Martí (URV i membre de l'IEC) i, fent de moderadora, Maria Josep Cuenca (Universitat de València i membre de l'IEC).

— 20 d'abril. Conferència «Terminologia» i taula rodona moderada per Jordi Bover (TERMCAT), amb Fernando Pardos (Universitat Complutense de Madrid), Carles Tebé (Pontifícia Universitat Catòlica de Xile) i Joan Vallès (UB).

— 22 de juny. Conferència «Neologia» i taula rodona moderada per Rosa Estopà (UPF), amb Giovanni Adamo (Universitat de Roma La Sapienza), Joaquín García Palacios (Universitat de Salamanca), Xosé Maria Gómez-Clemente (Universitat de Vigo) i Gloria Guerrero (Universitat de Màlaga).

Premis**Premi de la Societat Catalana
de Terminologia**

Premi fundat el 2009 per a promoure la recerca terminològica entre els investigadors joves dels Països Catalans. S'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre terminologia, tant des del punt de vista teòric com des de l'aplicat. En la 4a convocatòria, inclosa en el *LXXXV Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi va quedar desert.

Publicacions

GRESA BARBERO, Deva. *Estudi d'implantació terminològica: La gastronomia del Pròxim Orient i el nord d'Àfrica als restaurants de Gràcia i l'Eixample de Barcelona* [en línia]. Barcelona: Societat Catalana de Terminologia, 2016. (Eines de Terminologia; 1)
Terminàlia, núm. 12 (desembre 2015); núm. 13 (juny 2016).